

MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

93. Birleşim

27 . 4 . 1965 Salt

İçindekiler

	Sayfa		Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	272:273	yasanın 88 nci maddesi gereğince kurulması kabul edilen Meclis Araştırma Komisyonuna üye seçimi (10/19)	276:277
2. — Gelen kâğıtlar	273:274	4. — Komisyonlardaki açıklara üye seçimi.	277
3. — Yoklama	274	5. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, Devlet Radyosunun TRT Kanunu hükümlerini ihlâl edici tarafsız radyo olmaktan çıkıcı partizan bir davranış içerisinde bulunduğu iddia ve isnatlarının gerçek olup olmadığı hususunu incelemek üzere Anayasanın 88 nci maddesi gereğince bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasına dair önergesi (10/20)	277
4. — Başkanlık Divanının Genel Kurula sunuşları	274	6. — Ankara Milletvekili Burhan Apaydın'ın, Kozlu olayları, TRT mevzuu, İstanbul Emniyet Teşkilâtında araştırma yapılmasının kabulü ve bakanlara hariçten yapılan müdahale konularında Hükümet hakkında, Anayasanın 89 ncu maddesi uyarınca, gensoru açılmasına dair önergesi (11/5)	277:285
1. — Mardin Milletvekili Esat Kemal Aybar'ın, Mardin ilinde son zamanlarda görülen asayişsizlikler, bu olaylar karşısında valinin tutumu, açık bulunan Emniyet Müdürlüğüne tâyin yapılması, konularında demeci	274:276	5. — Görüşülen işler	285
2. — Bitlis Milletvekili Müştak Okumuş'un, kışın uzun sürmesi sebebiyle Bitlis ilinde bir buçuk aydan beri yem sıkıntısı çekildiği, hayvancılıkla geçinen ve güç durumda kalan vatandaşlara yem yardımı yapılması ve kredi verilmesi konularında gündem dışı demeci	276	1. — Siyasi partiler kanunu tasarısı ile Adana Milletvekili Kasım Gülek ve Kemal	
3. — Giresun Milletvekili İ. Etem Kılıçoğlu'nun, İstanbul Emniyet Teşkilâtında kaçakçılık, hırsızlık, uyuşturucu madde, beyaz kadın ticareti ve bunlarla ilgili konularda inceleme yapmak üzere, Ana-			

	Sayfa	Sayfa
Sarıbrahimoğlu'nun, Siyasi partiler kanun teklifleri ve Geçici Komisyon raporu (1/560, 2/378, 2/591) (S. Sayısı : 527)	285	
2. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Mehmet Ünalı ve iki arkadaşının, Cumhuriyet Senatosu Teşkilât kanunu teklifi ile Millet Meclisi İdare Âmirlerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Memurları Teşkilâtı hakkındaki 5509 sayılı Kanunu değiştiren 231 sayılı Kanunun 1 nei maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna bazı hükümler eklenmesine dair kanun teklifi ve Anayasa Komisyonu mütâlaası ile Plân Komisyonu ve Maliye Komisyonu raporları (2/13, 2/85) (S. Sayısı : 655 e 1 nei ek)	285:302	
6. — Sorular ve cevaplar	303	
A) <i>Yazılı sorular ve cevapları</i>	303	
1. — Adana Milletvekili Yusuf Aktimur'un, Türkiye Cumhuriyeti hudutlarının içinde bulunan büyük ve küçük göllerin durumuna dair yazılı soru önergesi ve Enerji ve Tabii kaynaklar Bakanı Mehmet Turgut'un, yazılı cevabı (7/630)		303
2. — Kastamonu Milletvekili Ali Özdemirli'nin, Van'ın Ereis ilçesi İlköğretmen Okulu Edebiyat Öğretmeninin 1964 yılında, Avrupa Konseyi 100 öğretmen projesi çevresinde, yurt dışı imtihanına girip girmediğine dair yazılı soru önergesi ve Millî Eğitim Bakanı Cihat Bilgehan'ın yazılı cevabı (7/678)		304:305
3. — Ordu Milletvekili Orhan Naim Hazinedar'ın, Türk Ansiklopedisinin tamamlanması için ne gibi tedbirler alınmasının düşünüldüğüne dair yazılı soru önergesi ve Millî Eğitim Bakanı Cihat Bilgehan'ın, yazılı cevabı (7/680)		305:307
4. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, Korkuteli ilçesinde plân tatbikatından bu yana, ne gibi çalışmalar yapıldığına dair yazılı soru önergesi ve Başbakan adına Köy İşleri Bakanı Seyfi Öztürk'ün yazılı cevabı (7/685)		307:309:320

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Eskişehir Milletvekili Aziz Zeytinoğlu, Eskişehir'deki sel felâketi dolayısıyla Hükümetin uzun ve kısa vâdeli tedbirler alması, çiftçilere pancar bedelinin hemen verilmesi ve tohum ve kredi yardımı yapılması.

Kars Milletvekili Hasan Erdoğan, komşu memleketlerdeki Anadolu asıllı ermenilerin bazı tahriklerle memleketimiz aleyhinde nümayiş yapmak istedikleri ve geçmişte Anadolu'da Türk - Ermeni münasebetleri konularında gündem dışı demeçte bulundular.

Başkan Fuad Sirmen'in Başkanlığında, Siyasi Partiler grup yetkilileri ve Hükümet temsilcisinin yaptıkları toplantı sonunda hazırlanan protokol okundu. Üzerinde yapılan görüşmelerden sonra aşağıdaki şekilde kabul olundu:

1. Seçimlerin yaklaşmış olması ve çalışma günlerimizin de azalmış bulunması sebebiyle

Anayas gereğince çıkarılması gereken Siyasi Partiler kanunu tasarısının bir an evvel sonuçlandırılmasını temin için haftanın Çarşamba, Perşembe ve Cuma günlerinin yalnız bu tasarının görüşülmesine hasredilmesi ve toplantıların saat 10.30 dan 13 e ve 15 ten 19 a kadar devam etmesi, Çarşamba günleri saat 17 den itibaren sözlü soruların görüşülmesi.

2. Salı günleri yapılacak toplantıların da saat 15 - 19 arasında olmak suretiyle müstacel işlere ayrılması ve sunuşlara ait işlerle Cumhuriyet Senatosundan gelmiş işlerin ve bütçe ile ilgili işlerin görüşülmesine hasredilmesi.

3. Gündemde mevcut takdimen görüşülmesi kararlaştırılan tasarı ve tekliflerin dışında öncelik ve ivedilikle veya gündemde bulunan diğer bütün işlere takdimen görüşülmesi gerekli görülen tasarı veya tekliflerin, Hükümet mü-

messili ile istişarede bulunmak suretiyle Meclis Başkanlık Divanı tarafından tâyin ve sırasının tesbiti.

Avrupa Konseyi İstişari Meclisinin 17 nci döneminde T. B. M. Meclisini temsil edecek asıl ve yedek üyelerin isimleri okunarak bilgiye sunuldu.

Giresun Milletvekili İ. Etem Kılıçoğlu'nun, İstanbul Emniyet Teşkilâtında kaçakçılık, hırsızlık, uyuşturucu madde, beyaz kadın ticareti ve bunlarla ilgili konularda inceleme yapmak üzere, Anayasamın 88 nci maddesi gereğince kurulması kabul edilen Meclis Araştırma Komisyonuna üye seçimi, henüz C. K. M. P. grupundan aday gösterilmediği için,

Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, Devlet Radyosunun TRT Kanunu hükümlerini ihlâl edici tarafsız radyo olmaktan çıkıp partizan bir davranış içerisinde bulunduğu iddia ve isnatlarının gerçek olup olmadığı hususunu incelemek üzere Anayasamın 88 nci maddesi gereğince bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasına dair önergesi hakkında Anayasa Komisyonundan henüz rapor gelmediği için, konuların gelecek birleşime bırakıldığı,

Komisyonlardaki açıklar için yapılan üye seçimi sonunda çoğunluk sağlanamadığı ve gelecek birleşimde tekrarlanacağı bildirildi.

Adalet Bakanı İrfan Baran'ın, seçimlerle ilgili kanunların bâzı hükümlerinin değiştirilmesi

ve bu kanunlara bâzı hükümler eklenmesi hakkındaki kanun tasarısının havele edilmiş olduğu Adalet ve Anayasa komisyonlarından seçilecek beşer üyeden kurulu Geçici bir Komisyon da görüşülmesine dair önergesi, üzerinde yapılan görüşmelerden sonra kabul olundu. Bu Geçici Komisyona İçişleri Komisyonundan da beş üyenin alınması hakkında Giresun Milletvekili Nizamettin Erkmen'in önergesi kabul edildi.

Ankara Milletvekili Burhan Apaydın'ın Kozlu olayları, TRT mevzuu, İstanbul Emniyet Teşkilâtında araştırma yapılmasının kabulü ve bakanlara hariçten yapılan müdahale konularında Hükümet hakkında, Anaysamın 89 ncu maddesi uyarınca, gensoru açılmasına dair önergesi okundu, Anayasamın 89 ncu maddesi gereğince gündeme alınıp alınmayacağı hususunun gelecek Birleşimde görüşüleceği bildirildi.

Siyasi Partiler kanunu tasarısı üzerindeki görüşmelere bir süre devam olundu.

27 . 4 . 1965 Salı günü saat 15,00 te toplanılmak üzere (Saat : 18,10 da) Birleşime son verildi.

Başkan
Başkanvekili
Nurettin Ok

Kâtip
Malatya
Nurettin Akyurt

Kâtip
Amasya
Nevzat Şener

SORULAR

Yazılı sorular

1. — İzmir Milletvekili Şinasi Osma'nın, TRT Genel Müdürünün kadro maaşı, aldığı maaş, tazminat, yolluk ve sair özlük haklarının neler olduğuna dair yazılı soru önergesi, Turizm ve Tanıtma Bakanlığına gönderilmiştir. (7/711)

2. — Adana Milletvekili Kemal Sarıbrahimoğlu'nun, yapılması düşünülen kâğıt hamuru fabrikalarından birinin Ceyhan ilçesinde inşasının düşünülüp düşünülmediğine dair yazılı soru önergesi, Sanayi Bakanlığına gönderilmiştir. (7/712)

2. — GELEN KÂĞITLAR

Tasarılar

1. — 3611 sayılı Bayındırlık Bakanlığı Teşkilât ve vazifelerine dair Kanununun 26 nci maddesinin kaldırılması ve bu kanuna üç madde eklenmesi hakkında kanun tasarısı (1/842) (Plân Komisyonuna)

2. — 19 . 2 . 1963 tarihli ve 202 sayılı Kanununun geçici 4 ncu maddesinin değiştirilmesi

hakkında kanun tasarısı (1/843) (Maliye ve Plân komisyonlarına)

Tezkereler

3. — Türkiye Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığının 1964 yılına ait bilânço, kâr ve zarar hesaplarının sunulduğuna dair Başbakanlık tezkeresi (3/1168) (Kamu İktisadi Teşebbüsleri Karma Komisyonuna)

Raporlar

4. — Cumhuriyet Senatosu Tabii Üyesi Kâmil Karavelioğlu ve üç arkadaşının, Subay ve Askerî memurların mecburi hizmetleri ve istifalarına dair 6077 sayılı Kanuna bir geçici madde eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Millî Savunma Komisyonu raporu (2/758) (Gündeme) (S. Sayısı : 942)

5. — Cumhuriyet Senatosu Sinop Üyesi Suphi Batur'un, 211 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri İçişizmet Kanununun 43 ncü maddesinin 2 nci fıkrasına (a) fıkrası olmak üzere yeni bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi ve Millî Savunma Komisyonu raporu (2/816) (Gündeme) (S. Sayısı : 934)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 15.00

BAŞKAN — Başkanvekili Mekki Keskin.

KÂTIPLER : İsmet Kapısız (Yozgat), Süreyya Öner (Siirt)

BAŞKAN — Birleşimi açıyorum.

3. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapılacaktır. Otomatik cihazlara lûtfen işaret ediniz.
(Yoklama yapıldı)

BAŞKAN — Yoklama işlemi bitmiştir. Çoğunluğumuz vardır. Görüşmelere başlıyoruz.

4. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1 — *Mardin Milletvekili Esat Kemal Aybar'ın Mardin ilinde son zamanlarda görülen asayişsizlikler, bu olaylar karşısında valinin tutumu, açık bulunan Emniyet Müdürlüğüne tâyin yapılması konularında demeci.*

BAŞKAN — Gündem dışı Sayın Esat Kemal Aybar, konuşmanız ne hakkında?

ESAT KEMAL AYBAR (Mardin) — Mardin'deki inzibat ve asayiş meseleleri hakkında.

BAŞKAN — Mardin'deki inzibat ve asayiş meseleleri hakkında, buyurun. Sayın Aybar kısaca olsun, efendim.

ESAT KEMAL AYBAR (Mardin) — Sayın Başkan, kıymetli arkadaşlarım.

Bilhassa son zamanlarda Mardin ilimizde emniyet ve asayişin temin edilmediğini ve burada ikamet eden vatandaşlarımızın büyük bir endişe ve huzursuzluk içinde bulunduğunu öğrenmiş

bulunuyorum. Aldığım haberlere göre bazı hâdiseleri yüksek itilamıza sunmak isterim. Bundan kısa bir müddet evvel Mardin'e bağlı İdil ilçesinin A. P. Başkanı Abdullah Dahmış'ın malları gaspedilmiş. Zamamında keyfiyeti kaymakamlığa haber verdiği halde, kaymakamlık gereken ilgiyi göstermemiş ve olayın maddi delilleri elde edilmeden tanzim edilen şekli bir zabıt varakası mahkemeye tevdi edilmiştir. Artan şakilerin takibinde gerekli önem gösterilmemektedir.

Diyarbakır - Mardin şosesi üzerinde Mardin'e iki kilometre mesafede Diyarbakır'dan Mardin'e gelmekte olan posta arabası soyulmuş, PTT'nin yüzbinleri gitmiş ve emniyet gerekli takibatı yapılmamış, faillerini elde edememiştir.

Gene kısa bir müddet önce tüccar Ömer Berber Cuma isminde bir vatandaşımızın evine gece silâhlı ve maskeli kişiler girmiş, silâh tehdidi ile

kasasını açtırmış, paralarını almış ve emniyet gereken ilgiyi göstermemiş, failleri elde edememiştir.

Yine birkaç gün önce Mardin'de fotoğrafçılık yapan Avni isminde bir vatandaşımızın gece evine giderken - şehrin içinde - başına bir yumruk vurulmuş maskeli kişiler tarafından üzerindeki paraları alınmış; failleri meydana çıkarılamamıştır.

Yine birkaç gün evvel Mardin'de tüccar Abdülaziz Şahkulubey isminde bir vatandaşımızın gece evine maskeli kişiler girmiş ve kendisinden iki bin, oğlundan da iki bin olmak üzere 4 bin lira parasını almışlar; korkusundan vaziyeti emniyete dahi haber verememiştir.

Şimdi Mardin ilimizde durum nedir? Vatandaşlar akşamdan evlerine kapanmakta, evlerini kilitlemekte ve misafir dahi kabul edememektedirler. Bu durum karşısında muhterem arkadaşlarım, soracaksınız, Mardin'de emniyet müdürü yok mu? Mardin'de vali yok mu? Bunun cevabını ben arz edeyim. Mardin gibi asayiş önemli bir hudut vilâyetinde emniyet müdürü maalesef yoktur. Emniyet müdürü alınmış ve yerine tâyin yapılmamıştır. E, vali ne ile meşguldür? Müsaade buyurursanız onu da size arz etmek isterim.

Valinin durumunu arz etmeden önce, bâzı yazıları okumak istiyorum. Bu bir telgraftır; Dicle Belediye Reisi ile ilgili bir telgraf. Deniyor ki : «Belediye Muhasibi Hamza Dilekçi'nin vazifesinde gösterdiği ihmal ve suiistimal dolayısıyla kadrosu ve yeri değiştirilirken bunu istismar eden mahallî Halk Partililer valiye gitmiş ve vali vasıtasıyla belediye reisi tehdit edilmiştir.» Bu bir telgraf.

Vali ne yapmıştır? Vali belediye reisinin muvafakatını dahi almadan, sormak lüzumunu dahi hissetmeden vazifesinden uzaklaştırılan bu belediye memuruna yer açtırmak için İdil tahrirat kâtibini İdil'den alarak Nusaybin'e vermiş ve bu şahsı doğrudan doğruya İdil ilçesine tahrirat kâtibini yapmıştır ki, İdil ilçesi Dicle ilçesine 30 km. mesafededir.

Şimdi Midyat ilçesinden, vatandaşlar topluluğundan bir mektup, deniyor ki; «Mardin Valisi Ali Ulvi Sulukioğlu'nun vazifeye başladığı günden bugüne kadar sanki valilik yapmak için değil doğrudan doğruya Cumhuriyet Halk Par-

tisi Başkanlığını ifa etmek için gelmiş gibi davranmaktadır.» Münderecatı itibariyle hâdiseler zikredilmektedir. Bunların hepsi zamanında şikâyet konusu olmuş ve dilekçeler İçişleri Bakanlığına gönderilmiştir.

Şimdi Mardin etrafından bir diğer vatandaş topluluğunun mektubundan bir cümle okumak isterim. «Sayın Valimizin himmetiyle hergün yeni bir oyuna mâruz kalmaktayız. Ve bu yeni oyunlar neticesi bir miktar aramız elimizden alınıp hasımlarımız olan Halk Partililere verilmektedir. Nereye gideceğimizi, ne yapacağımızı bilmemekteyiz. İmza, Hüseyin Keleş.»

BAŞKAN — Sayın Aybar, Valinin partizan durumu değil, Valinin emniyet ve asayişteki tutumu üzerinde konuşun, lütfen. Parti meselesini lütfen mevzu bahis etmeyin rica ederim. Konusurken o hususta dikkatinizi rica ederim.

ESAT KEMAL AYBAR (Devamla) — Sayın Başkan, bendeniz, önemli vazifesi itibariyle asayiş ve emniyeti temin etmekle mükellef bir idare âmirinin halen ne ile vaktini geçirdiğini de belirtmek istedim. Bu asayiş ve memleketin emniyetine müessir olan bir olaydır. Müsaade buyurursanız zaten bu konuya dair maruzatımı bitirdim.

Şimdi, Sayın Dahiliye Bakanlığı ne yapmaktadır? Bunu da arz edeyim.

Hâdiseler günü gününe ve zamanında Dahiliye Bakanlığına şikâyet edilmiştir. Dahiliye Bakanlığı ittihaz ettiği usule göre, şikâyet konusu olan dilekçeleri şikâyet edilen makama göndermekte ve bu konular üzerinde bilgi istemektedir. Bir vatandaşımız Mardin'den kalkıyor, buraya geliyor. Mahkeme ilâmına rağmen, vilâyetin kendi arazisini 5917 sayılı Kanuna göre muhalifleri olan mahallî Halk Partisi vatandaşlara menfaat mukabili verildiğini iddia ediyor ve bunu imzalı bir dilekçe ile Dahiliye Bakanlığına takdim ediyor. O vatandaşla beraber ben de Dahiliye Vekâletine gittim, vaziyeti arz ettim. Dahiliye Bakanlığı bu şikâyeti tetkik etmek için emir verdiler. Emir üzerine vatandaşlar Ankara'dan ayrılıp gittiler. Aradan 15 gün geçti, bir haber : «Daha müfettiş gelmedi.» Sayın Dahiliye Bakanına vaziyeti bir daha arz ettim. Dahiliye Bakanı hâdiseye mahalline müfettiş gittiğini biliyor. İlgili daireden sordu : «Daha müfettiş gitmedi efendim»

dediler. «Hemen emir verin biz göndereceğiz» dediler. Bunun üzerine yakın alâkaları dolayısıyla tekrar emir verildi. Verilen emir hâdiselerin tahkiki noktasına münhasırdır. Yine efendim, uzun bir süre sonra bu muayyen bölgelere gönderilen bir müfettişe; Mardin'e de uğrayıp bu hâdiseleri şöyle bir gözden geçirmesi emri verilmiştir. Müfettiş dört günden beri Mardin'e gitmiştir, bugüne kadar hiçbir şahsın ifadesini almamıştır. Çeşitli yönlerden ihbar edilen partizan zihniyetin tathkikinde kendisini vazifeli görmemektedir. Bâzi temennilerimle mâruzatımı toparlamak istiyorum.

Bir memlekette asayiş ve emniyet işi mevcut Hükümetin itibarı ve haysiyeti işidir. Buna birinci derecede önem vermek lâzımdır. Bilhassa Mardin gibi Doğu ve hudut bölgesinde, asayiş mühim olan bir hudut bölgesinde kuvvetli, bitaraf bir vali, münhal bulunan emniyet müdürlüğüne kuvvetli ve bitaraf bir emniyet müdürünü tâyin etmek lâzımdır. Bu kadar imzalı şikâyetler karşısında halen Mardin'de bulunan mülkiye müfettişine, valinin bu tutumunu etraflı bir şekilde incelemesi ve hâdisede suiistimal görüldüğü takdirde gereğine tevessül edilmesi için gereken emri vermek gerekmektedir. Muhterem arkadaşlarım, hepinizi hürmetle selâmlarım.

2 — *Bitlis Milletvekili Müştak Okumuş'un, kışın uzun sürmesi sebebiyle Bitlis ilinde bir buçuk aydan beri yem sıkıntısı çekildiği, hayvancılıkla geçinen ve güç durumunda kalan vatandaşlara yem yardımı yapılması ve kredi verilmesi konularında gündem dışı demeci.*

BAŞKAN — Sayın Müştak Okumuş ne hakkında söz istiyorsunuz?

MÜŞTAK OKUMUŞ (Bitlis) — Sayın Başkanım Bitlis'te yem sıkıntısı hakkında konuşacağım.

BAŞKAN — Buyurunuz, Sayın Okumuş.

VAHAP DİZDAROĞLU (Mardin) — Ben de deminki konuda söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN — Maalesef veremeyeceğim Sayın Doktorum. Aynı mevzuda olmaz.

MÜŞTAK OKUMUŞ (Bitlis) — Muhterem arkadaşlarım, Bitlis'in geçici bir derdi için huzurunuzu işgal etmiş bulunuyorum. Malûmlarınız olduğu üzere, bu sene çok şiddetli geçen kış bütün ağırlık sıkletini Doğuda toplamıştır. Tah-

min ediyorum Doğudaki diğer vilâyetler de az çok Bitlis kadar yem sıkıntısı içindedirler. Yakınlarda birçok muhtarlıklardan aldığım malûmata göre Bitlis ve köyleri birbuçuk aydanberi yem sıkıntısı ile karşı karşıyadırlar. Bitlis'e yakın köyler vilâyete müracaat etmişler, valiliğin belediye ile birleşerek bu yakın köylerin kısmı âzamisinin çok az ihtiyaçlarını temin edilebilmiştir. Ama halen kar örtüsü altında bulunan Bitlis köylerimizin çoğu yem sıkıntısı içinde kıvrılmaktadır.

1962 senesinde Doğu'da yine böyle bir sıkıntı daha olmuştu. O zaman Hükümet titizlikle bu işe el koydu ve vatandaşın dertlerini dindirmeye gayret etti. Şimdi Hükümetten istirhamım : Bitlis'te esasen çok fakir olan ve çok az hayvancılıkla geçimini temin eden köylülerin dertlerini gidermek için Hükümet Bitlis ve köylülerine yem yönünden bir yardım yapsın. Bu hemen mümkün olmuyorsa, hiç olmazsa yem kredi bakımından bir yardımın biran evvel oradan temin etmeleri hususuna tevessül buyursunlar.

Halen bu yardımların gidebilmesi için Silvan ve Mutki kazalarımızın merkeze giden yolları kapalıdır. Bu yolların da açılabilmesi, Bitlis'e bağlanabilmesi için 11 nci Bölge yardımı ile yolun düzeltilmesi ve karların atılması hususu 11 nci Bölgeye talimatla bildirilsin. Maruzatım bu kadardır. Saygılarımla.

BAŞKAN — Gündem dışı daha birçok arkadaşımız söz almışlardır. Onlara, başka günlerde ve sırasıyla söz vereceğim.

ŞEVKET ASBUZOĞLU (Eskişehir) — Sayın Başkanım, Çifteler'de geçen bir hâdiseyi kısaca arz etmek istiyorum.

BAŞKAN — Nedir efendim?

ŞEVKET ASBUZOĞLU (Eskişehir) — Çiftelerde bir memur üzerinde geçen bir hâdiseyi kısaca izah edeyim.

BAŞKAN — Şevket Bey, bu mevzuu birlikte bir konuşalım. Daha birçok arkadaşlarım gündem dışı söz istemişlerdir. Sizin bu sözünüzü gelecek birleşimlerde nazarı itibara alalım.

Şimdi gündeme geçiyoruz.

3. — *Giresun Milletvekili İ. Etem Kılıçoğlu'nun, İstanbul Emniyet Teşkilâtında kaçakçılık, hırsızlık, uyuşturucu madde, beyaz kadın ticareti ve bunlarla ilgili konularda inceleme yapmak üzere, Anayasanın 88 nci maddesi ge-*

reğince kurulması kabul edilen Meclis Araştırma Komisyonuna üye seçimi (10/19)

4. — *Komisyonlardaki açıklara üye seçimi.*

BAŞKAN — Beş partiden verilen namzetleri tab ettirip sizlere sunduk, kâğıt halinde o oyları kullanırsınız lütfen.

İkincisi de Komisyonlarda açık bulunan üyeliklere üye seçimi. Münhallere, boşluklara ait. Bunları da partiler oranında tesbit ettikten sonra dağıtmış bulunuyoruz.

Şimdi Yüksek Heyetinize sunacağım. Bu ara da araştırma komisyonuna üye seçimi ile komisyonlardaki boşluklara üye seçimi işinin birlikte yapılması hususunu oyunuzda sunuyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

A. P. aday değiştirmekte ısrar ediyor mu Sayın Savacı?

SABAHATTİN SAVACI (Gümüşane) — Evet.

BAŞKAN — Efendim, ayrı ayrı iki seçim için, iki tane tasnif heyeti seçiyoruz. Birisi araştırma için, diğeri de komisyonlardaki münhal bulunan üyelikler için...

Muhittin Güven buradalar mı efendim?.. Burada...

BAŞKAN — Sayın Burak, buradalar.

RATİP TAHİR BURAK (İstanbul) — Efendim, memurlar kanun tasarısında vazifeliyim.

RATİP TAHİR BURAK (İstanbul) — Efendim, Memurlar kanun tasarısında vazifeliyim.

BAŞKAN — Peki efendim.

Sayın İhsan Ataöv, burada. Sayın Ekrem Ağva, burada.

Efendim, bu Araştırma Komisyonu için Sayın Güven, Sayın Ataöv, Sayın Ağva seçilmişlerdir.

Şimdi, komisyonlardaki münhallere için seçilecek tasnif heyetine üye seçiyoruz: Zeki Yağmurdereli.

ZEKİ YAĞMURDERELİ (Trabzon) — Ben deniz adayım efendim.

BAŞKAN — Mani yok efendim. Zeki Yağmurdereli'yi yazdık efendim.

Hâldun kısayol, burada. Oğuz Demirtüzün, burada.

Efendim, komisyonlardaki münhallere seçilecek arkadaşlarımızın tasnifine de Sayın Zeki Yağmurdereli, Sayın Haldan Kısayol, Sayın Oğuz Demirtüzün seçilmişlerdir.

Salondan ayrılmamalarını rica ederim.

Baştaki tek sepet Araştırma Komisyonu içindir. Diğer ikinci sepet ise komisyonlardaki münhal üyelikler içindir. Ona göre lütfen hareket ediniz.

İzmir'den başlıyoruz.

(İzmir seçim bölgesinden başlamak suretiyle oylamaya gidildi.)

BAŞKAN — Oylarını kullanmayan arkadaşlar lütfen acele etsinler... Oylarını kullanmayan arkadaşlarımız var mı?.. Oy sepetlerini zabıt kâtiplerinin olduğu sıraya aldırıyorum. Oylarını kullanmayan arkadaşlar orada kullansınlar.

5. — *Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, Devlet Radyosunun TRT Kanunu hükümlerini ihlâl edici tarafsız radyo olmaktan çıkıcı partizan bir davranış içerisinde bulunduğu iddia ve isnatlarının gerçek olup olmadığı hususunu incelemek üzere Anayasanın 88 nci maddesi gereğince bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasına dair önergesi (10/20)*

BAŞKAN — Sayın Ataöv'ün önergeleri havale edildiği komisyondan gelmediği için geçiyoruz.

Gündemin üçüncü maddesini (birinci maddeyle birlikte oyladık.

6. — *Ankara Milletvekili Burhan Apaydın'ın, Kozlu olayları, TRT mevzuu, İstanbul Emniyet Teşkilâtında araştırma yapılmasının kabulü ve bakanlara haricîten yapılan müdahale konularında Hükümet hakkında, Anayasanın 89 ncu maddesi uyarınca, gensoru açılmasına dair önergesi (11/5)*

BAŞKAN — Önergelerini okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Hükümet hakkında gensoru açılması talebimi, gerekçeleri ile birlikte, aşağıdaki şekilde arz ederim :

1. Kozlu'da cereyan eden ve iki işçinin ölüme sebebiyet veren hâdiseler, Hükümetin bairesiz ve sorumsuz davranışlarının sonucudur. Hükümet, Kozlu hâdiselerini önleyici tedbirleri vaktinde almak dirayetini göstermemiştir.

Adli tahkikat kanunsuz grev yapıldığı iddiası yönünden olmaktadır. Zonguldak Saveliği, yabancı tahrik veya yabancı ideolojilerin tesiri

tahtında hâdiselerin meydana geldiği şeklindeki iddiaları kanuni bakımdan değerlendirmemiştir.

Bu bakımdan konu, Anayasanın 132 nci maddesinin, üçüncü fıkrası dışında kalan bir hüviyetle Yüksek Meclise iş bu gensoru önergesiyle getirilmiş olmaktadır.

2. TRT Kurumu hakkında Meclis Araştırması istiyen önerge, gerçekte, Anayasaya aykırı bir mahiyeti açıkça taşımasına ve önerge sahibi ile önergeyi benimseyen bâzı koalisyon ortağı partilerin sözcülerinin Yüksek Meclisteki izahları bu durumu âşikâr bir hale getirmesine rağmen; Hükümet adına konuşan Turizm ve Tanıtma Bakanı, önergeye iştiraki tazammun eder mânâda beyanda bulunmakla, Hükümet de Anayasaya aykırı davranışın ve zihniyetin doğrudan doğruya içine girmiştir.

Öte yandan, Başbakan tarafından Senatoda yapılan konuşma ile Hükümetin önerge karşısında bitaraf olduğu açıklanmıştır.

İeraya taallük eden hususlarda, Hükümet görüş sahibi olmak gerekir. Hükümetin bitarahlığı idare ve vatandaş münasebetlerinde bahis konusudur. Esasen buna, Anayasanın 12 nci maddesi gereğince riayet mecburidir. Vatandaşın kanun önünde eşit muamele görmesi Hükümetin bitarahlığını gerektirir. Fakat, bir Hükümetin iera sorumluluğunu taşıdığı Yüksek Meclis huzurunda kanunların tatbiki ile ilgili bir hususta bitarahlık hüviyetine bürünerek âtil bir duruma girmesi görülmüş hâdise değildir. Bu ancak Hükümetin iera sorumluluğunu taşıma cesaretsizliğini gösterir.

Diğer taraftan, Anayasaya riayet prensibine hassas bir şekilde bağlanacağını programında açıklayarak Yüksek Meclisten güven oyu alan Hükümetin, Anayasaya aykırı mahiyet taşıyan bir önergeye iştiraki veya lâkayit kalışı suretiyle, güven sebebini sarsıcı bir istikrarsızlık içinde olduğu anlaşılmaktadır.

Anayasanın 121 nci maddesine göre, TRT Kurumu özerk kamu kişisidir. Meclis araştırması istiyen önerge, bu kurumu Anayasa hükümünü ihlâl edici şekilde hedef almasına rağmen, Hükümet bir yandan ithama iştirak ve öte yandan sessiz bir davranışa girerek, kurumu itham ve isantlar karşısında kendi kendini savunma zorunluğuna sürüklemiştir. Kurum hakkında memleketin güvenliği ile ilgili suç is-

natları, Hükümeti teşkil eden dört partinin üğü tarafından yapılmıştır. Böyle olunca Hükümette vücut veren partilerce yapılan isantların, gerçekte, Hükümetin kaanati olduğu sonucuna müncer olmaması imkânsızdır. Bu takdirde ise Hükümetin TRT Kanununda mevcut yetkilerini şimdiye kadar kullanması gerekirdi. Hükümetin Başbakanın beyanı muvacehesinde TRT hakkında fikir ve kanaat taşınamaması halinde ise kanunları tatbikle mükellef olan iera organının bu görevini ifa edemediği sonucu hâsıl olur.

Her iki halde Hükümeti, Yüksek Meclise karşı (Siyasi sorumluluk) altına sokar ki, bu da Hükümete güven duyulmamasını icabettirir.

Anayasamız, kuvvetler ayrılığı prensibini kabul etmiştir. Anayasanın beşinci maddesine göre yasama yetkisi T. B. M. M. ne; altıncı maddesine göre de yargı yetkisi Türk Milleti adına bağımsız mahkemelere aittir. Parlâmento dışındaki vatandaşların suç ve suçluluklarının Meclisten seçilecek bir heyetle tesbitini istemek yargı yetkisine tecavüzdür. Vatandaşların normal kaza mercileri dışında hareketlerinin suç olup olmadığını araştırarak bir yargıya varmak Anayasamızın 32 nci maddesine aykırıdır.

Bu aykırılıklara iştirak eden bir Hükümet, Anayasayı koruyamaz ve görevine devam edemez.

3. Yüksek Meclise diğer bir önerge ile getirilmiş olan, İstanbul Polis Teşkilâtının ağır suçlar işlemekte olduğu ithamına, önergeye kabulü için oy kullanarak Hükümet adına İçişleri Bakanı iştirak etmiştir. Bu demektir ki, iera sorumluluğunu taşıyan bir Hükümet kendi emri altındaki bir teşkilâtı itham etmekte ve fakat gereğinin yapılmasını Yüksek Meclisten beklemektedir. Anlaşıyor ki, Hükümet, iera organı olarak hem görevini, hem de sorumluluğunu müdrük değildir.

4. Anayasanın 4 nci maddesine göre Türk Milletine aidolan egemenlik Anayasanın koyduğu esaslar dairesinde yetkili organlar eliyle kullanılır; hiçbir kimse kaynağını Anayasadan almıyan bir devlet yetkisi kullanamaz.

Halbuki, müşahede olunduğuna nazaran, Başbakan, kaynağı Anayasadan gelmiyen bir etki altında tutulmak istenilmektedir. Ve tutulmaktadır. Koalisyon hükümetine iştirak eden ve fakat başkanı Hükümet dışında kalan bir

partinin genel başkanı, değil Başbakan, kendi partisinin bakanlarına dahi direktif veremez. Anayasanın 105 nci maddesine göre, Başbakan, bir parti başkanının şahsi görüş ve politikasının değil, Hükümetin genel siyasetinin yürütülmesinin gözeticisidir. Ayrıca, bakanlar, mensub oldukları partinin genel başkanına karşı değil, Yüksek Meclise karşı sorumludur.

Hükümetin, kendi bünyesi dışında kalan kişilerin sorumsuz davranışlarına mâruz kalması ise, memleketimizi iç ve dış politika bakımından telâfisi güç durumlara sokabilir. Millet ve memleket mukadderatı, doğrudan doğruya Yüksek Meclise karşı sorumluluğunu müdrik bir Hükümete her zaman ihtiyaç gösterir.

Yukarda arz ettiğim sebepler yönünden Yüksek Meclisin Hükümet hakkında Anayasanın 89 ncu maddesi gereğince gensoru açılmasına karar vermesini saygı ile rica ederim.

Ankara
Burhan Apaydın

BAŞKAN — Efendim, Sayın Memduh Erdemir arkadaşımızın bir önergeleri vardır. Sayın Apaydın'ın tavrı okunduktan sonra grup adına usul bakımından söz istiyorlar. Bu fikirde ısrar ediyorlar mı?

MEMDUH ERDEMİR (Kırşehir) — Sayın Başkanım, usul hakkındaki söz talebim geçen eyle ile alâkalıdır.

KEMAL BAĞCIOĞLU (Maras) — Sayın Başkanım, Adalet Partisi Grubu adına biz istiyoruz.

BAŞKAN — İcabinı yapacağım.

Muhterem arkadaşlar, Sayın Apaydın'ın gensoru önergesini okuttum. Önergenin nazara alınmayacağı hakkında A. P. Grubu adına verilmiş bir önerge vardır, onu okutuyorum.

Millet Meclisi Başkanlığına

Sayın Burhan Apaydın tarafından Başkanlığımıza takdim edilen ve metni itibarıyla kısmen gazetelerde intişar eden gensoru önergesinin tam metin olarak tetkikinden anlaşılacağı üzere,

1. Kozlu olaylarının,
2. TRT Kurumunun tarafsızlığını ihlâl edip etmediği yolundaki müzakere ve münakaşalarda Hükümetin tutumunun,
3. İstanbul Polis Teşkilâtı hakkında talebedilmiş olup da Meclise karara bağlanan araş-

tırma komisyonu teşkili hususu ele alınarak bu sebeplerle bir gensoru müzakeresinin açılması talebedilmektedir.

Anayasanın Meclis murakabesi yollarını tadadedden 88 - 89 ve 90 ncu maddeleri soru, gensoru, genel görüşme, Meclis araştırması ve Meclis soruşturması müesseselerini tanzim etmiştir. Ancak bu müesseseler birbirinden ayrı usul ve prosedüre bağlı olarak işlemesi icabeden müesseseler olup esasen tatbikat da bu yoldadır. Böyle olunca :

1. Meclisimiz aynı konuyu hem araştırma hem de gensoru müessesesini harekete getirmek suretiyle ele alamıyacağı bir bedahattır. Nitekim önergede mevzu bahis edilen TRT ve İstanbul Polis Teşkilâtının durumu Meclisimize araştırma olarak ele alınmış ve henüz neticelenmemiştir. Meclisimizin araştırma mevzuu olarak ele almış olduğu bu hususlar neticeye bağlanmadan aynı mevzuların gensoru olarak ele alınması mümkün değildir.

2. Esasen Anayasa Komisyonundan geçerek Meclis gündemine girmiş olan Millet Meclisi İhtizük teklifinin 237 nci maddesinde «Gensoru önergesinin verilemeyeceği haller» başlığı altında çeşitli ihtimalleri derpiş ederek bir murakabe yolunun işlemesi halinde aynı mevzuda gensoru önergesi verilemeyeceğini sarahaten ifade etmektedir. Mezkûr teklif Meclisimize kabul edilerek nihai şeklini almamış olmakla beraber Anayasa Komisyonumuzun salâhiyetle tetkik ederek Meclisimize sunduğu kıymetli bir mûta olarak ortadadır.

3. Gensoru önergesinde yer alan 3 ncu konu esasen tamamı ile kaza mercilerinin el koyduğu Kozlu olaylarıdır. Anayasamızın 132 nci maddesinde adliye intikal etmiş bir mevzu da yasama Meclislerinde her hangi bir beyanda bulunulmayacağı sarahaten ifade edilmektedir. Bu hüküm muvacehesinde önergenin Meclisimize ele alınmayacağı açıkça ortadadır.

Yukarıdaki mâruzatımız nazara alınarak usule ve Anayasaya aykırı bulunan önergenin muameleye konmaması ve Meclisimize ele alınan araştırma konuları neticeleninceye kadar

tehir edilmesi hususunun Başkanlıkça karara bağlanmasını saygılarımızla rica ederiz.

Millet Meclisi A. P.

Grup Başkanvekili

Gümüşane

Sabahattin Savacı

BAŞKAN — Muhterem arkadaşlar, Sayın Burhan Apaydın arkadaşımızın gensoru takririndeki Kozlu hâdiseleri mahkemeye intikal etmiş olması dolayısıyla bu hususu önergelerinden çıkarmaları Bakanlıkça kendilerine bildirilmiş olmasına rağmen, kendileri Anayasaya aykırı bir taraf görmediklerini, binaenaleyh bunu çıkarmadan devam etme arzusunda olduklarını bildirmişlerdir. Adalet Partisinin her üç husus hakkında Kozlu, TRT ve Emniyet araştırmaları meselesinde, bu meselenin gündeme alınamıyacağı hakkındaki önergeleri bittabii bir usul meselesidir. Bu usul meselesi yapılacak, iki lehte, iki aleyhte konuşulduktan sonra heyeti umumiyenin kararına göre hareket edilecektir.

Lehte ve aleyhte. Lehte kim istiyor? Buyurun Bağcıoğlu... Aleyhinde Sayın Burhan Apaydın. Başka yok. Buyurun Sayın Bağcıoğlu.

A. P. GRUPU ADINA KEMAL BAĞCIOĞLU (Maraş) — Muhterem Başkan, kıymetli arkadaşlarım;

Ankara Milletvekili Sayın Burhan Apaydın tarafından verilmiş bulunan gensoru önergesinin Yüce Meclisimizce müzakere edilip bir karara bağlanamayacağı kanaatindeyiz. Şöyle ki, bu gensoru önergesinde bahse konu üç mevzu vardır. Bunlardan birisi; Kozlu olaylar, diğeri TRT Kurumunun tarafsızlığı hakkındaki Hükümetin tutumu, üçüncüsü de, İstanbul Polis Teşkilâtı hakkında talebedilmiş bulunan Meclis araştırması hususudur.

Arkadaşlar, bir defa Kozlu olayları adalete intikal etmiş bir mevzu olması itibariyle Anayasanın 132 nci maddesi gereğince Yüce Meclisiniz tarafından müzakeresine imkân olmıyan bir husus arz etmektedir. Şöyle ki, Anayasanın 132 nci maddesinin 3 nü fıkrası aynen :

«Görülmekte olan bir dâva hakkında Yasama Meclislerinde yargı yetkisinin kullanılmasiyle ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya her hangi bir beyanatta bulunulamaz.» demektedir.

Her ne kadar «Yargı yetkisinin kullanılmasiyle ilgili» ibaresi Anayasanın 132 nci maddesinin 3 nü fıkrasında yer almakta, bu sebeple belkide önerge sâhibi, «Ben yargı yetkisinin kullanılmasına taallük eden husus hakkında değil, onun dışında Hükümeti denetleme maksadına mâtuf olarak bu önergemı verdim» diyebilirse de Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre dâvaya sorgu hâkimine Cumhuriyet Savcısı tarafından talepname ile veyahut Cumhuriyet Savcısı tarafından mahkemeye iddianame ile açılır. Şu halde görülmekte olan dâvadan kasıt muhakkak, son tahkikat mahiyetinde olan ve hâkimlerin mahkemelerde Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre yürütmekte buldukları dâvaların son safhası demek değildir. Sorgu hâkimliğine müddeiumumi tarafından talepname ile evrak havale edildiğinde dâva açılmış addolunur. - Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre - Binaenaleyh, Anayasanın 132 nci maddesinde, görülmekte olan bir dâvadan kasıt; sorgu hâkimliğine talepname ile gönderilen dâva ve ceza mahkemelerine iddianame ile açılan dâvalar olmak lâzımgelir.

Müddeiumumi hazırlık tahkikatını yaptıktan sonra talepname ile eğer sorgu hâkimliğine bir dâva açılmışsa artık bu mevzu hakkında Yüce Meclisin her hangi bir müzakere yapmamasını hedef tutmaktadır Anayasanın 132 nci maddesi... Mademki bu hâdise yargı organına terk edilmiştir, öyle ise bağımsız mahkemeler bu mesele üzerine eğilebilirler ve Yüce Meclislerin tesirinden azade olsunlar diye Anayasa vâzı bu maddeyi getirmiş bulunmaktadır. Kozlu hâdiseleri cereyan ettikten sonra malûmlarımızdır ki, bu mesele hakkında mahallî Cumhuriyet Müddeiumumiliği tarafından yüzden fazla şahıs hakkında sorgu hâkimliğine talepname ile dâva açılmış bulunmaktadır. Yani iş Anayasanın esprisine uygun bir şekilde adalete intikal etmiştir. Böyle bir mevzu hakkında artık Hükümetin denetlenmesini mevzu bahsederek bunun siperi arkasına gizlenip, adalete intikal etmiş bir mevzu hakkında görüşme yapmanın doğru olmadığı mütalâasiyle bu hususta bu önergenin oylanamayacağı ve müzakere mevzuu yapılamıyacağı kanısındayız. Aksi halde Anayasaya aykırı bir hususta karar almış olacağız.

Saniyen, Yüce Meclislerin parlamanter adalarından ve usullerindendir ki, her hangi bir ko-

nu hakkında her hangi bir şekilde denetlemenin, yani Anayasanın 88, 89 ve 90 nci maddelerinde bahse konu denetlemenin bahis mevzuu olduğu yerlerde bir araştırma önergesi gelmiş ise ve bir araştırma komisyonu kurulmasına Yüce Meclis karar vermiş ise, artık aynı mevzu hakkında bir de gensoru ile Yüce Meclisi işgal etmenin doğru olmadığı herkesin malûmudur ve yalnız Türk Parlamentosunda değil, bütün parlâmentolarda usul de, parlâmento adabı da budur.

Her hangi bir mevzu getirilmişse, artık o mevzu bir başka sebeple getirilip Yüce Meclis işgal edilemez. Kaldı ki, Millet Meclisi Anayasa Komisyonu tarafından kabul edilmiş bulunan Meclis İktüzük teklifinin 237 nci maddesinde, «Gensoru önergesinin verilemeyeceği haller» başlığı altında bu husus tedvin olunmuş ve, maalesef diyeceğim, önerge sahibi Sayın Burhan Apaydın'ın başkanlık yaptığı Anayasa Komisyonundan çıkan metinde, böyle araştırma önergesi vermek suretiyle her hangi bir mevzu için araştırma komisyonu kurulmuşsa, aynı komisyon faaliyetine devam ederken veyahut da o meclis hakkında, o meclis o mesele hakkında henüz karar vermemişken gensoru takririnin verilemeyeceği ve müzakere edilemeyeceğini açıkça derpiş etmiş bulunmaktadır.

Şimdi muhterem arkadaşlarım, akla şu sual gelmektedir: Ya muhterem Apaydın Anayasa Komisyonu Başkanı bulunduğu sıralarda Komisyondan geçen bu İktüzük teklifinin 237 nci maddesini unutmamıştır, ki zühul eseridir bu, veya kasdı olarak bildiği halde yine de bunu getirmiş bulunmaktadır. Eğer unutmamış ise takdir etmesi gerekir ve hatasını kabul etmesi icabeder. Ama buna rağmen bu teklif henüz İktüzük teklifi mahiyetindedir, kanunlaşmamıştır, Yüce Meclis tarafından kabul edilmemiştir, onun için bir hüküm taşımaz, derlerse o takdirde Meclise niyabeten onun komisyonu olarak yetkili Anayasa Komisyonunun kabul etmiş olduğu bir metnin içerisinde bulunan ve o metne ithal edilmiş bulunan bir husus hakkında onun aleyhinde bir davranışın içine girmemesi icabederdi kanaatindeyiz.

Bütün bu sebeplerle Sayın Burhan Apaydın arkadaşımız tarafından verilmiş bulunan bu gensoru önergesinin müzakere konusu yapılamayacağını Anayasaya göre ve arz ve izah ettiğim hususlar sebebiyle oylanmadan reddi icabedeceğini, eğer

Yüce Meclisimizin bu mâruzatımızı kabul etmez, bütün buna rağmen esasa girelim derse o takdirde Hükümetin beyantını dinleyip ondan sonra esası hakkında mâruzatta bulunmak üzere şimdilik usul hakkındaki kanaatlerimizi arz etmekle iktifa ediyorum. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Aleyhinde Sayın Apaydın, buyurunuz. Sayın Bilgin sizinki lehinde mi, aleyhinde mi?

AHMET BİLGİN (Kırşehir) — Lehinde.

BURHAN APAYDIN (Ankara) — Sayın arkadaşlarım, Yüksek Heyetinize takdim etmiş olduğum gensoru önergesi dolayısıyla A. P. Grubu adına sayın arkadaşımız Kemal Bağcıoğlu'nun sözlerini dikkatle dinledim. Arkadaşımızın temas ettiği noktaları, hukukî mesnetleri itibarıyla nazarı itibara aldığımız takdirde, kendi noktaî nazarımı hukukan kuvvetlendirmekten ziyade partilerinin ortak buldukları Hükümetin Meclisin denetinden uzak kalmasını temin gibi bir gaye altında hareket ettikleri intıbaı bende uyanmış bulunmaktadır. Arkadaşımın hüsnüniyetinden eminim. Bununla beraber nasıl ki önergesini bir siper ittihaz etmek suretiyle, mahkemeye tesir gibi asla aklımızdan geçmiyen bir hususu bize izafeye kalkışması karşısında - benim arkadaşıma büyük saygım olmakla beraber - gayri ihtiyari bu sözleri ancak böyle bir maksatla söyleyebileceği intıbaı - yine kanaat demiyorum - intıbaı bende hâsıl olmuş bulunmaktadır.

Muhterem arkadaşlarım, Anayasanın 132 nci maddesi : «Görülmekte olan bir dâva hakkında Yasama Meclislerinde yargı yetkisinin kullanılmasıyla ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya her hangi bir yerde her hangi bir beyanda bulunulamaz.» demektedir.

Önergemizin birinci maddesi, Kozlu olaylarında mahkemeye intikal etmiş olan hususlarda yargıcın dâvayı şu veya bu şekilde görmüş olduğu, şu veya bu tarzda bir duruşma takibettiği veya sanıklara muamelesinde şöyle bir yol takibettiği gibi ve hattâ dâvanın şöyle açılması lâzımgelirken böyle açılmıştır şeklinde her hangi bir hususun bulunmadığı aşikâr bir şekilde tezahür etmektedir. Bu duruma göre önergenin birinci maddesini, şimdi sizlere, yüksek malûmlarımız olmakla beraber, hâdise dolayısıyla okumak mecburiyetinde kaldım. Anayasanın bu derece açık hükmü karşısında önergenin,

kendi iddiaları ile hiçbir ilgisi olmadığı açıkça ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Arkadaşlarım, önerenin gayesi şudur, orada izah ettim: Kozlu olaylarında, bu olaylara sebebiyet verilmesi hâdiselerin meydana gelmesi ve iki işçinin ölümü, aynı zamanda memleket âsâyiş ve nizamının esaslı bir şekilde ihlâl edilmiş olması dolayısıyla Hükümet kendisine taallûk eden icra görevini yapmamıştır, diyorum. Bundan dolayı da meseleyi Yüksek Huzurunuza getirip Hükümet bu görevini yapmaktan dolayı hakikaten mesuldür diyorum.

Şimdi burada, bu mevzu Meclis soruşturması olarak da huzurunuza gelebilirdi ve ben daha hafif bir önerge ile buraya gelmiş bulunuyorum. Meclis soruşturmasıyla gelmiş olduğumuz vakit Zonguldak'taki hâdiseler duruşmaya intikal etmiştir diyerek Hükümet hakkında soruşturma mevzuu yapmıyacak mıydık? Zonguldak'da mahkeme edilenler yoksa Hükümet midir işçilerin şahsında? Oradaki işçilerin hadizatında mahkeme edilmemesi gerekiyorsa Hükümetin mi orada bulunması lâzımgelir. Bu mantık bu sonuca varır. Zonguldak'ta dâva edilen Hükümet olmadığına göre, bizim burada Zonguldak olayları dolayısıyla Hükümetin vazifesine taallûk eden hususlarda ileriye süreceğimiz, Hükümetin siyasi sorumluluğu hakkında beyan edeceğimiz sebepler ve binnetice varacağımız sonuç Hükümetin iş başında kalıp kalmaması meselesidir. Pek tabii, gensorunun açık gayesi budur. Memleketin içinde bulunduğu iç ve dış şartlar bakımından icra organının, bugünkü Hükümetin sorumluluğunu müdrik olmadığı, bu vazifeleri yapamayacağı kanaatindeyim. (A. P. sıralarından «bravo» sesleri.)

Bu itibarlardır ki, bir milletvekili olarak her türlü parti disiplini dışında milletime karşı vazifelerimi yapabilmek duygusuyla mevzuu buraya getirmiş bulunuyorum. Yoksa başka siyasi bir taktik ve her hangi düşüncem bahis mevzuu değildir ve bir Hükümetin de teşkil edildikten sonra daha yenidir diyerek, yahut aradan şu kadar zaman geçtikten sonra ancak bir Hükümet hakkında gensoru önergesi getirilebilir diye ne Anayasamızda bir hüküm vardır, ne de siyasi hukukumuzda ve tatbikatımızda vardır.

Bir Hükümet güvenoyu alır, 24 saat sonra muazzam bir hata yapabilir ve huzurunuza soruşturma talebi ile veya gensoru talebi ile çıka-

bilir. Eh millet meselesine bu derece lâubali davranışı üzüntü ile karşılıyorum sayın arkadaşlarım. Netice itibariyle burada milletimizin hukuğu üzerinde bulunmaktayız.

Kozlu'da cereyan etmiş olan hâdiselerde iki tane işçimiz ölmüştür, şu veya bu sebeple. Bu mesele üzerinde gerçeğin ortaya çıkması için, Hükümetin görevi bakımından noktai nazarımızı arz ederken, sizin işi bu kadar hafife almanızı, emin olunuz ki, üzüntü ile karşılıyorum.

Muhterem arkadaşlarım, arz ettiğim gibi, konu ve talep gaye olarak, Hükümetin siyasi sorumluluğu ile ilgilidir. Bu mesele hiçbir surette Meclisin denetimi dışında kalmaz. Anayasamız, gensoru hususunda mutlak bir hüküm vaz'etmiş ve hiçbir suretle tahdidetmemiştir. Anayasanın tahdidetmediği bir husus gensoru mevzuu olmaktan çıkarılmaz arkadaşlar. Anayasaya saygı ve Anayasa hükümlerine bağlılık bunu icabettirir. Anayasanın şu veya bu mülâhazalarla gensoru verilmez diye bir kayıt koyarak yasama görevini, milletvekilinin vazifesini tahdit gibi bir yola gitmemiş olması, aşikâr şekilde, gensorunun huzurunuza getirilebileceği hakikatini ortaya çıkarmaktadır.

Diğer taraftan arkadaşşıma bir hususu daha hatırlatmak istiyorum: Yüksek Meclisiniz Anayasanın 132 nci maddesini şimdiye kadar olan tatbikatiyle gayesine uygun şekilde anlamıştır ve bu gaye tahtında olan bir yol takibetmiştir.

Hatırlarsınız Zeki Erataman'ın kaçma hâdisesi. Kaçma hâdisesine hastane ile ilgili olan birtakım görevliler muhatap tutulmuşlar ve bunlar hakkında tahkikata geçilmiş idi ve durum mahkemeye intikal etmiş idi. Yine hatırlıyorsunuz ki, o tarihte Zeki Erataman hâdisesi hakkındaki mesele adliyeye intikal etmiş bulunmasına rağmen bakanın bu kaçma hâdisesinde görevini lâıykı şekilde ifa edip etmemesi, siyasi sorumluluğu olup olmaması meselesinde ve hattâ soruşturma mevzuu olarak huzurunuza gelmiş ve Yüksek Meclisiniz bu soruşturmaya karar vermiş, neticesini almış ve bir sonuca varmıştır.

Sayın Kemal Bağcıoğlu arkadaşımız, her şeyden önce Meclisin bu tatbikatını da nazarı dikkate almak mecburiyetinde idi zannediyorum. Meclisler olur olmaz şekilde içtihat ve kanaatlerini değiştiremezler. Meclislerin kararların-

da istikrar olmak gerekir. Bugün vermiş olduğu kararı yarın değiştirmek suretiyle milletin güven hissesi hiçbir suretle sarsılamaz arkadaşlar. O hâdise ne ise, bu hâdise evleviyetle gensoru mevzuu teşkil edecek şekilde aşikârdır.

İkinci noktaya geliyorum arkadaşlar: Dünya parlâmentolarında bu mevzuun hiçbir surette gensoru olarak getirilmedi ve böyle bir hâdiseye raslanmadığı şeklinde sayın arkadaşımız bir umumi kanaat beyan ettiler. Bu kanaatlerinin hangi bilgiye dayanmış olduğunu bendeniz hakikaten çıkartamadım. Belki hatırlayamadığım bir başka hâdise olabilir. Fakat benim hatırladığım bir hâdise var.

BAŞKAN — Sayın Apaydın, malûmuâliniz usule göre sözler 15 dakikayı geçmeyecek. Bunu hemen bağlayınız, vaktiniz doldu.

BURHAN APAYDIN (Devamla) — 1 Mayıs 1891 senesinde Fransa'da Furya hâdisesi meydana gelmiştir. Eğlenmek üzere toplantı yapan işçilerin işi bırakacakları korkusuna kapılan işverenler durumu polise intikal ettirmişler, jandarma gelmiş, asker gelmiş ve 10 kişi neticede işçilerden ölmüş bulunmaktadır. Bu hâdise mahkemeye intikal etmiştir ve bu dâhi-seyi tahrik ve tertibedenlerin bir kısmı hakkında mahkeme mahkûmiyet kararı vermiştir. Yani işçilerin muhakemesinin dışında. Ayrıca böyle bir hâdise karşısında, ben kendisine misal veriyorum, 1891 senesinde Fransız Parlâmentosu mevzuu Parlâmentoya getirmiş ve Hükümetin sorumluluğu bakımından mesele geniş ölçüde müzakere ve münakaşa edilmiştir.

BAŞKAN — Lütfen bağlayınız.

BURHAN APAYDIN (Devamla) — Bağlıyorum. TRT ve İstanbul teşkilâtı hakkındaki hususlar da Meclisin araştırma yapmış olduğu bir hususla ilgili değildir. Meclisin araştırma yapmış olduğu hususla, Hükümetin takibetmiş olduğu hareket tarzı, kanunların kendilerine tahmil etmiş olduğu vazifeyi gerek TRT mevzuunda, gerekse dahilî emniyet ve asayiş mevzuunda yapmak kudretinden mahrum olmaları itibariyle, bu Hükümete memleketin dahilî nizamının tesisi bakımından da güven duyulamayacağı kanaatine dayanmaktadır. Binaenaleyh buna taallük eden hâdiseler zikredilecektir. Bu itibarla Hükümetin siyasi sorumluluğu huzuruza getirilmiştir.

Ben bu mevzuda Hükümetin ve Hükümete ortak parti gruplarının Hükümet mesuliyetini gizlemek istercesine vâkı olan bu talebe işti-rak etmeyecekleri kanaatini taşıyorum.

BAŞKAN — Sayın Ahmet Bilgin, lehte.

Adalet Partisince verilen önerenin leh ve aleyhinde konuşuluyor.

Oy kullanmıyan arkadaşlarımız var mı? Oy kullanmıyanlar lütfen kullansınlar.

AHMET BİLGİN (Kırşehir) — Muhterem arkadaşlarım, Sayın Ankara Milletvekili Burhan Apaydın arkadaşımızın Hükümet hakkında vermiş olduğu gensoru tarafımızdan tetkik edilmiş, içerisinde bulunan birçok ithamların yersiz ve haksız olduğuna grupumuzca karar verilmiş, bu husus da efkârı umumiyeye arz edilmişti. Şimdi muttali oluyoruz ki, önerge içerisinde bulunan bâzı hususlar mahkemeye, adalete intikal etmiş bulunuyor.

Biz bu yersiz ve haksız isnatlara taraftar olmamamıza rağmen, efkârı umumiyeye açıklanmasını ve bu ithamların ne şekilde cevaplandırılması icabediyorsa cevaplandırılması için önerenin gündeme alınması hususunda muvafık oy verecektik. Ancak şimdi Sayın Burhan Apaydın arkadaşımızın burada beyanları sırasında Hükümeti ıskat etmek gayesiyle bu önergeyi vermiş olması ve bu haksız ithamlar tarafımızdan tasvibedilmediği için ve adalete intikal etmiş olan bâzı hususların önergede yer almış olduğunu şu dakikada öğrenmiş bulunmamız dolayısıyla, eğer hakikaten adalete intikal eden hususlar varsa, bunun Hükümet tarafından açıklanmasının gerekli olduğunu arz ederim. Eğer hakikatsce, adalete intikal etmiş olan bir mesele hakkında Anayasa gereğince burada konuşma yapılmaması lâzımgelir.

Bu itibarla, Hükümetin açıklamasından sonradır ki, Yüksek Meclis tamamiyle tenevvür edecek, o hususta icabeden kararı alacaktır. Hürmetlerimle.

BAŞKAN — Sayın Bilgin ayrılmayınız, bir konuşacağım var:

Biliyorsunuz, usul üzerinde iki lehte, iki aleyhte konuşuyoruz. Konuşma Hükümet için bahis konusu değildir. Konu adalete intikal etmiştir.

AHMET BİLGİN (Devamla) — Ben de onu ifade ettim Sayın Başkanım. Önerge burada

konuşulamaz diyorum. Aleyhte değil mi bu söz?

BAŞKAN — Hükümeti davet ediyorsunuz da, size meseleyi söylüyorum. Hükümeti çağıracağım diyorum.

AHMET BİLGİN (Devamla) — Sayın Başkan Hükümet isterse burada açıklama yapamaz mı? Yapınca Yüksek Meclis tenevvür etmez mi? Bunu faydalı bulmuyor musunuz?

BAŞKAN — Sayın Bilgin, bir kere daha rica edeyim. Daha evvelce izah etmiştim. Başkanlık, önerge sahibi arkadaşımızı bu hususta ikaz etmişti. Kozlu hâdiseleri mahkemeye intikal etmiş olması dolayısıyla bu hususta önergenizden çıkarınız diye arkadaşımız ısrar ettiler, çıkarmadılar. Bu husus Heyetinize tekrar arz ediyorum.

Adalet Partisince verilen önergenin aleyhinde, Sayın Fethi Çelikbaş.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım; Sayın Ahmet Bilgin arkadaşımızı da dinledikten sonra bir hususu açıkça tesbit etmek lüzumu vardır. Halen konuşmakta olduğumuz konu, Sayın Burhan Apaydın arkadaşımız tarafından verilen gensoru tavrının usul bakımından muameleye konmamasını talebeden Adalet Partisinin tavrıdır. Bu itibarla Hükümetin buraya çıkıp gensoru tavrının münderecatı hakkında izahat vermesi mevzu bahis değildir.

Sayın Adalet Partisi Sözcüsü Bağcıoğlu arkadaşımız iki noktaya temas ederek tavrının muameleye konmaması hususunu savunmuştur. Bunlardan birisi, tavrın birinci maddesini teşkil eden Kozlu olayları ile ilgili kısımdır. Sayın Bağcıoğlu'na göre bu olayla ilgili işlem adaletle intikal etmiştir ve binnetice Anayasamızın 132 nci maddesinin bir fıkrasına göre Mecliste artık bu konuşulamaz. Ve bu fıkrayı bendeniz şahsan Sayın Bağcıoğlu'nun anladığı mânada anlamamaktayım. Fıkra aynen şudur: «Görülmekte olan bir dâva hakkında yasama meclislerinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulmaz v.s.» yargı yetkisi kullanılmasıyla ilgili. Tavrında bahse konu olan yargı yetkisinin kullanılmasıyla alakalı tek bir kelime dahi bendeniz göremiyorum. Diyelim ki, bu arkadaşlarımızın hukukî anlayışlarına mevzu olabilecek bir karakter taşıyan hüküm-

dür, binnetice Bağcıoğlu arkadaşımızın anladığı mânada da anlaşılabilir. Fakat ikinci mevzuda Bağcıoğlu arkadaşımıza ve grupuna hak verecek tek bir nokta bulmak mümkün değildir. Bu da şudur: arkadaşımızın ve grubu iddia eder ki, TRT ve İstanbul polis teşkilâtı hakkında araştırma kararı verilmiştir ve binnetice bunlar hakkında, mevzuatımız gereğince gensoru açılmaz.

Muhterem arkadaşlar, gensorunun ne zaman açılmayacağına dair halen müteber olan Meclis İftüzüğümdede sarıh hüküm mevcuttur. Sarahatin mevcud olduğu yerde dalâlete gitmeye hukuk eevaz vermez.

Sarıh hüküm şudur: (Bütçe müzakeresine hiçbir istizah zam ve ilhak olunamaz.) Muhterem Heyetiniz bütçe müzakeresini konuşmaya başladığı andan itibaren artık hiçbir gensoru gündeme alınıp konuşulamaz. Bunun dışında gensoruda bahis konusu edilen herhangi bir olay Meclis araştırması ve tahkikat konusu olsa dahi gensoru konusu olabilir. Filhakika gensoru müessesesi hukuki muhteva ve neticeleriyle araştırma müessesesi hukuki muhteva ve neticeleri birbirinden tamamen farklıdır.

Bu itibarla Ankara Bağımsız Milletvekili Sayın Burhan Apaydın arkadaşımızın gensoru tavrı, Adalet Partisi Grubu adına verilmiş olan tavrın muvacesinde, müzakere edilemeyecek bir tavrın olması şöyle dursun bilâkis Adalet Partisi tavrı, kaale alınmamak lâzım gelen bir karakter taşımaktadır. Bunun usul bakımından müzakeresine imkân hâsil olur, konuşulduktan sonra, baki Sayın Bilgin arkadaşımız ne güzel ifade ettiler, olayların mahkemeye intikal ettiğini şu anda öğrendik dedi. Öğrenirler, dinlerler, lüzum yoktur gensoruya diye rey verirler, mesele halledilir. Bizim Meclisin müzakerelerinde kararları dipnot olarak nizamnamesinin sonunda yer almaktadır. Bendeniz Meclisin icrai murakabe bakımından müesseselerini kemali ile yürütmeğe taraftar olan bir arkadaşımız olarak usul bakımından usulsüz olan bu tavrın muameleye konmaması ve gensoru açılıp açılmamak yönünden yapılacak iptidai tatbikatımız veçhile konuşulduktan sonra arkadaşlar ve gruplar kendi görüşlerine ve kararlarına göre oy kullanmak suretiyle gensoru açılmamasına rey verme imkânına da sahibolurlar ve Yüksek Meclis yanlış bir tat-

bikata emsal vermiş olmaktan kendisini kurtarır, arkadaşlar.

Benim maruzatım budur. Lütfen yanlış bir tatbikata meydan verilmesin. Çünkü yarın bütün bu tatbikat vaktiyle bir emsal kararı olması suretiyle Başkanlık Divanını da muayyen ölçüde bağliyan kararlar mahiyetini, mäsabak teşkil etmek suretiyle, alabilmektedir. Yüksek Meclis böyle bir mäsabak teşkil edecek karar almamalıdır arkadaşlarım. Mâruzatım budur.

BAŞKAN — Adalet Partisi Grubu tarafından verilen önerenin bir usul meselesi yapılip lehinde vealeyhinde ikişer arkadaşımızı konuşturduk. Şimdi Adalet Partisi tarafından verilen bu önergeyi oylarımıza sunacağım.

Bir diyeceğiniz mi var efendim?

MEMDUH ERDEMİR (Kırşehir) — Bir önerge vardı.

BAŞKAN — Tamam tamam.

«Yukarıdaki mâruzatımız nazara alınarak usule ve anayasaya aykırı bulunan önerenin muameleye konmaması ve meclisimizce araştırma konusu neticesine kadar tehir edilmesi hususunun Başkanlık Divanınca karara bağlanmasını saygılarımla arz ederim.»

Şu halde Burhan Apaydın arkadaşımız tarafından verilen gensoru önergesinin muameleye konmaması hakkındaki Adalet Partisi tarafından verilen usul hakkındaki bu önergeyi oyunuzaya sunuyorum. Kabul edenler... Ellerinizi lütfen yukarı kaldırınız arkadaşlarım, iyi sayabilelim. Kabul etmeyenler... Senatör arkadaşlarımız varsa, geri çekilsinler... 120 ye karşı 160 oyla önerge kabul edilmiştir. Gensoru muameleye konmayacaktır. (C.H.P. sıralarından alkışlar)

5. — GÖRÜŞÜLEN İŞLER

1. — *Siyasi partiler kanunu tasarısı ile Adana Milletvekili Kasım Gülek ve Kemal Sarırahimoğlu'nun, Siyasi partiler kanun teklifleri ve Geçici Komisyon rapârı (1/560, 2/378, 2/591) (S. Sayısı : 527)*

BAŞKAN — Anlaşma veçhile yarınki gündemde görüşülecektir.

2. — *Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Mehmet Ünalrı ve iki arkadaşının, Cumhuriyet Senatosu Teşkilât kanunu teklifi ile Millet Meclisi İdare Amirlerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Memurları Teşkilâtı hakkındaki 5509 sayılı Kanunu değiştiren 231 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesine dair kanun teklifi ve Anayasa Komisyonu mütalâası ile Plân Komisyonu ve Maliye Komisyonu raporları (2/13, 2/85) (S. Sayısı : 655 e 1 nci ek) (1)*

BAŞKAN — Öncelik ve takdimen görüşülmesi kabul edilmiştir. Maliye Komisyonu lütfen yerini alsın.

Tekliflerin tümü üzerinde Sayın Fahir Giritlioğlu, buyurun.

(1) 655 e 1 nci ek S. Sayılı basmayazı tutanağın sonundadır.

Açık oylamaya katılmamış arkadaşlarımız lütfen oylarını kullansınlar.

FAHİR GİRİTLİOĞLU (Edirne) — Pek muhterem arkadaşlarım, T.B.M.M. personelinin durumunu tanzim eden 5509 sayılı kanun ihtilâlden sonra Millî Birlik Komitesinin çıkartmış bulunduğu 231 sayılı Kanunla yeniden tanzim edilmişti. Bu kere İdare Amirleri tarafından Meclisimize verilen teklif 3 ncü tadil teklifidir.

Şunu arz etmek isterim ki; 5509 sayılı Kanundan sonra çıkarılan 231 sayılı Kanun kökten mevcut kanunu değiştiren bir kanundur. Yeni kadrolar getirmiştir ve yeni sistem vaz'etmiştir. Bu kere elimize gelen teklif 3 ncü defa olarak T. B. M. M. personelinin kâderini tâyin eden bir kanun hüviyetini taşımaktadır...

Pek muhterem arkadaşlarım, Mehmet Ünalrı ve arkadaşları tarafından verilmiş bulunan teklif orijinalliğini kaybetmiştir. Bu teklif üzerine Anayasa Komisyonu son derece geniş bir tadilat yaptı ve yepyeni bir sistem getirdi. Anayasa Komisyonunda havale edilen Bütçe ve Plân Komisyonu ise o da esas tekliften tamamıyla uzaklaşarak bambaşka bir kanun metni hazırladı. Bu suretle...

BAŞKAN — Sayın Giritlioğlu bir dakikanızı rica edeceğim. Açık oylamalara katılmamış arkadaşımız var mı? Yok. Oylama işlemi bitmiştir.

Buyurun rica ederim Sayın Giritlioğlu, özür dilerim.

FAHİR GİRİTLİOĞLU (Devamla) — Es-tagfurullah efendim.

Muhterem arkadaşlarım, bu suretle kanun teklifi ilk hazırlanış şekline nazaran Anayasa Komisyonunda ve Bütçe ve Plân Komisyonunda iki ayrı istikamette yeniden tanzim edilmiştir. Ve son olarak mesele bir kere de Maliye Komisyonuna havale edilmiştir. Maliye Komisyonu 4 neü bir tanzim şekliyle karşımıza gelmiştir. Böylece üç komisyonun fikirleri birbirleriyle telif edilmediği gibi asıl kanun teklifini yapan İdare Âmirlerinin fikirleri de komisyonlara uymamaktadır. Şekli bakımdan bu mukadde-meyi yapmakta mazurum. Çünkü üzerinde müzakereye gireceğimiz esas fikrin ne olacağının anlaşılması lâzımdır. Kanaatime göre en son kararı vermiş olan Maliye Komisyonunun fikrinin benimsenmesi lâzımgelirse de halihazırda komisyon yerinde oturan Bütçe Komisyonu bulunduğuna göre; Maliye Komisyonunun veya Bütçe Komisyonunun tekliflerinden hangisinin kabul edileceğinde tereddüdüm vardır, tasrih ettiler, Maliye Komisyonu dediler.

Pek muhterem arkadaşlarım, komisyonların görüşleri şu bakımdan farklıdır. Anayasa Komisyonu çift Meclis esasına göre çift teşkilât yapılmasını aslında uygun görmüştür ve bâzı memleketlerden misaller almıştır. Buna mukabil ek olarak tanzim ettiği bir raporunda da demiştir ki. «çift teşkilât kurulması zaruri değildir, icabında hizmetler tevhide de görülebilir» demiştir. Bütçe Karma Komisyonu daha ziyade çift teşkilât sistemine doğru gitmiştir. Maliye Komisyonu Anayasa Komisyonundan ve Bütçe Komisyonundan ayrılarak, bilhassa tasarruf mülâhazasıyla, tek kadro üzerinde durmuştur. Fakat kesinlikle kadroları ayırmamıştır. Bâzı kadroları tek olarak kabul etmiş, bâzı kadroları ayırmıştır. Bu suretle komisyonların fikirleri arasında ahenk yoktur.

Muhterem arkadaşlarım, bu şekli mütalâalardan sonra esasa taallûk eden şahsi fikirlerimi arz etmek isterim.

Türkiye'de, tesbit edebildiğime göre, 17 çeşit barem mevcuttur. Yine Türkiye'de tesbit edebildiğime göre, 6 çeşit emeklilik rejimi mevcuttur. Emeklilik rejiminin 6 çeşit oluşu, barem rejimimizin 17 çeşit oluşu aslında normal bir şey değildir. Teşekkürle karşılıyoruz ki; emeklilik sistemimizi iki esasa irca edebilecektir. Yine memnuniyetle öğreniyoruz ki, 17 - 18 çeşit olan barem sistemimiz yeni Personel Kanunu ile tekrar ve esastan ele alınıp vâhide irca edilecektir. Bu böyle olmakla beraber müspet adımlar üzerinde yürüdüğü şu sırada biz bu kanunlarımızla yeni bir barem sistemini getirmiş bulunuyoruz. Kimin adına getiriyoruz? T. B. M. Meclisi personeli adına getiriyoruz. Nasıl bir barem sistemini getiriyoruz? Kendi mensuplarını kayıran, kendi mensuplarına iltimas eden, kendi mensuplarına diğer Devlet memurlarından farklı, rüçhanlı muamele yapan bir sistem getiriyoruz. bu, farklılık, bu rüçhanîyet durumu, bu kayırma vaziyeti, benim kanun teklifimin tümü üzerinde konuşmalarının sıklet merkezini teşkil edecektir.

Muhterem arkadaşlarım; eğer vereceğim önerge, muhterem reylerinizin tasvibine mazhar olur, tümü reddedilirse mesele kalmıyacaktır. Fakat eğer kanun teklifinin tümü reddedilmezse, maddelere geçilmesi karar altına alırsa o takdirde her madde hakkında uzun uzun konuşma hakkımı mahfuz tutmak suretiyle, bâzı esaslı noktalarda tümü üzerinde konuşacağım.

Muhterem arkadaşlarım, Maas Kanunumuzun 6 neı maddesi entresan bir hüküm taşır. Maas Kanunumuzun 6 neı maddesi müstesna meseleler için, müstesna vazifeler için haki-katen ehemmiyetli gördüğü için baremden ayrılmıştır, yeni bir sistem getirmiştir.

Muhterem Heyetinize hatırlatmak için 6 neı maddenin getirdiği sistemi arz edeyim :

Barem Kanununun 6 neı maddesi şu sistemi getirmiştir : «Bir Devlet memuru hangi kadrodan maas alırsa alsın, şayet elçiliğe tâyin edilecek olursa, valiliğe tâyin edilecek olursa,

umum müdürlüğe tayin edilecek olursa, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliğine tayin edilecek olursa, belirli, ehemmiyetli bu hizmetlere tayin edilecek olursa; almakta olduğu kadrodaki maaş alamaz, yeni atandığı hizmetin kadrosunun karşılığını alır. 6 ncı madde bir istisnai hüküm taşıyan maddedir. Bir memur 40 lira asli maaşlı bir hizmet görürken pekâlâ valiliğe tayin edilebilir, elçiliğe de tayin edilebilir. 40 lira asli maaş almakta bulunan bu memuru elçi veya vali olarak 40 lira asli maaşta istihdam etmek maslahata uygun görülmemiştir. Valilik gibi, elçilik gibi büyük hizmetleri icabettiren bu görevlerde istihdam edilenlere denmiştir ki, «Müktesebatı ne olursa olsun kadro maaşını alacak.»

Muhterem arkadaşlarım, bu bir istisnai hükümdür. Meshur altıncı madde aslında iyi maksatlarla vaz' edilmiştir ve bir hayli yıl iyi maksatlarla da kullanılmıştır. Şimdi altıncı maddenin Türkiye Büyük Millet Meclisi memurları için tatbik edildiğini görmekteyiz. Türkiye Büyük Millet Meclisi personelinin, Başbakanlık personelinin, Maliye Bakanlığı personelinin veya Devletin her hangi bir dairesinde çalışan personelten, istisnai bir duruma tabi tutulmasını gerektiren, bir farkını şahsan ben kabul edemiyorum.

231 sayılı Kanunun vaz' edilirken, 231 sayılı Kanun kabul edilirken maalesef Türkiye Büyük Millet Meclisi personeli için bahis konusu olan 6 ncı madde tatbik edilmiştir.

Böylece ne oldu? 5509 sayılı Kanuna göre istihdam edilmekte bulunan eski memurlar 231 ncı maddedeki kadro sıralarına atandılar. Bir otomatik terfi oldu, atandılar. 231 sayılı Kanun hakikaten yüksek kadroları getirmiş bir kanundur. Bu yüksek kadroları getiren 231 sayılı Kanunun kadro cetveli içerisinde mevcut memurlar girdiler. Dışarıdan alınanlar da o kadroya intibak edecek surette alındılar. Büyük bir adaletsizliğin eseri olarak kabul ediyorum 231 sayılı Kanunun tatbikatını.

Ve burada bir nokta üzerinde dikkatinizi de çekmek isterim. Kanun tasarısında metninde benim bu sözlerim bu şekilde açık ifadesini bulmamaktadır. Atif sureti ile «filân sayılı kanunun 6 ncı maddesi tatbik edilir» denilmektedir. Nedir bu 6 ncı madde, nenin nesidir, nasıl imkânlar sağlar? Bu ancak tatbikatta görülebilir, veya 6 ncı maddeyi tetkik ettiğimiz zaman görüyoruz.

Böylece muhterem arkadaşlarım, ilk tatbikatta, 231 sayılı Kanunun vaz'ı sırasındaki tatbikatta bir misal: 40 lira asli maaşlı bir vazifede bulunan bir memur eğer 231 sayılı Kanun'daki kadrosu, diyelim ki, 80 veya 90 lira ise beş derece birden terfi etti ve 90 liraya intibak etti. İki derece, üç derece demiyorum, beş derece birden terfi etti ve 90 liraya intibak etti.

Bu bir Meclis faaliyetinin bulunmadığı devirde çıkarılan kanun idi. Bir bakımdan o devirde çıkarılmış bazı kanunları teknik mülâhazalarla mâzur görmemiz gerekir. Millî Birlik Komitesi teşriî organ yerine kaim olarak vazife görürken teker teker bu muhterem zevat meseleleri incelemeye imkânını bulamaz, mecburdur teknik elemanların hazırladıklarını kanunlaştırmaya. Şimdi Türkiye Büyük Millet Meclisi rejiminde 450 kişilik bir heyetin meseleler üzerine teker teker eğilmemesini hiçbir suretle mâzur göremeyiz. Yeni kanun teklifi geldi. 231 sayılı Kanunda tenkid ettiğimiz konular tekrar karşımıza geldi. Açık rejim suretiyle değil, dolavlı yolla. Yine atıflarla filân kanunun filân maddesine göre intibak ettirilir, intibak eder gibi hükümler taşıyarak geldi ve bu seferki eskisinden fena bir şekilde geldi. Neden eskisinden fena bir şekilde geldi, onu da arz edeyim :

Mecelâ eski kanun hiçbir müktesep hak bahis konusu etmeden yeni kadrolara memurları intibak ettirmişti. Intibaklar yapıldı, üç terfi, beş terfi sağlandı. Yeni kanun yeni bir intibaka imkân veriyor, buna - çifte kavurma - derler. İkinci bir defa yeniden kadrolara intibak ettiriliyor.

Bu ikinci defa intibak ettirilmiş fâhiş bir hata ve büyük adaletsizliktir. Elimizdeki tasarı kanunlaştığı takdirde, tasarıya ek bulunan kadro cetvelinde hangi maaş yazılı, ise halihazırdaki memurların kâffesi o maaştaki kadrolara intibak edecek. Eski kanunla yeni kanunu tetkik ettim ve maalesef ikinci bir terfi imkânı var ve yine maalesef yüksek maaşla. Bu bende şüphe yarattı, teknik elemanın hazırladığı bir tasarı olup bittiye getirilmesi şüphesini yarattı. Bu itibarla kanun tasarısının kökten reddedilmesi için muhterem Heyetimize önerge takdim edeceğim. Biran için reddedilmediğini farz ederek konuşuyorum, mecburuz her maddesi hakkında gereken tashihatı

yapmaya, uzun mesai sarf etmeye ve girift olan hükümleri basite irca etmeye mecburuz.

Muhterem arkadaşlar, yeni getirilen tasarrının hatalı bulduğum orjinal maddelerinden, orjinal hükümlerinden bir tanesi de şudur. Mevcut kadrolara intibakı hariçten yapmıyor, dâhildekileri intibak ettiriyor, açıklara hariçten alıyor.

Şimdi çok enteresan bir rakamla sizin karşınıza geliyorum. Zannediyorum bir hafta içerisinde T. B. M. M. Başkanlık Divanı son derece güzel, son derece âdil şartlar altında bir imtihan açtı, hariçten bir çok kimse bu imtihana girdi. Bizden de girdi, daktilo imtihanına, steno imtihanına girdiler. Zannediyorum içeriden ve dışarıdan 80 kişidir imtihana giren. ve mevcut kadromuzdaki personel 80 nci sıradan itibaren derece aldı. Kazananların hepsi hariçten. Kasdım şu: İçeriye birçok kimse ehil veya gayri ehil denmeksizin filânın adamı, falanın adamı, filânın kayırması falanın iltiması sayesinde girmiş. Şimdi ben bu yeni kanunla bu tarzda girmiş, kelimeyi yanlış söylüyorum, dolmuş kimselere yüksek kadrolar veriyorum ve hakkı müktesebolarak. Bu benim vicdanımın kabul etmeyeceği bir şeydir. Bir orjinal hüküm daha söyleyeyim, getirilen tasarı bir geçici maddeyi taşır. (Geçici madde 1) der ki «Türkiye Büyük Millet Meclisinde on seneden fazla vazife görmüş olanların tahsil durumları bahis konusu değildir.» tasarının içinde genel sekreterlik makamı, müdürler makamı için yüksek tahsil mecburiyeti konmuştur. Diğer şefler için lise muadeleti konmuştur. Fakat geçici maddemle ben ilkokul mezunlarını da himaye etmek mecburiyetini duyuyorum. Neden? Dikkat ettim, öğrenidim, menşei olmıyan bazı kimseler en yüksek memuriyete çıkmış, şöyle çıkmış veya böyle çıkmış. Şimdi ben bu geçici maddemle onlara hakkın mükteseptir diyorum. Ey ilkokul mezunu, sen yine müdür olarak kalacaksın. Nerede? Devletin en yüksek müessesesinde şu hizmette sen 2 000 lira en yüksek maaşı almaya devam edeceksin. Bu tatbikat oraya varır. Çünkü 10 yıl geçmiş olanlar tahsil durumu üzerinde bir müktesep hakka sahip kılınıyor. E, zaten tahsil en ziyade genel sekreterlik ve müdürlük gibi konularda bahis konusu. Genel sekreterlik ve müdürlük için mut-

lâka yüksek tahsil mecburiyeti var. Bu 10 yılı geçmiş olanlardan demek ki, müdürlük yapamayacak vasıfta kimseler var, bunlara müdürlük tanıyalım. Bu hüküm sakattır. Çeşitli kanunlarla açık bir tasfiye yoluna bu memleket 1930 dan beri gitmiştir. Öğretmenlerde bu yapılmıştır, maliyede bu yapılmıştır ve bilhassa rahmetli Şükrü Saraçoğlu zamanında Adalet Bakanlığında yapılmıştır. Nice tecrübeli hâkimler menşeleri müsaidolmadığı için tasfiye edilmiştir. Demiyorum ben memurlarımız çıksın, Ama lütfedelim tahsilsizliği bir müktesep hak kabul etmiyelim 1965 yılında. Bu birkaç kişiye istisnai imkân sağlamak için getirilmiş bir hükümdür. Ben eğer geçilirse o birkaç kişinin menşelerini de, sıfatlarını da ne suretle geldiklerini de söylemeye mecburum. Belki o zaman biraz tatsız olacaktır. İnşallah o mevzuaya gelmeden kanun tüm olarak reddedilir.

Muhterem arkadaşlarım, bir enteresan hüküm daha vardır. Der ki, terfilerin dışında tazminat da verilecektir. Kime? Kimesi yok, bütün personele. Evet, bir madde var, bütün personele bir de tazminat verilecektir. Ne tazminatı? İhtisas tazminatı. Şimdi realist konuşalım.

Bu Meclisin hizmetleri içerisinde en ağır yükü taşıyan teşekkül, belki benim kanaatim böyledir, belki tamamımızın kanaati de bu merkezdedir, herhalde Kanunlar Müdürlüğü. Herhalde Kanunlar Müdürlüğü, kelime bekeli me bizim bütün kararlarımızı takibeden, bir tek hata yapılmaması için de titizlik gösteren bir teşkilâttır. Helâl olsun o tazminata.

Zabıtlar gece gündüz çalışırlar, hakikaten göz nuru dökerler. Tamam, buna da helâl olsun. Bir ihtisastır, hakikaten bu kadar süratli zabıt tutulamaz. Tutanlar için bir ihtisas tanıyalım, tamam. Peki daire müdürünün ihtisası nedir? Bunun izah tarzı yok. Bir dairede daire âmirinin de ihtisası var farz edilirse, buna açıkça kanun yoluyla bile kayırma derler. Bu yoktur. Bütün, istisnasız memurlara mütehasıs nazarı ile bakan bir müessese T. B. M. M. oluyor, garip bir teşekkül haline geliyor. Bu tasarı hakikaten kendi elemanlarının lehine açık bir surette hükümler getiren bir tasarıdır. Bu tasarı ahengi bozan bir tasarıdır. Bu tasarı diğer Devlet personelinin rejiminden farklı bir memurlar zümresini yaratacak tasarıdır. Türkiye Büyük Millet Mec-

lisi personelinin de diğer personelden farklı muameleye tabi tutulmaması temennisini muhafaza etmekteyim.

Muhterem arkadaşlarım bu arzumu tahakkuk ettirmek için bir kolay formül vardır. Demin konuşmaya başlarken arz ettim: 17 çeşit veya 16 çeşit baremimiz vardır. Bunlara yeni bir çeşidini eklemiş olmalıyım. Türkiye Büyük Millet Meclisi personeli yeni bir barem çeşidine girmiş oluyor. Bunu eklemiş olmalıyım. Barem çeşitlerini vahide irca eden personel kanunu üzerinde çalışmalar yapılmıştır. Hükümet bu tasarıyı hazırlamıştır. İşittiğime göre Türkiye Büyük Millet Meclisi Komisyonunda tasarı üzerinde mesafeler katedilmiştir. Bu tasarı ile birlikte olmak üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi personelinin ele alınmasının daha âdilâne olacağı kanaatindeyim. Vereceğim önerge bu merkezdedir. Personel kanununu gören komisyona durum havale edilsin, personel kanununun ahengi içerisinde bir vahdet halinde Meclisimizin personelinin hukuku da sağlanmış olsun. Hüürmetlerimi sunarım. (Alkışlar)

BAŞKAN — Sayın İhsan Ataöv.

İHSAN ATAÖV (Antalya) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım; Meclisimiz önemli bir kanunun üzerindedir, zannediyorum. Çünkü, biz evvelâ kendi çalıştığımız müessesenin nasıl çalıştığını, nasıl çalışması icabettiğini ve bunların dertlerine deva ile, huzursuzluklarını bertaraf yönünden neler yapmamız gerektiğini bilemezsek, bütün Türkiye'deki idare tarzına istikamet vermekte güçlük çekeriz.

Hatırlarsınız, bu konuda bir sözlü soru münasebetiyle benim bâzı fikirlerim olmuştur. Aziz arkadaşlarım, Sayın Fahir Giritlioğlu arkadaşımın ifade ettiği, fakat detaylarına inmediği maddeler müzakere edilirken bu konuya da değineceğini söylediği hususlar çok haklıdır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Teşkilât Kanununu ele aldığımız zaman, bu kanunun Meclis içerisindeki teknik personelle, idareci üyelerimizin hazırlanmış olduğu bir teklif olarak görüyoruz.

Şimdi Meclis içinde çalışma sisteminin üzerinde durmak ve Meclisin personel politikasını ele alarak evvelâ o meseleyi hallettikten sonra bu kadrolar üzerinde durmak lâzımdır. Meclisimiz personel bakımından hiç de memnun edecek bir durumda değildir.

Arkadaşımın ifade ettiği gibi, bugün Kanunlar Müdürlüğü feragatle çalışan birkaç arkadaşın omuzlarında kalmıştır. Oraya diğer kısımlardan beğenilmeyen personel itilmiş ve odalar beğenilmeyen elemanların stok deposu haline gelmiştir.

Şimdi liyakati ve büyük Meclisin çalışmalarında randımanı tesbit edilemeyen, buraya nasıl ve ne şekilde alındığı bilinmeyen, yapılan bir imtihanda sonunculuktan itibaren dereceye girebilen personelle elbette ki, muvaffak bir neticeye gidilemez. Onun için önce personel üzerinde durmak lâzım. Ben memnuniyetle ifade ediyim ki, sözlü sorumdan sonra bilhassa bu son dönemde idare âmirliği yapan arkadaşlarımız meselenin üzerine bir hayli eğilmişler, bâzı prensipler vaz'etmişlerdir. Ama kâfi değildir. Bir de hava estirilmektedir... Buradaki personel umumi kâtiplere bağlansın, reis adına umumi kâtipler personeli alsın ve çıkarsın, onları taltif etsin, tecziye etsin. Bu çok sakim ve sakat bir yol olur. Zira Meclise alınan personeli de politik havadan sıyrımının tek yolu, bu yetkinin idare âmirlerine verilmesiyle mümkündür. İdare âmirleri çeşitli partilerden arkadaşlarımızdır, ve müşterek karar birliği ile personel alırlar. Hele alman personel, son tatbik edilen sisteme göre, bir imtihandan geçerek alırsa, liyakatlar tesbit edilir, kartvizitlerin hükümferma olmadığı anlaşılırsa, o zaman dışardan Türkiye Büyük Millet Meclisi personelinin liyakatsiz, fakat çok para alan insanlar olarak dedikoduları yapılamaz.

Şimdi muhtelif vesilelerle komisyonlarımızda bazan kanunlar dairesinden daktilo istemekteyiz. Fakat esefle görürüz ki, gelen daktilolar yazılarını yazdıktan sonra muhakkak bir başka daktilo getirtip yenilemek durumuna düşeriz. Süreti katiyede ehliyet ve liyakatten uzak, yazdığı yazılarla belli olan bu insanlar bir hayli tatminkâr maaşla Türkiye Büyük Millet Meclisinin personel kadrosunu işgal ederler ve şu kadro cetveline baktığımız zamanda 600 den 500 den aşağı hiçbir kadro görmemekteyiz.

Bunun yanında bilhassa Tutanak Müdürlüğünde yakinen şahidolduğum son TRT konuşmaları sırasında 200 - 300 sayfalık gündem zabıtlarının âni olarak istenmesi sırasında gecesini gündüzüne katarak stenoların tuttuğu zabıt-

ları hem teypten karşılaştırarak hem konuşmanın notlarını alarak bunları bir araya getirmek, bir anda gerek onları tetkik edecek olanlara gerekse kanuşanlara hazır bir hale sokmak için gayret sarf eden kâtiplerin kadrolarının çok düşük olduğu ve bunların himayeye alınmadığı, çeşitli sebeplerle bir türlü kendi âmirlerinin vizesinden geçmiş olmasına rağmen himaye görmediği maalesef üzüntü ile müşahade ettiğimiz olaylardır. Onun için artık bu Mecliste personelin üzerinde durmak, burada çeşitli şekillerde liyakat durumu, ahlâki durumu diğer devlet personeli gibi kanallardan geçmemiş kimselerin buraya alınması katiyen doğru değildir. Hele böyle bir kadro cetveliyle dolgun kadroları gördükten sonra artık buraya hevesler artacak ve ondan sonra her kâtibin üç, dört tane arkası olduğu gibi, bu arkadayı muamelesi, Meclis içinde de devam edecektir.

Personelin alınıp, terfi ve tecziye hususları Meclis içindeki umumi kâtip ve diğer müdirana bırakılırsa o zaman daha aksak şeyler görülmektedir. Aziz arkadaşlarım, bizim Meclisin içinde öyle bürolar vardır ki, dışarıdan kendisine telefon bağlamak, yani dışardan gelecek olan telefonu kendisine bağlayıp onun konuşmasını temin ettirmek için 700, 800, 900 lira aylık alan sekreterler vardır. Yazık ve günahdır bu memlekete. Birçok konularda bu kürsüye çıkarız, vatandaş hakkından, köylü hukukundan, millî gelirin azlığından, geçim seviyesinin düşüklüğünden bahsederiz, ama içerisinde çalıştığımız şu müesseyi, mesuliyetini taşıdığımız, gerek kanunları bakımından, gerek murakabesi bakımından her gün karşı karşıya bulunduğumuz şu kutsal çatının, Türk Milletinin mâbet olarak ümit bağladığı bu kutsal yuvanın içerisinde bu kanunsuzluklarla, bu himayelere, bu liyakatsizlerin at oynatmasına devam etmelerine müsaade ederiz.

Artık meselelerimize sahibolmalıyız, aziz arkadaşlarım. Hak kiminse ona vermeliyiz. Hep burada bir meseleyi ortaya getiriyoruz, konuşuyoruz, iddialar serd ediyoruz, fakat bu iddialarımızdan sonra ilgililer bunun üzerine eğilmiyorlar. Ben sözlü sorumda bâzı misaller verdim. Esefle ifade edeyim ki, sözlü sorumun ertesi günü benim üzerinde durduğum personelin hepsi terfi ettiler. Eğer bugün de şu kanuna rağmen

bu dolgun kadroları verirken yetkililer Meclis personeli üzerinde böyle bir ölçü kullanacak olurlarsa bu kanuna yazıktır, bunu çıkarmak günahdır ve bu milletin paralarına yazık olur.

Şimdi Fahir Giritlioğlu arkadaşımın fikirlerine ben şu bakımdan da iştirak edeceğim; Hükümet hakkında bir gensoru müzakeresi sırasında lebaleb dolu olan Meclis, bakıyorsunuz Meclis teşkilât kanunu görüşülürken hepsi bırakıp gidiyor. Neden meselelerimize bu kadar bigâneyiz arkadaşlarım? Bu milletin paralarını veriyoruz işte şunun içerisinde, şu kadrolar bugün Devlet dairesindeki memurların hasetle baktığı kadrolar haline gelmiştir. Bugün bu çatı altında çalışan memurlar dışarıdan böyle bir nevi başka nazarla bakılan memurlar haline gelmiştir. Neden gerçekleri ortaya koymuyoruz, neden dedikoduların bu çatı altına giremeyeceği şekilde bir davranışın içine girmiyoruz? Niçin meselenin üzerine toplu olarak, Meclisçe daha kalabalık, daha alâka ile eğilmiyoruz? Teklif edenlerin teklifi ayrı, Anayasa Komisyonunun teklifi tamamiyle ayrı, Bütçe ve Plân Komisyonunun teklifi ondan tamamiyle ayrı, yalnız ve yalnız Maliye Komisyonu Anayasa Komisyonunun teklifine iştirak etmiş. Meclis Komisyonlarının dahi esasında birleşemediği bir tasarıyı şu arkadaşlarımızla kanunlaştırırsak bu millete yazık ederiz. Bunun üzerine çok eğilmek mecburiyetindeyiz. Bu kanunu inceden inceye gözden geçirmelidir. Maddeleri üzerinde hepimiz uzun uzun durmak mecburiyetindeyiz. Türkiye Büyük Millet Meclisinde feragatle çalışan, nefes tüketen, göz nuru döken personel itilmiştir, muhtelif kanaallardan himayeye girmiş, çeşitli kartvizitlerle yerleştirilmiş, çeşitli mebus arkadaşlarımızın himayesinde olan personel devamlı surette ikbale ermektedir. Buna bir son vermek mecburiyetindeyiz.

Biz kendimiz milletvekiliyiz, hepimizin koruduğumuz insanlar vardır diye bunu bir kenara atmıyacağız. Önce kendi yaramızı kendimiz saracağız, önce aksaklıklarımızı kendimiz bertaraf edeceğiz. Kendi içimizi açacağız, iyisini bulacağız ki, dışarıdan ondan sonra dertlere deva bulalım. Ama, biz böyle yapmıyoruz. Şu çatının altında umumi kâtiplikte ayrı, Senato umumi kâtipliğinde ayrı, Senato özel kaleminde ayrı stok memur depolarını, kifayetsiz oldu-

ğu için, kullanamıyorum diyorlar. Ben ilgili Başkanlara gittim, Senato Başkanına gittim, bazı mâruzatta bulundum. Bana dedi ki: «Ne yapayım, hepsini bir odaya doldurmuşlar, stok stok orada oturuyorlar, bunları ne yapalım, sokağa mı atalım?» O zaman da sözlü sorum ve silesiyle bir fikir serd etmişim. Bu Devlet elbette bir koordinasyonla yürüyecektir,, elbette. Dışarıda sekreter, daktilo alındığı zaman İş ve İşçi Bulma Kurumundan evvel, buradaki personelde ayarlanma yapılsın, diğer vekâletlerin ihtiyaçları olduğu zaman oraya gönderelim, sokağa atmıyalım. Yeni liyakat imtihanına tabi tutalım, liyakat imtihanında başarı gösterenleri kadrolara yerleştirelim, gösteremiyenlere bir müddet tanıyıp ondan sonra tasfiye edelim.

Sevgili arkadaşlarım, bu Devlet şanlı ordusundan koca bir grup subayı bir hamlede çıkarmış ve orduda bir revizyon yapmıştır. Bunu yapan, 147 leri Üniversiteden tasfiye eden bir nizam gelmiştir. Şu Meclisin içerisinde o nizamı kuranlar şu Meclisin içinde bir tasfiye ve bir koordinasyon yapamamışlardır. Bunun üzerine biz eğilmek mecburiyetindeyiz. Türkiye Büyük Millet Meclisinde liyakatsiz memurlar çalışıyor, Türkiye Büyük Millet Meclisinde çok büyük ücretle memurlar çalışıyor diye diğer dairelerin kâtipleri arasında konuşma mevzuu olmaktan çıkaracağız bu müesseseyi. Bu müesseseyi ele almak zorundayız. Mademki memleketin bir mabedi olarak tanıdığımız bu çatının altında çeşitli vesilelerle basım sütunlarına intikal etmiş, ahlâki bakımdan, liyakat bakımından dedikodusu yapılmış olan insanları hâlâ bu müessesede içinde onun bunun hatırı için korumaya devam edersek biz evvelâ kendi muhitimizi ıslahattan âciz duruma düşeriz. Kendi muhitini ıslah edemiyenler, her gün yüz yüze bulunduğu insanların hak ve hukukunu koruyamıyanlar, oradaki, liyakatsiz olduğu halde Devlet kesesinden haram para alanlarla mücadele edemiyenler, bu memleketin yararlarına el koyup, onlara tedavi çaresi bulamazlar.

Fahir Giritlioğlu arkadaşımın söylediği gibi, bu konunun üzerine siyasi partilerce, Meclis Riyaset Divanınca, fert fert milletvekilleri olarak eğilmek mecburiyetindeyiz. Ben bu akşam buraya gelmeden evvel tasarıyı gerekçelerini bir ke-re daha okudum, Maliye Komisyonu geçen sene

büyük iddialarla tasarıyı geri istemişti. Bir sene komisyonda tuttu. Anayasa Komisyonunun görüşüne uyuyorum diye geri getirdi. Hangi gerekçe ile geri istemişti, niçin geri istemişti, bu tasarı bir sene Maliye Komisyonunda neden bekledi? Mademki üzerinde aksaklık yoktu, niçin o zaman Anayasa Komisyonunun mütalâası ortadayken müzakerelere geçilmedi de geniş zaman kazanılmadı? Bütçelerimiz geçmiştir. Şu teklif kanunlaşsa dahi personele hiçbir faydası yoktur. Meclis ve Senatonun bütçeleri Komisyondan geçmiş, tatbikatta bir faydası olmayacaktır. Bu sıkışık zamanda bunun bir an evvel kanunlaşmış olması şu an için hiçbir fayda sağlamıyacaktır. Aksaklıkları düzeltir, meseleyi olgunlaştırır, bunu daha iyi bir hale getirirsek o zaman faydalı olacağı kanaatindeyim.

Düne kadar ben de şu Teşkilât Kanununu bir an evvel çıkmalıdır, bir şekil verilmelidir diyordum. Akşam okudum, mütalâa ettim, tetkik ettim ki, maalesef çok üzerinde durulması iktiza eden bir kanun teklifiyle bir Teşkilât Kanunu ile karşı karşıyayız.

Şimdi sevgili arkadaşlarım; Meclis Riyaset Divanını temsil eden idareci üye arkadaşlarımdan Meclis Başkanlığı adına ve Maliye Komisyonu var burada, aslında bütün kanunlar görüşülürken, bilhassa böyle akçalı kanunlar görüşülürken, Bütçe ve Plân Komisyonu karşımızda olmak lâzımgelirken, nedense bugün Bütçe ve Plân Komisyonunu bıraktık Maliye Komisyonu ile muhatabolarak kanun müzakere ediyoruz. Bu da benim şahsi görüşüme göre aksak bir tutumdur. Çünkü mesele kadro meselesidir, mesele bütçe meselesidir. Biz kadrolar üzerinde, Meclisin bütçesi üzerinde fikirlerimizi dermeyan edeceğiz, o konu hakkında bize Bütçe ve Plân Komisyonunun söyleyeceği şeyler olması lâzımdır. Bu bakımdan da eksik bir müzakerecin içindeyiz. Bu kanun teklifini ilgili komisyon ve idareci üye arkadaşlarım ele almalı ve bunun üzerinde esaslı bir şekilde durmalıdırlar ve Meclisimizin malı olacak daha olgun ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin personel politikasını ihtiva edecek onu Devlet Personel Kanunu içinde kadrolarını tesbit edecek, yalnız şekil bakımından teşkilâtını huzurunuzda getirecek bir kanun teklifi olarak getirmelidirler. O bakımdan ben de kanun teklifinin tatminkâr olmadı-

ğına, Meclisimizin büyük dâvalarını halledecek bir durumda bulunmadığına inanıyorum.

Şimdi buraya bir sürü stenograf koymuşuz, doldurmuşuz, fakat o stenoları nereden bulacak, nereden temin edeceğiz? Bu her gün karşımızda vazife gören stenograf arkadaşlarımız büyük fedakârlıkla çalışıyorlar. Fakat onların dışında bunları yetiştiren bir müessese yok zaten. Meclisimizin alınmış teypleri var arkadaşlarım. En hararetli bir celsede teypler bir ârıza yaptığı zaman her şey bitiyor, çünkü stenolar nasıl olsa teyp var ondan karşılaştırırım diye işi, daha çok ciddî olsun mülâhazasıyla bazan boş geçiyorlar, bilâhara o kısmı teypten dolduruyorlar. Halbuki Meclisimizin teypleri evlerde müzik çalan teyplerdendir, böyle büyük meclislerin kullanacağı nitelikte teyplerden değildir. Turizm ve Tanıtma Bakanlığının, radyoların kullandığı teyplerden değildir. O teyplerin ithali yalnız o müesseseye verilmiştir. Devlettir, Büyük Millet Meclisidir, kanun vaz'eden bir yerdir. Turizm ve Tanıtma Bakanlığı ile temas ederek onların ithal ettiği teyplerden Meclis de kullanmak suretiyle bu salon teyplerini, bu ev teyplerini buradan derhal çıkartmak, bu eskimiş teypleri derhal çıkartmak ve tarihe tescil edilen buradaki beyanları daha sıhhatli, daha olgun bir şekle sokmak mecburiyetindeyiz. Dikkat ederseniz eskiden konuşmalarımız bize verilir, biz bir gözden geçirirdik, hata yapılmış mı filân diye; şimdi onunla da karşı karşıya değiliz. Çünkü bu iş teypten kontrol ediliyor. Ama yine bu teyplere bakan teknik arkadaşlarımızın büyük fedakârlıkları, büyük emekleri sayesinde ki, arıza yapılmadan geçirilebiliyor. Ama bu demek değildir ki, ilelebet bu salon teypleriyle bu meseleler halledilir. Meselenin üzerine Riyaset olarak eğilmek lâzım, meselenin üzerine Meclis olarak eğilmek lâzım, meselenin üzerine ciddî olarak eğilmek lâzımdır. Aksi takdirde teybi böyle olan, daktilosu imtihanlarda sondan birincilik kazanan, stenolarını yetiştireceği bir ekolü, bir yetiştirme yeri olmyan, fakat buna rağmen kadrosu tümen tümen artan, himaye edilmiş, onun bunun tanıdığı kartvizitle gelenlerle doldurulmuş memur enflasyonu içinde bir müessese, elbette ki, Türk halk efkârına taşıdığı mâna değerinde bir fikir, bir kıymet, bir ölçü vermiyecektir.

Aziz arkadaşlarım, bir de personel yönünden şu hususun üzerinde durmak lâzımdır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi bu kadar geniş sahayı ısgal ettiği halde bütçe müzakerelerinde gördük ki, halısı şu kadar dönüm, mesahası bu kadar dönüm diye burada konuşmalar oldu. Şimdi böyle bir Meclisin ziyaret salonu yoktur. Böyle bir Meclisin ziyaretçiler ile karşılaştıracığı birkaç tane personeli vardır, başa çıkamamaktadır. Hem vatandaş kendi mebuslarını ararken bulamamak durumuna düşmekte, hem de oradaki birkaç tane müracaat memuru hangi köşelere koşacağını şaşırılmaktadır. Meclis bunu bir nizama sokmalıdır. Bu Meclisin bir müracaat yeri tesbit edilmelidir. Oraya gelecek olan insanlar böyle arı kovanına doldurulmuş, nefesten, kokudan içeriye girilmez bir nevi - ne bileyim - abluka altına alınmış yer gibi bir manzara ile karşı karşıya kalıyor ve başka taraftan da ziyaretçi alınması yasak olduğu için Meclise gelen bir çok fikir sahibi arkadaşlar, milletvekilleriyle görüşmek imkânını bulamıyor.

Anadolu'dan gelmiş vatandaşlar da oraya yığılıp kalıyor ve milletvekilleriyle temas imkânı olamıyor. Bu Meclisin o müracaat memurları kısmını, ondan sonra ayrı bir prosedüre tâbi olan, doğrudan doğruya PTT'ye bağlı bulunan posta kısmını, onun dışında Emniyet Umum Müdürlüğüne bağlı olduğu halde terfi ve tecziyeleri Meclis Başkanlığına bağlı olan emniyet kısmını hep siyle beraber ele almak lâzım. Emniyeti Meclis Başkanlığına vermişiz, burada polisi komiser yapabiliyoruz, Emniyetteki sicillerine bakmadan.. Ama PTT'deki memuru PTT Umum Müdürlüğüne vermişiz, o burada bizim çalışmamıza göre mesai sarfetmektedir. Fakat Meclis personelinin almakta olduğu tazminat ve ikramiyeleri alamamaktadır. Bunun günahı nedir? Aynı çatı altında vazife görmüyor mu? Niçin PTT memurlarını ayrı bir sisteme tâbi tutuyoruz? Neden Emniyet Umum Müdürlüğüne bağlı emniyet mensuplarını ayrı bir sisteme tâbi tutuyoruz? Neden burasını bir emniyet müdürlüğü haline getiriyoruz? Müdürlük, müdürlük, böylece almış yürümüş. Emniyet âmirliği neyine yetmiyor Meclis içinde. Kaç tümen polisimiz var?

Aziz arkadaşlarım, meseleyi esastan ele almak lâzım ve bu kanun üzerinde durmak lâzım. Birçok kısımları kangren olmuş, dertlere deva ola-

çağı sarahaten belli olmakla beraber, içinde çok güzel, çok iyi bölümler bulunmakla beraber, tümü itibariyle üzerinde çok durulması lâzımgelen ve yeniden etüdedilip yeniden revizyona tabi tutulup memleketin gerçeklerine, Personel Kanunu istikametine göre bir vechhe vermek suretiyle Senato ve Meclisi ayırmadan, bütçeleri ayrıdır, fakat çalışma sistemi bir olarak, Senato ve Meclisi ayırmadan, Türkiye Büyük Millet Meclisi teşkilâtı olarak (onun içinde Senato kısmı, Millet Meclisi kısmı ayrı kollar halinde olabilir) fakat idareyi bir yere bağlamak bakımından yarın, sen benim memuruma karıştın, bu Meclisin adamıydı, bu Senatonun adamıydı havasını yaratmadan bu Meclisin toplu bir personel politikası takibetmesi suretiyle iyi bir kanun, iyi bir nizam ortaya koymak mecburiyetindeyiz. Koyacağımız hükümler kısa zamanda değiştireceğimiz şeyler olmamalıdır. Geçmiş kanunlardan da örnek alarak ileriye muzaf müstakbel Türkiye Büyük Millet Meclisinin gelecek devreleri için esas ve temel olan ve buradaki personeli Anayasa Mahkemesine kaçmak için fırsat arayan veyahut İktisadi Devlet Teşekküllerine kaçmak için fırsat arayan, bu suretle ehliyetli personeli kaçırıp ehliyetsizlerle vazife gören bir Meclis halinden çıkartmak için bu teklifin üzerinde çok hassas olmak mecburiyetindeyiz. Ben idareci üye arkadaşlarımızla Komisyonun bunu geri alacağını ve Bütçe Komisyonunu temsil eden arkadaşımızın da bulunduğu bir zamanda yeniden ele alınmasında fayda mütalâa eder, hepinizi hürmetle selâmlarım.

BAŞKAN — Sayın Uyar.

VELİ UYAR (Yozgat) — Sayın Başkan, kıymetli arkadaşlarımız; benden evvel konuşan arkadaşlar Meclis personeli ve Meclis Teşkilât Kanunu üzerinde uzun uzun görüştüler. Ben şahsan arkadaşlarımızın görüşlerine iştirak ettiğim hususlar olmakla beraber, birçok hususlarda maalesef iştirak edemeyeceğim.

Her müessesede çalışan personel içerisinde kıymetli ve kalifiye eleman olmakla beraber çeşitli tesirlerle gelmiş olanlar da bulunabilir. Bu bakımdan topyekûn bu mukaddes müessese içinde çalışan arkadaşlarımızı kartla, torpille geldiler töhmeti altında buldurmamız hakkaniyetle kabili telif değildir.

Benim temas etmek istediğim husus, burada çalışan değerli ve cefakâr ve vefakâr arkadaş-

ların çalışmalarının aksak veya iyi taraflarından ziyade, bu Teşkilât Knununun üç buçuk seneden beri bir kangran olduğu merkezinde toplanacaktır. Sayın arkadaşlarımız, kıymetli idareci üye arkadaşlarımız Meclis teşkilâtını bâzi hususlarında ayarmak, bâzi kısımlarını tevhid etmek üzere bir teşkilât kanunu hazırlamışlardır. Bu kanun Bütçe ve Plân Komisyonuna havale buyurulmuş idi. Ne gariptir ki, bugün müzakere ettiğimiz kanun teklifi Maliye Komisyonu tarafından bir yıldır bekletilen kanunun Maliye Komisyonunun raporu üzerine müzakeresidir.

Benim âcizane kanaatim odur ki, bu müzakere sistemimiz yanlış. Başkanlık tarafından teklif veyahut tasarılar muhtelif komisyonlara havale edildikten sonra umumiyetle işin icabatına göre Bütçe ve Plân Komisyonuna havale edilir ve komisyonlardan son komisyon olarak Bütçe ve Plân Komisyonunun raporları müzakere edilmesi lâzımgelirken belki de bir buçuk sene eski bir Bütçe Komisyonu üyesi olan bu arkadaşımızın da iştirak ettiği komisyon toplantılarında bu mevzu üzerinde enine boyuna Senato Başkanlık Divanı arkadaşlarımız, Meclis Başkanlık Divanı arkadaşları ile teşkilât üzerinde bir reorganizasyona gitmiş idi. Ne gariptir ki, Anayasa Komisyonunun evvelce hazırlamış olduğu tek teşkilât sistemini bizim hazırlamış olduğumuz bâzi ahvaldeki ayrıncı sistemi bir tarafa itip Anayasa Komisyonunun kabul ettiği metni aynen kabul eden Maliye Komisyonu raporu ile karşı - karşıyayız.

Arkadaşlarımız; takdir buyurursunuz ki, bu T. B. M. M. nin hizmetleri benim kanaatime göre evvelâ binaya göre olan hizmetler, vazife göre olan hizmetler yani teşkilât olması lâzımdır. Şu binanın mefruşatı, şu binanın temizlik ve bakımı için kurulan teşkilât bir tane olmak lâzımdır. Meselâ Levazım Müdürlüğü.

Binanın veya bu topluluğun hizmetlerini gören Daire Müdürlüğü bir tane olmalıdır. Çünkü binaya bağlı hizmetlerdendir. Muhasebe Müdürlüğü, senatörler, milletvekilleri ve memurların aylıklarını, ödeneklerini falan sarfiyatını yapan bir müessese olması dolayısıyla bir tane olmasında büyük faydalar vardır. Ama Kanunlar Müdürlüğü olarak, Zabıt Müdür-

lûgü olarak bu teşkilâtın içinde tekrar tevhide g'itmek bu Meclis Teşkilât Kanununun çk-mamasını sağlayıcı bir yol tutmak demektir. Kıymetli senatör arkadaşlarımız bu mevzuda çok hassastırlar. Senatoyu Meclis komisyonları haline getiriyorsunuz, bu bakımdan bütün Batı memleketlerinde çift meclis sistemi olan memleketlerde senatörlerin, hattâ lokantaları da ayırıyor diyor dört yanmışlar; acı acı Bütçe Komisyonunda bu mevzua temas etmişlerdir. Ama bu anda müzakeresini yapmış olduğumuz teklif tekrar eski haline rücu edip, senatörlerin muvafaka'nın tamamıyla zıddı bir şekilde önümüze gelmiştir.

Kıymetli arkadaşlarım, temas ettiler. Maaleessüf bende bu işe dokunmak istiyorum. Meclis Teşkilât Kanunu gibi üzerinde hassasiyetle durmamız, bütün personelin can kulağı ile bu mevzuu dinlediği bir sırada Mecliste Bütçe Komisyonu kadar değil sair komisyon üyeleri kadar üyenin bulunmadığını acı acı görmekteyiz. Bu bizim kendi bünyemize aiddolan mevzuları maalesef hassasiyetle ele almadığımızı gösteren bir acı hâtıra olarak her halde bizde yaşar.

3,5 sene olmuş Meclis bir İtüzüğünü çıkaramamış, 3,5 senede de bir Teşkilât Kanununu çıkaramıyoruz. Bu kanun da yine çıkmaz arkadaşlar. Çünkü, Maliye Komisyonu, 1,5 sene Bütçe Komisyonunda enine boyuna müzakere edilen, teşkilâtları ayıran metinlerimizde bâzi teşkilâtları ısrarla birleştirme yoluna gitmiş tek bir teşkilâtı nazara alarak, bir sene kendi komisyonlarında bekletip buraya, tevhid edici, birleştirici bir teşkilât getirmiştir. Bu kanun maalesef çıkamayacağına bu bir işarettir.

Burada hizmet gören kıymetli arkadaşlarımızdan bu kanunun çıkmasını isteyenler olduğu gibi, maalesef kanunun çıkmasını istemiyen memur arkadaşlarımız da vardır. Bunu da kabul etmek lâzım. Hakikatleri olduğu gibi dile getirmekte fayda vardır. Feragatle hizmet eden kıymetli arkadaşlarımız olduğu gibi belki, tâbirimi hoş görün, dalga geçen arkadaşlar da bulunabilir. Bunu topyekûn müesseseyi kötülemek şeklinde değil, orada çalışanları kötülemek için değil; içerisinde böyle hareket eden 3 - 5 kişi varsa idareci üyeleri, Başkanlık Divanı ve Başkanların bu işe hassasiyetle parmak basmasına bağlıdır.

Çok muhterem arkadaşlar; âcizane kanaatim, Bütçe ve Plân Komisyonunda enine boyuna tetkik ve müzakere edilen raporun, maddelerin ve cetvellerin müzakere edilmesinin bu en adilâne ve işin bir an evvel çıkarılması bakımından en isabetli yol olarak görmekteyim. Bu bakımdan Maliye Komisyonunun değil, Bütçe ve Plân Komisyonunun raporunun müzakere edilmesi, Yüksek Senatodaki arkadaşlarımızın da kısmen muvafakat ve mutabakatlarını almış olduğumuz için kanunun çıkarmasında daha fazla sürat sağlayacaktır. Bu bakımdan biz kanunu toptan reddetmekten ziyade Bütçe ve Plân Komisyonu raporunun müzakereye esas almamızın daha faydalı olacağını; ne olacak, ne bitecek diye yıllardır bu işi bekliyen memur arkadaşlarımızı hiç olmazsa sıkıntıdan kurtarmak bakımından, büyük bir ihtiyaca cevap vereceğine kaani bulunmaktayım. Hepinizi saygı ile selâmlarım.

BAŞKAN — Sayın Okyay.

KEMAL OKYAY (Kars) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım; bu kanun teklifinin görüşülmesinde zannederim ki, bir hatanın içerisinde bulunuyoruz. Bilindiği gibi Meclislerin Teşkilât Kanunu en son Bütçe Komisyonunda görüşülmüş, Meclis gündemine alınmışken, Maliye Komisyonu Mecliste görüşülmesi sırasında, kanun teklifini kendi komisyonlarında görüşülmesi için geri istemiş, Meclis kararı ile Maliye Komisyonuna iade edilmiş idi. Ben şöyle anlarım ki, Maliye Komisyonu bu kanun teklifini komisyonunda görüştükten son komisyon olan bilhassa mevzu itibarıyla, son komisyon telâkki edilen Bütçe ve Plân Komisyonuna gönderilmesi icabeder, Bütçe ve Plân Komisyonundan çıktıktan sonra Meclise gelip Meclis gündemine girmesi icabederdi ve şu anda da ilgili komisyon yerinde Bütçe ve Plân Komisyonunun bulunması icabederdi.

Bu usuli mâruzatımdan sonra şu hususlara dokunmak istiyorum :

Cumhuriyet Senatosundan Sayın Nihat Paşinli ile Mehmet Ünal'dı bir kanun teklifi yapıyorlar. Diyorlar ki, Anayasanın 85 nci maddesinin son fıkrasına göre meclisler kendi kolluk işlerini başkanları eliyle düzenler ve yürütürler hükmüne dayanarak Senatonun ayrı bir teşkilâta sahibolması icabeder. Bu hükme daya-

arak biz de bir teşkilât kanunu hazırladık, bunun kanunlaşmasını istiyoruz. Bu teklifin karşısında Millet Meclisi İdare Âmirleri de bir kanun teklifi hazırlarlar, bunlar da Senatonun karşısına çıkarırlar, derler ki, hayır, Parlâmentoda tek bir teşkilât olmalıdır; bu teşkilât da Millet Meclisi Başkanlığına bağlı kalmalıdır, Senatoya ayrıca bir teşkilâta lüzum yoktur.» Böyle bir anlayışla bir kanun hazırlarlar. Bu iki görüş Anayasa Komisyonuna gider. Anayasa Komisyonuna göre evvelâ bu konu incelenir. Acaba yeni Anayasamıza göre çift Meclisli Parlâmenter sistemde her Meclis için ayrı bir teşkilât mı, yoksa iki Meclis için tek teşkilât mı veya ikisinin de özlük ve bütün işlerini yürütecek muayyen tipte bir teşkilât mı kuralım yönünden incelerler. Bunu incelerken çift Meclis sistemi ile yönetilen demokratik rejimdeki devletlerin de Meclis Teşkilât kanunlarının nasıl olduğunu hariciyemizden sorarlar. Dünyada çift Meclis ile idare edilen memleketlerde şu tesbit edilir. Üç memleket hariç; diğerlerinde, her meclisin teşkilâtları ayrı ayrıdır. Senatosunun ayrı teşkilâta var, meclisinin ayrı teşkilâtı vardır. Çift Meclisleri Parlâmento sistemi ile idare edilen 3 istisna teşkil eden devlette de meclisler tek Teşkilât Kanunu ile idare edilmekte, ancak bu teşkilât ne birinci Meclisin, ne de ikinci Meclisin divanlarına veya başkanlarına bağlı değil; Meclislerin dışında bir teşkilâta bağlıdır.

Bunları tetkik eden Anayasa Komisyonu Anayasaya göre ayrı ayrı Teşkilât Kanununa ihtiyaç yoktur kanaatine varır ve bu anlayışla bir kanun hazırlar. Bütçe Plân Komisyonu Anayasa Komisyonunun görüşünü uzun uzun inceler, ilk defa Alt Komisyona havale eder ve Anayasa Komisyonunun da görüşlerinden istifade ederek şöyle bir mikst teşkilât tasarlar; der ki : Millet Meclisi Divanı veya Başkanlığı Cumhuriyet Senatosunun vasiliğini yapamaz. Cumhuriyet Senatosunun kolluk işleri, yönetim işleri, personelin özlük işleri hakkında Millet Meclisi Başkanı nasıl yetkilidir, nasıl karar verebilir? İki Meclisin yanyana, beraber, ahenk içinde teşriî vazifesini yürütmesi icabetliğine göre aynı yetkiye sahip divanlar olarak vazife görmeleri lâzım. O halde Cumhuriyet Senatosuna bağlı olmasını zorunlu gördüğümüz müdürlükleri Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı-

na bağlayalım, - Bütçe Komisyonu böyle karar verir - Bunun dışında iki Meclisin hizmetlerinde müştereklik vasfı olan hizmetleri ve Meclise ait müdürlük teşkilâtı da ayrı bir teşkilât olarak kurup, bunu da Millet Meclisi Başkanlığına bağlayalım. Böylece Parlâmentonun, PTT gibi, tabur gibi, müşterek hizmet vasfı taşıyan Dilekçe Müdürlüğü, Plân Müdürlüğü gibi, Milletlerarası Münasebetler Müdürlüğü, Tercüme Müdürlüğü, Basın Bürosu, Saymanlık Müdürlüğü, Kitaphk Müdürlüğü, Basımevi Müdürlüğü, Teknik İşler Müdürlüğü gibi iki Meclisin hizmetlerini müşterek, bir arada yürütülebilecek olanlar, Millet Meclisine bağlı olsun ve bu müdürlükler Senatoya verilmesin, Senato hizmetlerini de bu müdürlükler yürütsün. Ancak Senatonun meselâ Genel Sekreterliğini, meselâ Özel Kalem Müdürlüğünü, Kanunlar Müdürlüğünü ve meselâ Tutanak Müdürlüğünü, Evrak ve Arşiv Müdürlüğü gibi çok zorunlu, Senatoya bağlanmasında çok zaruret olan müdürlükleri de müsaade ederseniz Senatoya bağlayalım. Böylece Senato da müstakil kolluk işlerini kendisi yürüten bir Meclis olarak ayrı bir teşkilâta sahibolsun kanaatine varmıştır.

Şimdi Maliye Komisyonu ne yapmış? Ben daha çok zannediyorum ki Anayasa Komisyonu görüşünü Bütçe Plân Komisyonunda çok müdafaa edip fakat kabul ettiremeyince, bir yol olarak Maliye Komisyonunu tazyik etmiş, Mecliste görüşülmekte olan Bütçe ve Plân Komisyonunun metnini geri aldırıştır. Bunu şimdi daha iyi anlıyorum, görüyorum ki, Maliye Komisyonu Anayasa Komisyonunun metnini aynen getirmiş bulunuyor; tek bir değişiklik dahi yoktur.

Şimdi nedir, Anayasa Komisyonu ile Maliye Komisyonunun iddiası? Diyorlar ki, iki meclis yerine ucuz maliyet bakımından tek teşkilât olmasında fayda vardır, doğrudur. Bütçe ve Plân Komisyonu aynı kanaatte idi, Ama ne yapmışlardır; bakın şimdi size söylüyeyim.

Bunların hazırladıkları metne göre iki meclisin teşkilâtının millete maliyeti 4 230 260 liradır. Tek teşkilât kurulduğu takdirde bu teşkilât Senatoyu hiçe sayarak Millet Meclisi Başkanlığına bağlanacak. Maliyenin metni budur. Bütçe ve Plân Komisyonu ne yapmıştı? Millet Meclisi Başkanlık Divanı ile Senatonun Başkanlık Divanı-

hını karşılaştırmış, mutabakata varmış, ikisinin görüşlerinde beraber nokta tesbit ederek bu teşkilât kanunu hazırlamıştı. Bu Teşkilât Kanununun maliyeti de 3 806 000 liradır. Ameli fayda, malî fayda düşünülüyor diyen Maliye Komisyonunun da, Anayasa Komisyonunun da getirdiği ayrı ve müşterek hizmetleri Meclis Başkanlığına bağlayan teşkilât, mikst olarak hazırlanmış olan metinden daha pahalıdır ve millete de daha pahalıya malolacaktır. Ayrıca Senatunun kolluk işlerini yürütme yetkisini Senatodan kaldırıp Meclise vermiş olacağız. Böylece Senato ile Meclis arasında çok basit konularda dahi örneğini gördük, iki divan aylarca küçük hissî sebeplerden bir araya gelip meclislerin müşterek meselelerini halletmek için bir araya gelip toplanamamıştır. Şimdi bütün teşkilâtı Meclis Başkanlığına bağlarsanız ve Senatoya hiçbir şey tanımazsanız ihtilâflar büyüyecektir ve Senato ile Meclis hiçbir konuda beraber olamayacak, anlaşamayacak, Meclisin dışardaki itibarı, çıkacak anlaşmazlıklar yüzünden hayli zedelenecektir.

Bakın, Maliye Komisyonu ile, Anayasa Komisyonu hangi tezat içindedir? Çünkü metinler aynıdır.

Diyorlar ki, efendim, Senato Divanına, Başkanına da yetki tanyoruz. Nasıl tanyoruz? Meclislerin bütün teşkilâtı, genel sekreterliğe bağlı olacaktır, güzel. Bu genel sekreteri kim tâyin edecektir ve bu genel sekreter kime bağlı olacaktır? Diyorlar ki, metinde aynen öyle, «Bu Genel Sekreter Millet Meclisi Başkanına bağlı olacaktır. Ancak tâyin edilirken Senato Başkanının da fikri alınabilir.» Yahut Senato Başkanlık Divanı ile Meclis Başkanlık Divanı bir araya gelip Genel Sekreteri tâyin ederler. Biran için iki başkanlık arasında bir genel sekreteri tâyin etmekte çıkacak ihtilâfta meclisler teşkilâtsiz kalır. Biran için ikisinin de aynı fert üzerinde anlaşamadığını kabul ediniz. Ne olacaktır? Sonra bu ne biçim teşkilât olacaktır ki, iki başlı bir teşkilâttir. Bunun büyük mahzurları olacaktır. Bu mahzurları gördüğü için Bütçe Komisyonu müzakere etmiş ve daha ucuz, daha çok ameli fayda getiren ve meclisleri ihtilâfa düşürmiyen, ahenk içinde yürütebilecek bir mikst teşkilât kanunu hazırlamış, bu metni getirmiştir. Ama başlangıçta izah ettiğim gibi, her nedense Bütçe ve Plân Komisyonu metni görüşülmek icabederken Maliye Komisyonu metni ele alınmış bulunuyor.

Şimdi burada Sayın Fahir Giritlioğlu ile Sayın Ataöv konuşmalarında bugünkü Meclisin personel durumunu hedef aldılar, imtiyazlarından, yüksek ücretlerin çokluğundan bir hayli şikâyet ettiler. Bu elimizde gördüğümüz metnin bu şikâyetlerle bir alâkası yoktur. Bu metinde getireceğimiz kadroların sayısı 250 dir. Halen meclislerin kolu mahiyetinde yardımcı olan memurların adedi 215 tir. Diğer miktar (D) cetvelinde mevcudolan miktarlardır, memurlarla alâkası yoktur ve bu miktarlar her yıl bütçe kanunu ile azaltılabilir, çoğaltılabilir. (D) cetvelindeki hizmetlilerin hacminin, büyüklüğü, kalitesinin düşüklüğü, imtiyazları veyahut kartvizitle tâyin edilimleri ele alınarak bu görüşleri teşriî organ görevi ile yükümlü Meclisin sağ kolu mesabesinde olan ve faaliyetlerinin büyük yardımcısı bulunan Meclis personeli hakkında teşmil etmek, teşmil edip onları da hedef tutmak bence iyi olmamıştır.

Ayrıca Sayın Giritlioğlu meşhur altıncı maddenin bu metinde bütün personele teşmil edildiğini ileri sürdü, doğru. Halbuki Bütçe ve Plân Komisyonu hazırladığı metinde Meclisin bütün personeline 6 ncı maddeyi tatbik etmemiştir. İhtisas yerleri vardır, ihtisas yerlerine tatbik etmişti. Daha tasarruflu hareket edeceğim, ameli fayda daha büyük olacak diye düşünen Anayasa ve Maliye komisyonları hepsine teşmil etmiş bulunuyor. Eğer Bütçe ve Plân Komisyonunun metni tetkik edilirse görülecektir ki,; meselâ, bir Kanunlar Müdürünü düşününüz, biran için Meclisten ayrılacaktır, 6 ncı maddeyi tatbik etmezseniz Meclisin Kanunlar Müdürlüğüne lâyık bir elemanı o kadroya getirip yerleştiremezsiniz. Bu uzun uzun Komisyonda tartışılmış, zaruretler göz önünde tutularak muayyen mevkilere, kilit mevkilere ve ihtisas erbabına tatbik edilmek üzere o madde kabul edilmiştir. Ama Maliye Komisyonu tutmuş, bunu bütün personele teşmil etmiştir.

Ayrıca tazminatlar ele alındı. Bunlar daha sonra görüşülecek meselelerdir. Yüksek Meclisiniz bunları maddelere geçildikten sonra ıslâh edebilir, bunları değiştirebilir. Ama mühim olan konu şudur:

3,5 yıldır Meclisler bir bir teşkilât kanunundan mahrumdurlar, 3,5 yıldır bu teşkilât kanununu çıkaramamışlardır. En sonunda da Maliye

Komisyonunun hazırlayıp getirdiği metni çıkaracak, kanaatim odur ki, bugün deminki arkadaşlarımızın da fikrine iştirak ederek, bu metni kanunlaştırmaya ihtiyaç yoktur. Meclisin bu kadar işlerinin çok olduğu bir sırada bunu alıp görüşmeye ihtiyaç yoktur. Esasen 231 sayılı Kanunla kurulmuş teşkilât nasıl üç senedir ihtiyaçlara cevap veriyor idiye şurada altı aylık veya üç beş aylık bir müddet için bu 231 sayılı Kanun yine ihtiyaca cevap verecektir.

Bu teşkilât kanunlarını çabuklaştırıp, bir an evvel çıkarılmasında ısrar eden Senato idi. Senato hattâ Millet Meclisini itham etmekte idi. Teşkilât kanununu çıkmasını diye Millet Meclisi kanun teklifini uyutmaktadır, diye. Senatunun bu ithamları yüzünden İdare Âmirlerimiz zannediyorum, grupları zorhıyarak bu kanun teklifinin görüşülmesini temin etmişlerdir. Ama şu anda görüştüğümüz Maliye Komisyonunun metni görüşüldükten sonra bu metin Senatoyu tatmin eden bir metin değildir, onların istediği metin değildir; aksine Senato ile Meclis arasında büyük ihtilâflar yaratacak bir metin olarak kanunlaşmış olur. Asıl benim tasvibetmediğim nokta budur. Görüşeceksek Senato tatmin edilecekse Bütçe ve Plân Komisyonunun hazırladığı metin görüşülmelidir. Bu metin görüşülmiyecekse, bu Maliye Komisyonunun hazırladığı metnin görüşülmesine bugün için ihtiyaç yoktur, geri bırakılabilir, personel kanun tasarısıyla birlikte bu mesele halledilebilir ve buna Senatunun da bir itirazı olmaz. Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN — Buyurun Sayın Gökay.

FAHRETTİN KERİM GÖKAY (İstanbul) — Muhterem Başkan, aziz arkadaşlarım;

Memlekette Devlet memurları rejimini, esaslı bir şekilde halletmek muhtelif müesseselerdeki memurların aldıkları aylıklar arasındaki geniş farkları sosyal adalet dairesinde, muayyen ve demokratik rejim esaslarına dayanır bir şekilde tanzim etmek için Yüksek Meclisinizin kurmuş olduğu bir komisyon vardır ki, Devlet Memurları Komisyonudur. Devlet memurları kanun tasarısı Hükümetten gelmiş ve halen geçici bir komisyonda 50 nci maddesine kadar müzakeresi ilerlemiş bulunmaktadır. Orada memurların kıdem ve sınıf ve kademe esasları üzerinden terfileri ve muayyen bir tabandan baş-

lıyarak bir tavana kadar alacakları maaş ve ücret mevzuları geniş incelemelerden geçmiştir. Şu halde böyle bir kanun hazırlanırken şimdi Büyük Millet Meclisi Teşkilât Kanunu diyerekten yine memlekette muhtelif memur sınıfları arasında fark yaratacak ve birbirine karşı itimatsızlık tevli dedecek olan bir kanunun acele çıkmasını faydalı görmüyoruz. Onun için Yüksek Başkanlığa bir önerge takdim ettim, bu kanunun da diğer Devlet memurları personel tasarısı ile birlikte müzakeresi için komisyonumuza lütfedilmesini rica eder, hepinizi hürmetle selâmlarım.

BAŞKAN — Sayın Ülker.

REŞİT ÜLKER (İstanbul) — Muhterem arkadaşlarım; benden evvel konuşan değerli hatip arkadaşlarım esas mevzuu ifade ettiler. Ben usul bakımından bir noktayı tebarüz ettirmek istiyorum.

Bu tasarı normal komisyonlarından sonra, en son olarak, Bütçe ve Plân Komisyonuna havale edilmiş, Bütçe ve Plân Komisyonundan Umumi Heyete tevdi edilmiş, Umumi Heyette iken Maliye Komisyonu, talebetmiş. Maliye Komisyonundan sonra da tekrar Umumi Heyete gelmiştir.

Usul bakımından Maliye Komisyonuna giden ve evvelece Bütçe ve Plân Komisyonunun derpiş ettiği şekilden başka bir şekli kabul eden Komisyon metninin Bütçe ve Plân Komisyonuna gitmesi 77 sayılı Kanunun hükmüdür ve aynı zamanda İftüzüğün de normal bir hükmüdür. Eğer Sayın Gökay ve sayın diğer hatiplerin söylediği yola başvurulmadığı takdirde.

İkinci noktaya gelince: Bu kanun hakikaten önemli bir kanundur, içerisinde taşıdığı hükümler bakımından. Biz burada birtakım müstesna hükümleri getirdiğimiz zaman haklı olarak dışarıda memur kütelleri içerisinde bir ayrıcalık çıkacaktır ve haklı olarak eşitlik ilkesine dayanılarak başka zümreler de, başka memur grupları da böyle istisnai hükümlerden istifade etmeyi istiyecekler ve Türkiye Büyük Millet Meclisini ilgilendiren bu kanunu emsal göstereceklerdir. Burada buna benzer hâdiseler geçmiştir, ikazlarımız dinlenmemiştir. Fakat zaman geçmiş, evvelâ geçirilen bir kanuna istinaden beş - on tane kanun gelmiş ve geçirilmek mecburiyetinde kalmıştır.

Beş Yıllık Plânın öngördüğü çerçeve içerisinde bir Devlet Personel Dairesi vardır. Bu Devlet Personel Dairesinin mütehasıs elemanları var. Ayrıca Devlet Personeline ait kanunun gelmiş olduğu bir komisyon var. Şekil itibarıyla bu komisyonda esasna girişilecekse ben de arkadaşlarım gibi Devlet Personelini bölmeye hakkımız yoktur. Bu esas içerisinde Devlet personel tasarısı Geçici Komisyonunda bu meselelerin konuşulması lâzımdır.

Saygılarımla.

BAŞKAN — Buyurun Komisyon.

MALİYE KOMİSYONU BAŞKANI İLHAMİ ERTEM (Edirne) — Muhterem arkadaşlarım; yüksek malûmunuz olduğu üzere, bu teklifler Yüksek Meclisinizde görüşülürken Maliye Komisyonuna verilmiştir. Maliye Komisyonu bunu tetkik etmiş ve raporunu hazırlayarak Yüksek Başkanlığa sunmuştur. Yüksek Başkanlık da Bütçe ve Plân Komisyonundan da geçmiş olduğu için olsa gerektir, bunu Yüksek Meclise sevk etmiş ve gündeme alınmıştır.

Şimdi bu hususta Sayın Kemal Okyay'ın «Anayasa Komisyonu üyeleri kendi raporlarının kabul edilmediğini görerek Maliye Komisyonuna telkinde bulunmak, tazyikte bulunmak suretiyle bunu geri aldırışlardır ve nitekim de bu arzularında muvaffak olarak bunu Anayasa Komisyonunun metnini kabul ettirmek suretiyle Umumi Heyete sevk etmişler» tarzındaki ifadesini teessüfle ve üzüntüyle reddederim. Hiçbir komisyon hiçbir komisyonun tesiri altında kalmaz. Maliye Komisyonu üyeleri en az kendilerinin bulunduğun komisyonun üyeleri kadar kendilerine hâkimdir, viedanlarının ve aklı selimlerinin icabını yapar.

Muhterem arkadaşlarım, yüksek malûmunuz olduğu üzere, bir Cumhuriyet Senatosu İdare Amirleri tarafından teklif hazırlanmış bir de Millet Meclisi İdare Amirleri tarafından bir teklif hazırlanmıştır. Cumhuriyet Senatosu İdareci üyelerinin hazırlanmış olduğu teklif teşkilâtın ikiye ayrılmasını temin maksadına mâtuftur. Millet Meclisi İdare Amirlerinin hazırladığı teklif ise; teşkilâtın tek elden idaresi gayesine mâtuftur. Her iki teklifin de getirdiği büyük bir orijinalite bunun dışında yoktur. İki teklifin, eski kanuna nazaran getirmek istedikleri yenilik ana nokta olarak bu meselede toplanmaktadır.

Anayasa Komisyonu bu meseleyi incelemiş, sayın bâzı hatiplerin belirttikleri gibi, tek elden idareyi değil; mikst bir sistemi kabul etmiştir. Hizmetlerin safha safha yürüdüğünü, hizmetlerin birbiriyle irtibatını, bürokrasiye kaçmamasını, aynı bina içinde bulunmamasını ve bunun muhtemel neticelerini dikkate alarak, teşkilâtı icabettiği yerde Senatonun mütlak ayırma muhtaç görüldüğü yerde böyle teşkilât kurmuş, aksi halde müşterek idareye koymuş, fakat bu müşterek idarede de Senato Başkanlık Divanını da söz sahibi etmeyi esas ittihaz etmiştir. Anayasa Komisyonunun hazırladığı metnin esası budur. Komisyonumuz da teşkil ettiği Su Komisyonunda uzun tetkik ve araştırmalardan sonra Anayasa Komisyonunun hazırladığı bu metnin hizmet icaplarına ve malî külfetlere uygun, memleket şartlarımıza en uygun sistem olduğunu kabul etmiş ve bu tarzıyla Yüksek Heyetinize sunmuştur.

Şimdi bâzı arkadaşlarımız baremden bahsettiler, ayrılıktan bahsettiler, farklı sınıflar yaratmaktan bahsettiler.

Muhterem arkadaşlarım, bu kanun bunları getirmiyor. Tazminat sistemi bu kanunla olmuyor. Tazminat sistemi 1955 - 1956 yıllarından beri tatbik edilen ve devam etmekte olan bir sistemdir. Binaenaleyh, kanunun bu bakımdan diğer Devlet memuruna nazaran farklı bir durum yaratması bu kanunla olmamaktadır. Bu eskiden beri gelmiş bir durumun devamından ibarettir.

Cumhuriyet Senatosunun yasama organı olarak bağımsız bir hüviyet içinde çalışması, Anayasa Komisyonu raporunda etrafı ile belirtildiği gibi, ayrıca bağımsız bir teşkilâtın bulunmasını da gerektirmez. Bunu Anayasa Komisyonunda uzun uzun mütalâa etmişlerdir.

Bâzı arkadaşlarımızın Anayasanın 85 nci maddesindeki kolluk hizmetlerinin Senato tarafından kullanılmasını bu ayırma misal değil, aksine bir mesnedolarak ileri sürmek lâzımdır. Çünkü, demek ki, Anayasa ayrılması veya müstakil mütalâasını zaruri gördüğü hususu metinde sarahatle belirtmiştir. Diğer hususlarda sarahatin olmaması teşkilâtın ayrı olması zaruretinin olmamasındandır.

Senatoda veya Millet Meclisince kolluk vazifesinden anlaşılan şey de şu toplantı içinde

huzurun, sükûnun teminine vabeste olmak lâzımgelir.

Binaenaleyh komisyonunuz hizmet gerekçelerini, malî külfetleri, hizmetlerin safha safha yürüdüğünü, aksi halde birtakım bürokratik yazışmalara, gecikmelere ve hizmetin mesulünü bulamamak durumuna düşmeleri dikkate alarak aynı bina içinde de çalışıldığını nazara alarak, Anayasa Komisyonu teklifini işlere ve memleketimizin şartlarına uygun bulmuş ve raporunu o tarzda hazırlıyarak yüksek huzuruza sunmuştur.

Şimdi bâzı kıymetli arkadaşlarımız derler ki, bu raporu Devlet personelinin görüşmekte olan komisyona havale edelim. Bu olmaz muhterem arkadaşlarım, neden olmaz? Bu kanun bir teşkilât kanunudur. T. B. M. M. nde hangi dairelerinin bulunacağını, adedlerinin ne olacağını, vazifelerini ve saireyi orta yere koyan bir Teşkilât Kanunudur. Devlet personel Kanunu ise hizmete alınmanın, hizmette bulunmanın, maaş v. s. nin umumi hususlarını, Devlet memuru olmanın şartlarını, orta yere koyan bir umumi kanundur. Ve yine Devlet personel Kanununda Devlet memurlarının alacağı maaşların bakanlık ve hizmetlere göre tefriki yoktur. Orada 50 ile 1 000 gibi emsal kabul edilmiştir. Devlet memuru en aşağı olarak 50 emsali ile maaş alır, en yüksek olarak da 1 000 emsali ile maaş alır. Devlet memurlarının Devlete getirdiği fayda, yetismeleri için sarf edilen emek ve nitelikleri dikkate alınarak her kurum için ayrı ayrı 50 ile 1 000 arasındaki emsalden birisini onların tüzüklerinde belirtilir. Binaenaleyh burada Devlet personel Kanununu görüşen komisyona havale bu mevzu ile ilgili değildir. Ama burada çalışan personelin de Devlet personel Kanunu çıktığı zamanda oradaki emsallere uyması ve o kanunun icabı olarak kendi kurumu içinde bir ayarlama yaparak elli ile bin emsalinde kimlerin bulunabileceğini veya bulunamayacağını, hangi makamı işgal edenin hangi emsali alacağını tesbit etmesi Personel Kanununun tabii neticesidir.

Sözlerimi şöylece hulâsa etmek istiyorum:

Bu teşkilât kanunu bir maksada mâtuf idi, en büyük gâve olarak. O da Meclisteki idari teşkilâtı iki kısma bölmek. Bütçeler çıkmıştır. Bugün bu zaruret kendisini kaybetmektedir. Bunun karşılığında Büyük Meclisin çıkaracağı

pek çok kanunlar vardır ve bugünkü görüşmelerden de anlaşılmaktadır ki, bu kanun da uzun zaman alacaktır. Halbuki acele kanunlaşması, memleketin büyük meselelerini halletmek bakımından, faydalı olacak dâvalarımız vardır. Eğer önerge verilirse Yüksek Meclisiniz kabul buyurursa, bunun başka komisyonlara havalesi tarzında değil, - çünkü bu Meclis bütün komisyonlarından bu kanun tekliflerini geçirmiştir - Bütün komisyonlar söyleyeceğini söylemiştir, hakemlik Yüksek Heyetinize aittir, ama reddine de gidilmesi doğru değildir. Bunun önceliği kaldırılır muhterem arkadaşlarım. Diğer kanunlara takdimen ve öncelikle görüşülmesi kaldırılır, normal sırasını alır ve böylelikle Büyük Meclisin, milletin beklediği zaruri meselelerin üzerine eğilmesi kabil olur. Bir yandan Siyasi partiler Kanunu gündemi doldururken, ikinci yandan da teşkilât kanunu, şu havaya, konuşmaların seyrine göre gündemi dolduracaktır. Yakında bir de bütçe gelecektir. O zaman diğer meseleler geri kalacaktır. Biz komisyon olarak ne personel kanununu konuşan komisyona, ne başka komisyonlara havalesinde bir fayda görmüyoruz. Çünkü, bütün bunlar görüşülmüş ve komisyonlar kararını bildirmiştir. Bu asıl en olgun şeklini Yüksek Heyetinizin üzerinde vereceği önergelerle tartışmalarla alacaktır. Ama bugünkü durum bunun uzun uzun görüşülmesine imkân verici durumda değildir. Önceliği kaldırılınsın, takdimen görüşülmesi kaldırılınsın. Normal gündemindeki yerini alsın. Sırası gelince uzun uzun Yüksek Heyetinizin değerli irşatlarıyla yerini bulsun. Hürmetlerimle.

BAKŞAN — Sayın Okyay, kısaca buyurun.

KEMAL OKYAY (Kars) — Sayın Başkan, muhterem arkadaşlarım; hepinizin malûmudur, bu tipte teşkilât kanunları şimdiye kadar Meclisimizden çıkmıştır : Turizm ve Tanıtma Bakanlığı gibi. Eğer bu tipte kanunlar bir Karma Komisyona havale edilmemişse bu kanunlar en son komisyon olarak Karma Bütçe Komisyonunun metinleri şeklinde görüşülmüş, son komisyon olarak o komisyonun metni müzakereye esas ittihaz edilmiştir. Bu kanun da aynı prosedürü takibetmiş idi. Karma Bütçe ve Plân Komisyonu malî konularda zannediyorum ki, Sayın Sözcü arkadaşım alınmasınlar, Maliye Komisyonundan daha yetkisiz değildir. Bir mem-

leketin bütçesini ve plânını tanzim ve yürütebilen bir komisyon böyle bir teşkilât kanunundaki yetkisinde Maliye Komisyonundan daha yetkili olması icabederdi.

BAŞKAN — Yetki ihtilâflarını bırakalım Sayın Okyay.

KEMAL OKYAY (Devamla) — Şimdi bunun için söylüyorum Sayın Başkanım; sayın arkadaşım bir lâfımızdan alındıklarını ve teessüflerini bildirdiler. Biz Bütçe Plân Komisyonunun metni Maliye Komisyonunca Meclisten geri istendi, diye bir teessür ve bir infiale kapılmış değildir ve komisyon olarak kendilerine bir hakaret de telâkki etmemiştik. Biz komisyona hakaret mânasını taşıyan lâf etmek istemedik. Dediğimiz şu idi : 20 maddeden fazla bir kanun metni elimizde, bunu Maliye Komisyonu alıyor, iki seneye yakın bekletiyor ve sonunda Meclise getiriyor. Raporlarının altında 4 tane imza vardır. 5 nci arkadaş imza etmemiştir, bulunamamıştır. Bütçe Karma Komisyonunun getirdiği 50 ye yakın imza taşır. Bu metne bakınca 20 maddeden yalnız 11 nci maddede bir tek Plân Komisyonuna mütenazır bir değişiklik vardır. Geriye kalan maddelerin tamamı Anayasa Komisyonunun getirdiği metindir, tek bir değişiklik yoktur. Maliye Komisyonu olarak kanunun bir an evvel çıkmasını isteyen bir komisyon madem böyle getirecekti, bunu tetkik edip Anayasa Komisyonu ile mutabakatını bildirebilirdi.

Benim lâflarımdan alınmamaları icabederdi. Bunu izah ettikten sonra şu konuya da temas edip sözlerimi bitireceğim.

Biz de demin ifade ettik, eğer Maliye Komisyonunun hazırladığı metin çıkarılacaksa bundan bir fayda yoktur. Çünkü, bu, Senato ile Meclis arasındaki ihtilâfları büyütecek, iki Meclis arasında bir anlaşmazlığa sebeb olacaktır. Ayrıca 231 sayılı Kanuna göre elimizde bulunan teşkilât 3 - 4 senedir ihtiyacımıza cevap vermemiştir, üç - beş ay içinde cevap verebilir. Normal sırasını beklemeli, normal sırasına girdikten sonra da sırası geldiğinde eğer bu Meclise nasibolursa bu Meclis, olmazsa gelecek meclisler hangi metnin evvelâ görüşüleceğini hesabetmeli ve o metni ele almalıdır.

Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN — Tümü üzerinde görüşmeler bitmiştir. Önergeler vardır, okutuyorum.

MALİYE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İLHAMİ ERTEM (Edirne) — Efendim komisyon olarak bizim de bir önergemiz var.

BAŞKAN — Komisyonun da bir önergesi olacak, onu da alalım.

(«Neden bekliyoruz?» sesleri) Efendim, önergelerin hepsini okutacağım. Aykırılık derecesine göre yeniden okutup oylarımıza sunacağım.

Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte bulunan kanun teklifi personel rejimimize istisnai hükümler getirmektedir.

Personel rejimimizi yeniden tanzim edecek olan personel kanun tasarısı Meclise gelmiştir. Komisyonunda görüşülmektedir.

Meclis personelinin de, personel kanunu çerçevesi içinde, durumlarının tanzim edilmesi, sosyal adaletin ve Devlet personeli arasındaki gerekli ahengin sağlanması bakımından lüzumlüdür.

Bahis konusu kanun teklifinin Personel kanunu tasarısı ile tevhidten tetkiki için, ilgili komisyona gönderilmesini arz ederim.

Edirne

Fahri Giritlioğlu

Yüksek Başkanlığa

Gündemde bulunan Türkiye Büyük Millet Meclisi Memurları Teşkilâtı hakkındaki kanun teklifinin, Geçici Komisyonumuzda halen görüşülmekte olan Devlet memurları personel kanun tasarısında kabul edilen prensiplere uygunluk derecesini tesbit bakımından, bir defa da Komisyonumuzca tetkik edilmesi faydalı görülmüştür.

İzah ettiğim sebeplerle mezkûr teklifin Geçici Komisyonumuza havalesini arz ve teklif ederim.

Geçici Komisyon Başkanı
İstanbul

Fahrettin Kerim Gökay

Millet Meclisi Başkanlığına

Türkiye B. M. M. Memurları Teşkilâtı hakkındaki kanun teklifinin müzakeresinde Karma Bütçe ve Plân Komisyonu metninin esas alınmasını arz ve teklif ederiz.

Tekirdağ

Turhan Kut

Kırklareli

Abdurrahman Altuğ

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına
Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Mehmet Ünalı ve iki arkadaşının Cumhuriyet Senatosu Teşkilât Kanunu teklifi ile Millet Meclisi İdare Âmirlerinin T. B. M. Meclisi Memurları Teşkilâtı hakkındaki 5509 sayılı Kanunla değişik 231 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna bazı hükümler eklenmesine dair kanun tekliflerinin Yüksek Genel Kuruldaki müzakerelerinde İçtüzüğün 35 nci maddesinin 1 nci fıkrası gereğince asli komisyon olan Bütçe ve Plân Komisyonu metninin esas alınmasını arz ve teklif ederiz.

Bütçe ve Plân Komisyonu
Başkanı
İsmet Sezgin

Yüksek Başkanlığa

Görüşülmekte olan T. B. M. M. Teşkilât Kanunu teklifi için evvelce alınan ivedilik kararının kaldırılmasını arz ve teklif ederim.

Edirne
İlhami Ertem

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Kanun teklifinin 77 No. lu «Uzun vâdeli plân hk.» kanun gereğince Bütçe ve Plân Komisyonuna sevkini arz ve teklif ederim.

İstanbul
Reşit Ülker

BAŞKAN — Efendim, mahiyeti itibariyle üç çeşit önerge Başkanlığa gelmiştir. Birisi Sayık Fahrettin Kerim Gökay'ın teklifidir ki, Personel Kanunu ile birlikte mütalâa edilmek üzere teklifin Geçici Komisyona verilmesidir.

Diğeri Turhan Kut ve Abdurrahman Altuğ ile Bütçe ve Plân Komisyonu Başkanı İsmet Sezgin'in önergeleri de Bütçe ve Plân Komisyonu metnine esas olarak müzakereye konulmasına dairdir. Reşit Ülker arkadaşımız da Bütçe ve Plân Komisyonuna havalesini istemektedir.

Üçüncü teklif de, komisyonun teklifidir. Teklifteki ivedilik kaydının kaldırılmasını istemektedir.

Aykırlık, evvelâ Geçici Komisyona havalesi. Biliyorsunuz Fahrettin Kerim Gökay ve Fahir Giritlioğlu arkadaşlarımızın, Devlet Personel kanun tasarısını görüşmekte olan Geçici Komisyona havalesini talebeden önergeleri en ay-

kırıdır. Evvelâ bunu oyunuzda sunuyorum. Komisyon katılıyor mu?

MALİYE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ İLHAMİ ERTEM (Edirne) — Katılmıyoruz.

BAŞKAN — Komisyon katılmıyor. Nazarı itibara alınmasını oylarınıza arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Personel kanun tasarısını görüşmekte olan Karma Komisyona havalesi kabul edilmiştir. Evet, teklifler bu Geçici Komisyona verilecektir.

Efendim, tasnif heyetinin neticelerini bildiriyorum.

Yüksek Başkanlığa

Komisyonlarda bulunan açık üyelikler için yapılan 3 ncü tur seçime (233) üye katılmış ve neticede ilişik listede adları yazılı olanlar hizarında gösterilen oyları almışlardır.

Arz olunur.

Üye	Üye
Trabzon	Kocaeli
Zeki Yağmurdereli	Hâldan Kısayol

Üye
Niğde
Oğuzdemir Tüzün

Millet Meclisi komisyonlarına gösterilen adaylar

Adalet Komisyonu :	
Hilmi Okçu (Manisa)	233
Kadri Özek (İzmir)	225
Tahsin Telli (Erzurum)	233
Celâl Öncel (Urfa)	233
Anayasa Komisyonu :	
Halil Özmen (Kırşehir)	233
Raif Aybar (Ankara)	233
Bayındırlık Komisyonu :	
Mustafa Kepir (Yozgat)	233
Seyfi Güneşan (Mardin)	233
Dışişleri Komisyonu :	
Ahmet Bilgin (Kırşehir)	232
İçişleri Komisyonu :	
Ahmet Tahtakılıç (Uşak)	233
Şükrü Köserisoğlu (Van)	233
İmar ve İskân Komisyonu :	
Kâzım Arar (Çankırı)	233
Memduh Erdemir (Kırşehir)	233
Maliye Komisyonu :	
Hikmet Akalın (Bursa)	233
Veli Başaran (Afyon K.)	233
Hayrettin Özgen (Siirt)	233

Millî Eğitim Komisyonu :	
Saadet Evren (İstanbul)	233
Kâmil İnal (Bolu)	233
Millî Savunma Komisyonu :	
Sırrı Öktem (Kars)	233
Sağlık ve Sosyal Yardım Komisyonu :	
Mehmet Kesen (Kütahya)	233
Sanayi Komisyonu :	
Ziya Uğur (Bursa)	233
Vahap Kışoğlu (Tunceli)	233
Ticaret Komisyonu :	
Abdurrahman Yazgan (İstanbul)	233
Cemil Karahan (Sinop)	233
Turizm ve Tanıtma Komisyonu :	
Zeki Yağmurdereli (Trabzon)	233
İhsan Bedirhanoğlu (Van)	233
Ulaştırma Komisyonu :	
Ramiz Karakaşoğlu (Zonguldak)	233
Kamu İkt. Teş. Kar. Komisyonu :	
Lâtif Aküzüm (Kars)	233
Arif Hikmet Güner (Rize)	233
Ahmet Bilgin (Kırşehir)	233
Zeyyat Kocamemi (Tokat)	233
BAŞKAN — Aranılan nısap temin edilmiştir, arz olunur.	
Diğer tasnif heyetinin raporunu okutuyorum.	

Yüksek Başkanlığa
İstanbul Emniyet Teşkilâtında araştırma yapmak üzere kurulması kabul edilen Meclis Meclis Araştırma Komisyonu üyelikleri için yapılan seçime (208) üye katılmış ve neticede ilişik listede adları yazılı olanlar hizalarında gösterilen oyları almışlardır.

Arz olunur.

Üye

Üye

İstanbul

Antalya

Muhiddin Güven

İhsan Ataöv.

Üye

Antalya

Ethem Ağva

İlhami Ertem (Edirne) A. P.	197
Gıyasettin Karara (Erzurum) C. H. P.	197
Saadet Evren (İstanbul) C. K. M. P.	197
Kâmil İnal (Bolu) M. P.	197
İhsan Bedirhanoğlu (Van) Y. T. P.	197
Boş	18

BAŞKAN — Nısap hâsıl olmadığı için gelecek birleşimde tekrar edilecektir.

Vaktin geçikmiş olması dolayısıyla, 28.4.1965 Çarşamba günü saat 10.30 da toplanılmak üzere Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati : 18.25

6. — SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. — Adana Milletvekili Yusuf Aktimur'un, Türkiye Cumhuriyeti hudutlarının içinde bulunan büyük ve küçük göllerin durumuna dair yazılı soru önergesi ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Mehmet Turgut'un yazılı cevabı (7/630)

22 . 12 . 1964

Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca yazılı olarak cevaplandırılmasına dalâletlerinizi saygılarımla arz ve rica ederim.

Yusuf Aktimur
Adana Milletvekili

Türkiye Cumhuriyeti hudutlarının içinde bulunan (kaydadeğer) büyük ve küçük göllerin :

1. İsimleri
2. Yüzölçümü
3. Hangi il ve ilçenin hududu içinde bulunduğu
4. Suyunun tuzlu veya tatlı olduğu
5. Halen nesinden istifade edilmekte bulu-

nulduğu ve daha nesinden istifade edilebilir olduğu ve ne yapılırsa daha nesinden istifade edilebileceği

6. Bu soruların dışında göllerin başka ne gibi hususiyetleri bulunduğu.

T. C.

Enerji ve Tabii Kaynaklar

20 . 4 . 1965

Bakanlığı

Müsteşarlık Yazı İşleri Bürosu

Sayı : 01-1440-65

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 25 . 12 . 1964 gün ve Kanunlar Müdürlüğü 7/630-10188-58367 sayılı yazıları.

Adana Milletvekili Yusuf Aktimur'un 22 . 12 . 1964 günlü yazılı soru önergesinde, Türkiye Cumhuriyeti hudutları dâhilinde bulunan büyük ve küçük göllerin durumu hususunda sorulan soruların cevabı ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz olunur.

Mehmet Turgut
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

2. — *Kastamonu Milletvekili Ali Özdikmenli'nin, Van'ın Erciş ilçesi İlköğretmen Okulu Edebiyat Öğretmeninin 1964 yılında, Avrupa Konseyi 100 öğretmen projesi çevresinde, yurt dışı imtihanına girip girmediğine dair yazılı soru önergesi ve Millî Eğitim Bakanı Cihat Bilgehan'ın yazılı cevabı (7/678)*

Millet Meclisi Sayın Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Sayın Millî Eğitim Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygı ile rica ederim.

Kastamonu Milletvekili
Ali Özdikmenli

1. Van ili Erciş Alpaslan İlk Öğretmen Okulu Edebiyat Öğretmeni Nail Tan 1964 yılında Avrupa Konseyi 100 öğretmen projesi çevresinde yurt dışı imtihanına girmiş midir?

2. 31 Ağustos 1964 tarih 368/618 sayılı yazı ile kendisine 10.7.1964 tarihli dilekçesine cevaben 21 Eylül 1964 günü imtihan yapılacağı tebliğ edildiği ve aynı gün imtihana girdiği halde netice kendisine bildirilmiş midir?

3. İmtihanda kimler kazanmıştır? İmtihana girenlerden dış ülkelere giden olmuş mudur? Nail Tan da gönderilecek midir?

4. Dosyasında imtihana giriş kaydı yoksa mağduriyeti nasıl telâfi edilecektir?

T. C.

Millî Eğitim Bakanlığı
Talim ve Terbiye Dairesi
Sayı : 850

20 . 4 . 1965

Konu : Kastamonu Milletvekili
Ali Özdikmenli'nin soru önergesi
si hk.

İLGİ : 6 . 3 . 1965 tarihli ve Genel Sekreterlik, Kanunlar Müdürlüğü ifadeli 7/678 - 10713 - 61532 sayılı yazınız :

Millet Meclisi Başkanlığına

Kastamonu Milletvekili Ali Özdikmenli tarafından verilen, öğretmen Nail Tan hakkındaki yazılı soru önergesi cevabı ekli olarak sunulmuştur. Arz ederim.

Millî Eğitim Bakanı
Cihat Bilgehan

1. Van ili Erciş kazası Alpaslan İlköğretmen Okulu Edebiyat Grubu Öğretmeni Nail Tan Avrupa Konseyi Yüz Öğretmen Projesi çerçevesinde 1965 yılı için verilen burslardan tarih sahasına, 10.7.1964 tarihli dilekçe ile müracaat etmiştir. Dilekçesi incelenerek imtihana çağırılması uygun bulunmuş ve 31 Ağustos 1964 tarih ve 360/618-4286 sayılı yazı ile 21 Eylül 1964 pazartesi günü saat 9.00 da Ankara'da yapılabilecek imtihana katılabileceği kendisine duyurulmuştur.

Avrupa Konseyi burslarına müracaat edenlerin imtihanları 28 Mayıs 1964 tarihinde toplanan Müdürler Komisyonunda tesbit edilmiş ve 17 Haziran 1964 tarihinde Bakanlık Makamınca uygun bulunmuş olan esaslar çerçevesinde yapılmıştır. Bu kararlara göre yazılı imtihanlar (testler) ilk elemeyi teşkil etmekte ve puan barajını aşmış olanlara mülâkata katılabilme hakkını vermektedir. Adayların mülâkat yolu ile yapılan nihai seçimi, Bakanlık Makamınca yetkilendirilen bir Komisyonca yapılmıştır.

Komisyon Teftiş Heyeti Başkanlığı, Talim ve Terbiye Dairesi Başkanlığı, Öğretmen Okulları, Kız Teknik Öğretim, Erkek Teknik Öğretim ve Dış Münasebetler Genel Müdürlükleri temsileilerinden teşekkül etmiştir. Erciş İlköğretmen Okulu Edebiyat Grubu Öğretmeni Nail Tan, test neticesinde gerekli barajı aşarak mülâkata alınmış, fakat burada kendisine tevcih edilmiş çeşitli sorulara verdiği cevaplar tatminkâr bulunmuyarak seçilmemiştir.

2. 24 Ağustos 1964 günü saat 9.00 da toplanmış olan Mülâkat Komisyonu, çalışmasını aynı gün saat 17.30 da tamamlamış ve neticeler kazananlarla kazanamayanlara ve bu meyanda Nail Tan'a derhal tebliğ edilmiştir. Kazananlara gerekli formüllerler dağıtılmıştır.

3. Mülâkat neticesinde, aşağıdaki adaylar tesbit edilmiş ve Avrupa Konseyi tarafından hizalarında belirtilen memleketlere teklif edilmişlerdir. Bahis konusu hükümetlerin nihai tasvipleri geldikten sonra, muhtemelen 1965 Eylülünde öğrenim görecekları memleketlere hareket edeceklerdir.

Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü

1. Yetişkinler eğitimi :

Asıl (Perihan Onay) Kız Teknik Öğretim G.
Md. Kurslar Şb. Md. Mv.

Yedek (Mübeccel Olcay) Aksaray Kız Enstitüsü Öğretmeni.

2. Çocuk gelişimi ve eğitimi :

Asıl (Güler Oral) Kız Tek. Öğ. G. Md. Müşavir Öğretmeni.

3. Mesleğe yöneltme :

Asıl (Firdevs Sağdıç) Aksaray Kız Enstitüsü Müdürü.

Yedek (Ülker Olguner) Kız Tek. Öğ. G. Md. Müşavir Öğretmeni.

4. Gıda eğitimi :

Asıl (Sevil Pekcan) İlköğ. Gn. Müdürlüğü Beslenme Asistanı.

Yedek (Naciye Esen) Akhisar Kız Enstitüsü Öğretmeni.

Öğretmen Okulları Genel Müdürlüğü

1. Meslek dersleri :

Asıl (Ali Gitmez) Gazi Eğitim Ens. Pedagoji Asistanı.

Asıl (Mutlu Can) Kırşehir İlköğ. Ok. Mes. Dersleri Öğ.

Asıl (Nevzat Sugür) Arifiye İlköğ. Ok. Mes. Dersleri Öğ.

Yedek (Bektaş Öztürk) Kastamonu Göl. İlköğ. Ok. Mes. Ders. Öğ.

Yedek (İnayet Berişpek) Erzurum İlköğ. Mes. Dersleri Öğret.

2. Fizik :

Asıl (Ruhi Aydemir) Ankara Cebeci O. O. Fizik Öğ. (Orta Öğ. G. M. Ş. Müdür Muavini)

Yedek (Şükrü Işık) Atatürk İlköğ. Okulu Fizik Öğret.

3. Biyoloji :

Asıl (Ayten Serin) Çapa Eğitim Enstitüsü Biyoloji Asistanı.

Yedek (Rıza Evgen) Gazi Eğitim Enstitüsü Biyoloji Asistanı.

Öğretmen Okulları Genel Müdürlüğü

4. Resim - İş :

Asıl (Olcay Tekin) Gazi Eğitim Enstitüsü Resim Asistanı.

Asıl (Nüsnü Karacan) Ortaklar ilköğretmen Okulu Resim-İş Öğretmeni.

Yedek (Ahmet Şeren) Ankara Körler Okulu Öğretmeni.

Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü

1. Galvanoplasti :

Asıl (Hikmet Tuncel) Ankara Elektrik-Radyo E. S. E. Öğretmeni.

Yedek (Osman Arslan) İzmit Erkek Sanat Enstitüsü Öğretmeni.

2. Elektroteknik :

Asıl (Hüseyin Güçlü) Bursa Erkek Sanat Enstitüsü Öğretmeni.

Yedek (Tevfik Özden) Kocaeli Erkek Sanat Enstitüsü Öğretmeni.

3. Fabrika İşletmeciliği :

Asıl (Özcan Tuna) Askerden yeni terhis.

4. Makine ve Madeni Eşya :

Asıl (Hüseyin Koç) Antalya Erkek Sanat Enstitüsü Öğretmeni.

Yedek (Doğan Yalçın) Zile Erkek Sanat Enstitüsü Öğretmeni.

5. Metallurji ve İzabecilik :

Asıl (Oktay Özkan) Adana Erkek Sanat Enstitüsü Öğretmeni.

Yedek (Yok).

Erciş İlköğretmen Okulu Edebiyat Grubu Öğretmeni Nail Tan seçilenler arasında bulunmamaktadır. Bu itibarla Avrupa Konseyi 1965 burslarından istifade ettirilerek bir dış memlekete gönderilmesi bahis konusu değildir. Geçen yıl müracaat ettiği aynı saha (tarih) bu yıl bursları arasına alınmış ve bugüne kadar 30 kişi başvurmuştur. Nail Tan'dan herhangi bir müracaat alınmamıştır.

4. Avrupa Konseyi 1964 yılı burslarına 136 kişi müracaat etmiş, bunlar arasından 20 kişi seçilmiştir. Nail Tan seçilememiş 116 kişi arasında bulunmaktadır. Mahdut olan burs sayısı karşısında bütün müracaatlara müspet cevap vermeğe imkân bulunmamaktadır. Bu itibarla bu 116 kişi için herhangi bir mağduriyet değil, bir decelenme bahis konusudur. Bu itibarla ortada telâfisi icabeden bir husus mevcut değildir.

3. — Ordu Milletvekili Orhan Naim Hazine-dar'ın, Türk Ansiklopedisinin tamamlanması için ne gibi tedbirler alınmasının düşünüldüğüne dair yazılı soru önergesi ve Millî Eğitim Bakanı Cihat Bilgehan'ın yazılı cevabı (7/680)

Millî Meclisi Başkanlığına

İlişkide sunduğum soruların Millî Eğitim Ba-

kanlığı tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını istiyorum.

Saygılarımla arz ederim.

6 . 3 . 1965

Ordu Milletvekili

Orhan Naim Hazinedar

1. Kitaphklarımızda müstesna bir yeri bulunan Türk Ansiklopedisinin, yayına başlandığı 1943 yılından bugüne kadar geçen 22 yıllık zaman içinde ancak (d) harfine kadar olan kısmı çıkarılabilmektedir. Bu hesaba göre, eserin tamamlanması için daha 118 yıl beklemek icabetmektedir. Bu çok uzun zaman içinde, birçok şeylerin değişeceği, birçok icatlarda ve keşiflerde bulunacağı muhakkaktır. Bütün bunlar göz önünde bulundurulursa adı geçen eser, değerinden çok şey kaybedecek ve daha üzücü olan tarafı, bugün bu eserin tamamlanmasını sabırsızlıkla bekleyenlerin torunlarının çocukları da arzulanan neticeyi göremeyeceklerdir. Bu çok düşündürücü ve düşündürücü olduğu kadar da üzücü olan gerçek karşısında Bakanlık olarak ne gibi tedbirler almayı düşünüyorsunuz?

2. a) Türk Ansiklopedisinin yazı ailesi, ilk zamanlardaki kaliteli ve sayıca da çok olan kadrosunu neden muhafaza edememiştir?

b) Bu eserin yazı ailesine sonradan ehliyet-siz ve yazılarında tarafsız kalamıyan kimselerin katıldığı söylenmektedir. Bu, ne dereceye kadar doğrudur?

c) Bugün bu eserin yazı ailesi kadrosunda bir değişiklik ve takviye düşünülmekte midir?

T. C.

Millî Eğitim Bakanlığı

20.4.1965

Talim ve Terbiye Dairesi

Sayı: 851

Konu: Ordu Milletvekili Orhan Naim Hazinedar'ın soru önergesi hakkında.

Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi: 10 . 3 . 1965 tarihli ve Genel Sekreterlik, Kanunlar Müdürlüğü ifadeli 7/680 - 10736 - 61671 sayılı yazınız :

Ordu Milletvekili Orhan Naim Hazinedar tarafından verilen, Türk Ansiklopedisine dair ya-

zılı soru önergesi cevabı ekli olarak sunulmuştur.

Arz ederim.

Millî Eğitim Bakanı

Cihat Bilgehan

1. Millî kültür hayatımızda büyük bir boşluk meydana getiren ansiklopedilerin yokluğu göz önünde bulundurularak, önce İslâm Ansiklopedisi, sonra da Türk Ansiklopedisinin yayımlanmasına karar verilmiştir. 1943 yılında yayımlanmaya başlayan Türk Ansiklopedisinin, normal bir süre içinde tamamlanması gerekirdi. Eserin, 22 yılda ancak «d» harfine kadar olan kısmının çıkarılabilmek olması, gerçekten, birçok bakımlardan düşündürücü olduğu gibi, gerekli tedbirlerin alınmasını da zorunlu kılmaktadır.

Başlangıçta, Türk Ansiklopedisinin yayımlanması için yapılan hazırlıklar kısa bir zaman içinde sıkıştırılmış; yeterli bir plân ve programla çalışmalara girilmemiştir. Böylesine büyük bir eserin, normal bir tempoda yayımlanabilmesi için gerekli tedbirler başlangıçta alınmamış olduğu gibi, sonraları da, bu konu üzerinde gereğince durulmadığı bir vakiydir.

Batı ülkelerinde, Türk Ansiklopedisi niteliğinde bir ansiklopediyi hazırlamakla görevli bir kadroda, sayısı yüzü aşan sürekli uzman, ayrıca yeteri kadar ressam, kartograf, fotoğrafçı ve memur bulunduğu halde, bugün, Bakanlığımız Yayın Müdürlüğüne bağlı Türk Ansiklopedisi Bürosunda, sadece 9 eleman çalışmaktadır. Bürodaki görevliler, 1 genel yazmanla, toplamı 8 olan uzman, ressam, redaktör ve memurdan ibarettir.

Türk Ansiklopedisinden beklenen faydaları sağlayabilmek, eseri zamanında ve dolgun bir muhtevayla çıkarmaya bağlı bulunmaktadır. Bu amacı gerçekleştirmek için yeter sayıda ve kalitede elemandan, güçlü bir ekip meydana getirmek zorunluğu vardır. Bu maksatla, Bakanlığımız, bir «Ansiklopediler Kanunu» çıkarılması için, 1963 yılında teşebbüse geçmiştir. Bu konu üzerine hassasiyetle eğilmek kararındayız. Çalışmalarımız devam etmektedir. Sözü geçen kanun tasarısı kanunlaştığı takdirde, Türk Ansiklopedisi ve İslâm Ansiklopedisinin normal süreler içinde hazırlanıp yayımlanması mümkün olacaktır.

2. a) Türk Ansiklopedisinin hazırlanmakta olduğu ilk yıllarda, yazı ailesi bilim adamlarımız

zın katılmasıyla geniş bir kadro halinde çalışmaktaydı. Üniversiteler Kanununun çıkmasıyla, üniversitelerimize mensup elemanlar Ansiklopedi Bürosundaki çalışmalardan ayrılmışlardır. Bu yüzden meydana gelen boşluk doldurulamamış, Türk Ansiklopedisi çalışmaları büyük ölçüde yavaşlamıştır.

Ayrıca, ansiklopedi için, geçici olarak «E» cetvelleriyle sağlanan kadroların bir kısmının kaldırılması da çalışmaların temposunda olumsuz etkiler meydana getirmiştir.

b) Türk Ansiklopedisi yazı ailesi, yukarıda belirttiğimiz şartlar içinde, kişisel yeterliklere sahip kimselerden meydana gelmiş küçük bir kadrodan ibarettir.

Ansiklopedide yer alan yazıların hepsi bilimsel karakterdedir. Bu itibarla tarafsızlık yönünden, hiçbir şüphe ve şikâyet söz konusu olmamak gerekir. Ansiklopedinin her cildinin başında, yazı ailesi mensuplarının adları yazılmış bulunmaktadır. Bugüne kadar, her hangi bir yazar hakkında yetersizlik ve tarafsız kalamamak yönlerinden, Bakanlığımıza şikâyette bulunulmuş değildir.

c) Türk Ansiklopedisinin sürekli ve geçici yazarlarının, redaktörlerinin artırılmasını ve yazı ailesinin daha güçlü bir hale getirilmesini zorunlu görmekteyiz. Bu bakımdan «Ansiklopediler kanunu tasarısı»nın kanunlaşması büyük bir önem taşımaktadır. Türk Ansiklopedisinin, değeri bakımından tam ve normal bir süre içinde, halkımızın hizmetine sunulmasının çabalarımızın büyük amacı olduğunu ifade etmek isterim.

4. — *Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, Korkuteli ilçesinde plân tatbikatından bu yana, ne gibi çalışmalar yapıldığına dair yazılı soru önergesine Başbakan adına Köy İşleri Bakanı Seyfi Öztürk'ün yazılı cevabı. (7/685)*

Yüksek Başkanlığa

Aşağıdaki sorularımın Sayın Başbakanca yazılı olarak cevaplandırılmasının teminini saygılarımla arz ederim.

Antalya Milletvekili
İhsan Ataöv

1. Toplum kalkınması için pilot bölge seçilen Korkuteli ilçesinde plân tatbikatından bu yana ne gibi çalışmalar yapılmıştır?

2. Bu çalışmalarda müspet sonuca bağlanmış işler nelerdir?

3. Plânlamanın takibettiği işler Köy İşleri Bakanlığına intikal ettiğine göre bu Bakanlıkta koordine temin edilebilmiş midir?

4. Bölgenin kalkınma problemleri plân program gereğince yürümekte midir? Yürümüyorsa müşküller nereden gelmektedir?

5. Köy kalkınmasında Plânlama Teşkilâtı ile Köy İşleri Bakanlığının organize ve koordine çalışması için neler düşünülmektedir?

6. Aynı çalışmaların yapıldığı Altınözü ilçesinde alınan randıman Korkuteli'nde niçin alınmamıştır?

T. C.

Köy İşleri Bakanlığı

Müşavirlik

Sayı : 2116-3067

26 . 4 . 1965

Konu : Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün önergesi hakkında

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Korkuteli ilçesinde plân tatbikatından bu yana ne gibi çalışmalar yapıldığına dair Antalya Milletvekili İhsan Ataöv tarafından Başkanlığınıza, Başbakanlık Makamı tarafından cevaplandırılmak üzere verilen yazılı soru önergesinin Bakanlığınca cevaplandırılması Başbakanca uygun görülmüş olup, hazırlanan cevap ekte bulunmaktadır.

Gereğini arz ederim.

Köy İşleri Bakanı
(Başbakan adına)

Önergeyi veren : İhsan Ataöv (Antalya Milletvekili)

Cevaplandırılan : Seyfi Öztürk (Köy İşleri Bakanı)

Sorular :

1. Toplum kalkınması için pilot bölge seçilen Korkuteli ilçesinde plân tatbikatından bu yana ne gibi çalışmalar yapılmıştır?

2. Bu çalışmalarda müspet sonuca bağlanmış işler nelerdir?

3. Plânlamanın takibettiği işler Köy İşleri Bakanlığına intikal ettiğine göre bu Bakanlıkta koordine temin edilebilmiş midir?

4. Bölgenin kalkınma problemleri plân program gereğince yürümekte midir? Yürümüyorsa müşkütlere nereden gelmektedir?

5. Köy kalkınmasında Plânlama Teşkilâtı ile Köy İşleri Bakanlığının organize ve koordine çalışması için neler düşünülmektedir?

6. Aynı çalışmalar yapıldığı Altınözü ilçesinde alınan randıman Korkuteli'nde niçin alınmamıştır?

Cevaplandırılması istenilen soruları mahiyetleri itibariyle iki grupta incelemeleri gerekmektedir :

a. Bölgede kalkınma problemleri ile ilgili sorular.

b. Plânlama ve Köy İşleri Bakanlığı işbirliği.

Sorulardan (3) ve (5) nei ikinci grupta bulunmaktadır. Ve öncelikle cevaplandırılmaları uygun görülmüştür.

«3. Plânlamanın takibettiği işler Köy İşleri Bakanlığına intikal ettiğine göre bu Bakanlıkta koordine temin edilebilmiş midir?»

Plânlamadan, Devlet Plânlama Teşkilâtı ve Köy İşleri Bakanlığına intikal eden işlerden toplum kalkınması çalışmaları ile ilgili işler kasdedilmekte ise Köy İşleri Bakanlığında koordine edilmesi istenilen hususların toplum kalkınması çalışmaları olduğu sonucu çıkmaktadır. 5 Yıllık Plânda yer almış bulunan Toplum Kalkınması konusunun geliştirilmesi işi, 1963 programına göre Devlet Plânlama Teşkilâtına verilmiş program Teşkilâta kurulan Toplum Kalkınması Grubu ile yürütülmüştür. Toplum kalkınması çalışmalarının mercei 1964 programında Köy İşleri Bakanlığı olarak gösterilmekle bu Grup Bakanlığa geçmiştir.

Soruda geçen «Koordine temin edilebilmiş midir?» ibaresinden Bakanlık dışı ünitelerle koordinasyon ve Devlet ile toplum arasında koordinasyon anlaşılmaktadır. 31 . 8 . 1964 gün ve 6/3569 sayılı Kararname, köy kalkınması ile ilgili çalışmaların koordinasyonunu Köy İşleri Bakanlığına vermiş bulunmaktadır. Bu bakımdan koordinasyonun temini için hukuki zemin hazırlanmıştır. Ancak etkili koordinasyonun kalkınmayı arzu eden toplum ile Devlet görevlileri arasında çalışmalar sonunda gerçekleştirilmesi mümkün görülmektedir.

«5. Köy kalkınmasında Plânlama Teşkilâtı ile Köy İşleri Bakanlığının organize ve koordine çalışması için neler düşünülmektedir?»

Devlet Plânlama Teşkilâtı 91 sayılı Kanununun 7 ne maddesine göre genel ve bölge ölçüsünde ekonomik ve sosyal plânları hazırlamakla görevlidir. Ancak bugüne kadar bölge ölçüsüne inebilmesi muhtelif sebeplerden mümkün olamamıştır. Köy kalkınmasına yukarı seviyede yapılan plânlara etkisi kuvvetli olmadığından, bu boşluğu gidermek üzere köy seviyesinde plân yapan bir üniteye ihtiyaç duyulmuştur. Bu ihtiyacı karşılamak üzere kurulmuş Köy İşleri Bakanlığı gerek plânlama gerek uygulama safhalarında Devlet Plânlama Teşkilâtı ve diğer Bakanlıklarla yakın işbirliği halinde çalışacaktır.

Diğer sorulara gelince : Toplum kalkınması ile plân uygulaması arasında anlam birliği görüldüğü anlaşılmaktadır. Toplum kalkınması, bildirildiği gibi mahallî toplulukların Devlet çalışmalarına katılmalarını sağlamaya matuf bir metod olarak plânda yer almış bulunmaktadır. Bu bakımdan toplum kalkınmasını plân uygulaması olarak görmek mümkün olamamaktadır. Toplum kalkınması çalışmaları henüz deneme mahiyetinde olup 7 ilçede başlanmış ve bunlardan pilot bölge seçilen Korkuteli ilçesinde lider eğitimi, ilçe Toplum Kalkınması Kurulu kurulması gibi çalışmalara girişilmiş, buna karşılık başarı Altınözü'nde elde edilen orana erişememiştir.

a. Toplum kalkınmasının halkın kamu işlerine katılması olduğu bütün gerekleriyle anlaşılmamış, bu bakımdan toplum kalkınmasının bir yatırım çalışması olduğu kanaati uyanmıştır.

b. Çalışmalar sırasında 3 kaymakamın değişmesi ve idari mercilerin, Altınözü'nde olduğu gibi çalışmalarını yeteri kadar desteklememesi başarının Altınözü ile aynı orana yükselmesine engel olmuştur.

c. Altınözü'nde il özel idaresinden 30 000 Tl. sağlanmış iken Korkuteli'nden 90 000 Tl. temin edilmiştir. Buna karşılık toplum uyarılmasında idarecilerin etkisinden, toplumun kendi problemlerini çözmede gösterdiği uyanıklıktan dolayı başarı Altınözü'nde daha fazla olmuştur.

Bölgenin kalkınma problemleri belirtilen sebeplerden tam olarak plân ve program gereğince

M. Meclisi B : 93 27 . 4 . 1965 O : 1

ce yürümektedir. Bu durumun düzeltilebilmesi için mahallî Devlet memurlarının ve diğer ilgililerin toplum kalkınması prensiplerine daha uygun hareket etmeleri, halkta meydana gelen davranış değişikliğini desteklemeleri gerekmektedir. Bunlar yerine getirildiği zaman toplum

kalkınması programının Korkuteli'ndeki başarı şansı da yükselmiş olacaktır.

Bilgilerinize arz ederim.

Köy İşleri Bakanı
İmza

Millet Meclisi

GÜNDEMİ

93. BİRLEŞİM

27 . 4 . 1965 Salı

Saat : 15,00

I

A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Giresun Milletvekili İ. Etem Kılıçoğlu'nun, İstanbul Emniyet Teşkilâtında kaçakçılık, hırsızlık, uyuşturucu madde, beyaz kadın ticareti ve bunlarla ilgili konularda inceleme yapmak üzere, Anayasanın 88 ne maddesi gereğince kurulması kabul edilen Meclis Araştırma Komisyonuna üye seçimi (10/19)

2. — Antalya Milletvekili İhsan Ataöv'ün, Devlet Radyosunun TRT Kanunu hükümlerini ihlâl edici tarafsız radyo olmaktan çıkıcı partizan bir davranış içerisinde bulunduğu iddia ve isnatlarının gerçek olup olmadığı hususunu incelemek üzere Anayasanın 88 ne maddesi gereğince bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasına dair önergesi (10/20)

3. — Komisyonlardaki açıklara üye seçimi.

4. — Ankara Milletvekili Burhan Apaydın'ın, Kozlu olayları, TRT mevzuu, İstanbul Emniyet Teşkilâtında araştırma yapılmasının kabülü ve bakanlara hariçten yapılan müdahale konularında Hükümet hakkında, Anayasanın 89 ne maddesi uyarınca, gensoru açılmasına dair önergesi (11/5)

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

II

SORULAR, GENSORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

III

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞTIRILAN İŞLER

1. — Siyasi partiler kanunu tasarısı ile Adana milletvekilleri Kasım Gülek ve Kemal Sarıbrahimoğlu'nun, Siyasi partiler kanun teklifleri ve Geçici Komisyon raporu (1/560, 2/378, 2/591) (S. Sayısı : 527)

2. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Mehmet Ünalı ve iki arkadaşının, Cumhuriyet Senatosu Teşkilât kanunu teklifi ile Millet Meclisi İdare Âmirlerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Memurları Teşkilâtı hakkındaki 5509 sayılı Kanunu değiştiren 231 sayılı Kanunun 1 ne maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna bazı hükümler eklenmesine dair kanun teklifi ve Anayasa Komisyonu mütalâası ile Plân Komisyonu ve Maliye Komisyonu raporları (2/13, 2/85) (S. Sayısı : 655 e 1 ne ek)

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

V

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞÜLMESİ YAPILACAK İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞÜLMESİ YAPILACAK İŞLER

Dönem : 1

Toplantı : 4 MİLLET MECLİSİ S. Sayısı :

655 e | nci ek

Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Mehmet Ünal'dı ve iki arkadaşının, Cumhuriyet Senatosu Teşkilât kanunu teklifi ile Millet Meclisi İdare Amirlerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Memurları Teşkilâtı hakkındaki 5509 sayılı Kanunu değiştiren 231 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesine dair kanun teklifi ve Anayasa Komisyonu mütalâası ile Plân Komisyonu ve Maliye Komisyonu raporları (2/13, 2/85)

Anayasa Komisyonu raporu

Millet Meclisi

Anayasa Komisyonu

Esas No. : 2/13, 2/85

Karar No. : 11

29 . 1 . 1963

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Komisyonumuz 30 Mayıs 1962 tarihli ve 25 karar sayılı yazısıyla Plân Komisyonunda görüşül-
mekte olan Cumhuriyet Senatosu Başkanvekili, Cumhuriyet Senatosu Karş üyesi Sırrı Atalay ile
Cumhuriyet Senatosu İdareci Üyeleri Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Mehmet Ünal'dı ile Cum-
huriyet Senatosu Erzurum Üyesi Nihat Pasinli'nin Cumhuriyet Senatosu Teşkilât Kanunu teklifi
ile Millet Meclisi İdareci üyeleri Afyon Karahisar Milletvekili Şevki Güler, Kayseri Milletvekili
Bahri Yazır ve Sakarya Milletvekili Müslihittin Gürer'in Türkiye Büyük Millet Meclisi teşki-
lâtı hakkındaki 5509 sayılı Kanunu değiştiren 231 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilme-
sine ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesine dair kanun teklifini yasama meclislerinin kar-
şılıklı münasebetleri ve iç çalışmaları ile ilgileri dolayısıyla, Plân Komisyonundan önce görüşmek
üzere bu komisyondan talebetmiş ve bu talebimiz mezkûr komisyonea da uygun mütalâa edi-
lerek, bilâhara yeniden Plân Komisyonuna havale edilmek üzere, teklifler komisyonumuza gön-
derilmiştir.

Komisyonumuz, mezkûr kanun tekliflerini, Türkiye Büyük Millet Meclisi teşkilâtında mevcut
bütün servis şeflerinin huzurunda, Anayasaya uygunluk ve Yasama Organının idari hizmet-
lerinin en verimli bir şekilde yürütülmesi açılarından birleştirilerek incelendikten, sonra, Tür-
kiye Büyük Millet Meclisi teşkilâtının ve iç hizmetlerinin, her iki kanun teklifinden ve halen
mer'i bulunan 5 Ocak 1961 tarihli ve 231 sayılı Kanundan tamamiyle farklı esaslara istinadet-
tirilmesi lüzumuna kaani olarak bu konudaki kanun metnini yenibaştan tedvin etmeyi uygun
görmüştür.

1. Komisyonumuz, konuyu önce Anayasaya uygunluk bakımından incelemiştir.

Anayasa, Yasama Organı olarak Türkiye Büyük Millet Meclisini kurmuştur. Türkiye Büyük
Millet Meclisi, (Yani Parlâmento) Anayasada muayyen salâhiyetleri kullanan üç teşriî heyetten
ibarettir. Bu heyetlerden birincisi Millet Meclisi, ikincisi Cumhuriyet Senatosu ve üçüncüsü de
- sadece Anayasada musarrah yetkileri kullanmak üzere toplanan - Türkiye Büyük Millet Mec-
lisi birleşik toplantısıdır.

Türk Parlâmentosunu teşkil eden bu üç teşriî heyetten Millet Meclisi ile birleşik toplantı-
nın Başkanlık Divanları aynıdır; Cumhuriyet Senatosu da, kendi Başkanlık Divanını kendisi

kurar. Birleşik toplantının Başkanlık Divanının Anayasanın 84 ncü maddesi gereğince Millet Meclisi Başkanlık Divanı olmasından, Türkiye Büyük Millet Meclisinin (Parlamento anlamında) bir Başkanı ve Başkanlık Divanı olduğu mânası çıkmaz. Ancak, bu, Parlamento'nun müşterek hizmetleri için belli mercilerin kanunla tâyin edilemeyeceği mânasına da gelmez.

Bu durumda, ortada halli gereken mesele, Türkiye Büyük Millet Meclisinin, ayrı ayrı çalışan üç teşriî heyetten müteşekkil olmakla beraber, bu heyetlerin aynı yasama mekanizmasının Parlamento çatısı altında yer alan, birbirinden farklı; ancak ayrılmaz unsurları olarak birbirlerini tamamlayan faaliyetlerinin gerektirdiği idari ve malî hizmetlerin bir bütün teşkil eden bir teşkilât tarafından yürütülmesinin mümkün olup olacağıdır.

Bu meseleye Millet Meclisi İdareci Üyelerinin kanun teklifinde bulunan hal tarzı, bu teşkilâtın bir bütün halinde kurulabileceği ve muhassıran Millet Meclisi Başkanı ve Başkanlık Divanının idaresinde olması gerekeceği yolundadır.

Aynı meseleye Cumhuriyet Senatosu İdareci Üyelerinin teklifinin getirdiği hal tarzı ise, Millet Meclisi ile Cumhuriyet Senatosunun birbirinden ayrı ve müstakil iki Teşriî Heyet olmak itibarıyla teşkilâtlarının da tamamıyla ayrı olması fikrine istinad etmektedir.

Millet Meclisi İdareci Üyelerinin teklifinde, Millet Meclisi Başkanlık Divanının aynı zamanda birleşik toplantının Başkanlık Divanı oluşundan kıyas yoluyla hareket olunarak, yukarıda sözü edilen neticeye ulaşılmaktadır. Bu hal tarzını, temelinden benimsemeye imkân yoktur. Çünkü, bu muhakeme tarzında, birleşik toplantı ile Parlamento anlamında Türkiye Büyük Millet Meclisi birbirine karıştırılmaktadır. Bundan başka, Cumhuriyet Senatosuna has hizmetlerle meşgul olacak kamu personelinin özlük işlerinde ve bu personelin idaresinde Cumhuriyet Senatosu yetkililerinin hiç bir söz hakkı olmamasını kabul etmek mümkün değildir. Filhakika, bu takdirde, bu hizmetlerin yürütülmesinde Cumhuriyet Senatosu Başkanlık Divanına normal olarak aid olması gereken yetkiler, Millet Meclisi Başkanlık Divanına devredilmiş olur.

Öte yandan, Cumhuriyet Senatosu İdareci Üyelerinin, Millet Meclisi ile Cumhuriyet Senatosunun teşkilâtlarının birbirlerinden tamamıyla ayrı olması yolundaki tezlerini de bir Anayasa müterafesi olarak kabul etmeye imkân yoktur. Konunun önemine binaen, bu nokta üzerinde biraz daha fazla durmakta fayda vardır.

Evvelâ gunu belirtmek gerekir ki, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında Millet Meclisi ile Cumhuriyet Senatosu teşkilâtlarının müşterek veya ayrı olacağı hususunda her hangi bir hüküm mevcut değildir. Anayasanın 85 nci maddesinde, Yasama Meclislerinin kolluk işlerini kendi Başkanlarının eliyle yürüteceklerine dair olan hüküm, Yasama Meclislerinin kolluk işlerinin İcra Organından tamamıyla müstakil olduğunu belirtmek maksadına mâtufluk olup, bu kolluk işlerinin de, Yasama Meclislerince ayrı ayrı mı yoksa müştereken mi yürütüleceğine dair sarahatî ihtiva etmemektedir.

Çift Meclis sistemini uygulayan diğer devletlere bakıldığında zaman, bazı hizmetlerin birbirinden tamamıyla ayrı olarak yürütüldüğü; bazı hizmetlerin ise müştereken yürütüldüğü müşahade edilmektedir. Bu devletlerin anayasalarının hiç birinde, bu konuda her hangi bir açıklığa da rastlanmakta değildir.

Memleketimizdeki çift Meclis tatbikatı da bu bakımdan devamlı bir istikrar manzarası arz etmemektedir. Osmanlı anayasaları devrinde mevcut Meclisi Mebusan ve Meclisi Âyan'ın birbirinden ayrı teşkilâtları vardı. Buna mukabil, 6 Ocak 1961 den 20 Ekim 1961 e kadar çalışmış olan Kurucu Meclis içerisinde, Teşriî Organının bütün teşkilâtı (Temsilciler Meclisi Başkanlığı Özel Kaleim Müdürlüğü dışında) Millî Birlik Komitesi Sekreterliğine bağlıydı. Ancak, Millî Birlik Komitesi Sekreterliğince Temsilciler Meclisi emrine verilen Kurucu Meclisi teşkilâtı memurlarına, Temsilciler Meclisi yetkililerinin emir ve talimat verme yetkileri tam olarak tanınmıştı.

Bu izahattan açıkça çıkan sonuç, Anayasa hukukunda ve hassaten Türk Anayasa hukukunda, bu konuda yazılı bir kaidenin mevcut olmadığı ve çift Meclisli sistemde Millet Meclisi ile Cumhuriyet Senatosu teşkilâtlarının behemehal müşterek veyahut behemehal ayrı olmasını gerektiren hiçbir teamülî kaidenin de bulunmadığıdır.

Böyle olunca, teşkilâtın müşterek mi yoksa ayrı ayrı mı olması gerektiği sorusunun halli, amelî mülâhazalarla halledilmesi gereken bir meseleden ibarettir. Bu bakımdan, üzerinde durulması gereken tek nokda, teşkilâtın müşterek olmasına karar verildiği takdirde, bu müşterek teşkilâtın idaresinde munhasıran Başkanlık Divanlarından birinin yetkili olmasının ve bu Başkanlık Divanının diğer Meclisin Başkanlık Divanına o Meclise has hizmetlerde dahi hâkim olmasının önlenmesidir. Eğer teşkilât müşterek olacaksa, müşterek hizmetlerin yürütülmesinde her iki Divanın da rolü olmalı, Meclislerin sırf kendilerine aidolması zaruri hizmetlerde ise, o Meclisin Başkanlık Divanı tek başına hâkim olabilmelidir.

2. Komisyonumuz, halen mevcut müşterek teşkilâtın servis şeflerinin de görüşlerine uyarak, teşkilâtın müşterek olmasının en uygun ve en verimli hal çaresi olacağı neticesine ulaşmıştır.

Bunun sebepleri şunlardır :

a) Esasen Cumhuriyet Senatosu İdareci Üyelerinin kanun teklifinde dahi, mevcut teşkilâtın bütün servislerinin iki Meclis arasında ayrılması derpiş edilmekte değildir.

Gerçekten, her servisin iki Meclis arasında bölünmesi, evvelâ, fizikî sebepler dolayısıyla mümkün değildir. Parlâmentomuzun bütün teşriî heyetleri aynı bina içinde toplanmışlardır. Zaten eğer Anayasamız, Millet Meclisi ile Cumhuriyet Senatosunun bütün servislerinin birbirinden ayrı olmasını derpiş eden bir mâna taşıyorsa, bunun tabîî, hukukî neticelerinden birinin de, Devletin Millet Meclisine ve Cumhuriyet Senatosuna ayrı birer bina bulması olacak ve hattâ, Birleşik Toplantı için de - Fransa'da III ncü ve IV ncü Cumhuriyet devirlerinde olduğu gibi - ayrı bir binanın tahsisi gerekecekti. Binanın müşterek olması neticesinde ise, Kitaplık Müdürlüğü, Basımevi Müdürlüğü, İşletme Müdürlüğü, Postane Müdürlüğü, Muhafız Tabur Komutanlığı, Emniyet Müdürlüğü ve Sivil Savunma Müdürlüğünün müşterek olmasına, Cumhuriyet Senatosu İdareci Üyeleri de kendi kanun tekliflerinde hiçbir itirazda bulunmuş değillerdir. Bu servislerin ve ayrıca Basın Bürosu Müdürlüğünün, Milletlerarası Münasebetler Müdürlüğü ile Plân ve Bütçe Müdürlüğünün iki Meclisin Başkanlık Divanlarına müştereken tedvirinden gayri, bunlar hakkında mezkûr kanun teklifinde hiçbir istem ileri sürülmemektedir. Oysa ki, eğer bu servislerin müştereken tedvirine Anayasa imkân veriyorsa, diğer servislerin müştereken tedvirine aynı Anayasamın için cevaz vermediğini izah etmek kabil değildir. Bundan başka, eğer iki Divan arasındaki anlaşmazlık ihtimalleri en fazla ayrılması istenen servisler bakımından vârit görülüyor da, müştereken tedviri kabul olunan servisler için bu ihtimal vârit görülüyorsa veya az vârit görülüyorsa, müştereken servislerin mahiyeti bu telâkkiyi de doğrular gibi değildir.

b) Ayrıca, yine fizikî ve malî sebeplerin, Cumhuriyet Senatosu İdareci Üyelerinin ayrılmasını istedikleri hizmetlerin ayrılmasını mümkün kılmadığını belirtmekte fayda vardır. Meselâ, Daire Müdürlüğünü aynı bina içinde ikiye ayırmanın nasıl mümkün olacağını tasavvur etmek dahi kabil değildir. Bunun gibi, belli bir plân dairesinde ve yeknesak bir şekilde tefriş edilen ve siparişlerini bir arada yapmasında ucuzluk bakımından fayda olan bir organ içinde Levazım Müdürlüğünü ayırmanın imkânı ve faydası meşküktür. Eyrak işlerinin ayrılması da türlü zorluklar doğuracaktır; aynı kanuna ait bir dosyanın iki Meclis arasında gidip gelirken bölünmesi ve ayrı ayrı arşivlerde muamele görmesi ve hifzedilmesi, bu arşivlerin tasnifi ve arşivlerde araştırma yapmak bakımından türlü zorluklar getirecektir. Nihayet, 450 milletvekili için bir doktorluk varken, 185 Cumhuriyet Senatosu üyesi için ayrı bir doktorluk teşkilâtının kurulmasının, Anayasa hukukunun zaruretleriyle ilgisini görmeye imkân bulunamaz.

c) Nihayet, komisyonumuz, servis şeflerini de mütalâasını alarak yaptığı tetkikat neticesinde, Kanunlar Müdürlüğü, Tutanak Müdürlüğü, Personel Müdürlüğü ve Saymanlık Müdürlüğünün ayrılması için dahi hiçbir ciddi sebebi mevcut olmadığı, aksine bu servislerin müşterek olmasının daha faydalı olacağı kanaatine erişmiştir.

Kanunlar Müdürlüğü, Anayasamın 92 ncü maddesi bakımından, bir kanun tasarısı veya teklifinin Millet Meclisi Başkanlığına verilisinden Cumhurbaşkanlığına sevk edilmesine kadar geçirdiği safhaları takibetmek, herbir Mecliste yapılan işlemleri ve bunların gerek o Meclis içindeki, gerek diğer Meclisteki işlemler üzerindeki tesirlerini yeknesak bir anlayış içinde izlemek

ve gerekli süre tesbitlerini yapmak zorundadır. Aynı müdürlüğe bağlı komisyon görevli kâtipleri de, bir kanun tasarısı veya teklifini Yasama Meclisleri komisyonlarındaki safahatını takibetmektedirler. Mütenezir komisyonlar için her iki Yasama Meclisinde, imkân nisbetinde aynı kâtibin görevlendirilmesinin, modern idarecilik bakımından, büyük faydaları vardır. Bu sayede, her iki Meclisin ilgilileri, aynı dosya üzerinde her safhada yapılmış olan görüşmeleri ve işlemleri ve bunların sebebi mucibesini en yakın bir şekilde öğrenmek imkânına sahibolurlar ve bu işlerin daha çabuk yürümesini sağlar, türlü yanlışlıkları ve bürokrasiyi önler. Bundan başka, Kanunlar Müdürlüğünün tek olması sayesinde, her Mecliste benzeri müessese ve kurallar yeknesak bir şekilde tatbik edilebilmek imkânına kavuşur. Bu da, iki Meclis arasındaki anlaşmazlık unsurlarını azaltıcı bir tesir yapar.

Hepsinden daha mühimmi, Anayasamızın getirdiği çift Meclis sistemi, diğer devletler anayasalarındaki çift meclis sistemlerine nazaran, Millet Meclisi ile Cumhuriyet Senatosunu çok yakından irtibatlandırmıştır. Cumhuriyet Senatosunun kanun yaparken uymak zorunda olduğu süreler; Cumhuriyet Senatosunda mevcut ekseriyetle karar alınması takdirinde Millet Meclisinin kendi eski kararında ısrar edebilmek için uyması gereken şartlar ve birleşik toplantının yetkilerinin umumiyetle başka memleketlerdeki benzeri heyetlerinininkinden çok fazla olması ve nihayet, Anayasamızın ve Anayasa uyarınca çıkarılan organik kanunların derpiş ettiği Bütçe Karma Komisyonu, Plân Karma Komisyonu ve Dilekçe Karma Komisyonu gibi milletvekilleri ve Cumhuriyet Senatosu üyelerinden kurulu karma komisyonların sayısının ve görevlerinin fazlalığı, bütün bu alanlarda yeknesak bir anlayışla hareket eden müşterek servislerin mevcudiyetini gerektirmektedir.

Tutanak Müdürlüğü için asıl mesele, elindeki stenocuları muhtelif hizmetler için en verimli şekilde kullanmaktan ibarettir. Millet Meclisi çalışmadığı zaman oraya ayrılmış stenocuların boş kalması ve Cumhuriyet Senatosu çalışmadığı zaman da aksi durumun ortaya çıkması hiçbir suretle teviz edilemeyecek bir israf olur. Kaldı ki, Karma komisyonların ve siyasi parti gruplarının da tutanaklarını tutacaktır ki bu komisyonlar iki Meclisin üyelerinden kurulu olduktan başka, siyasi parti gruplarının da daha çok iki Meclisteki üyeleriyle müştereken toplantı yaptıkları unutulmamalıdır. Nihayet, bu müdürlük, memlekette esasen çok nadir olan stenocuları birleşik toplantı için de kullanmak durumundadır.

Personel Müdürlüğünün yaptığı işlemlerin, bu müdürlükte ayrı divanlardan emir olsa dahi, yeknesak şekilde müştereken de pekâlâ başarılabileceği açıkça anlaşılmıştır.

Saymanlık Müdürlüğü de, aynı durumdadır. Bu müdürlük için önemli olan, ita âmirlerini tesbit etmekten ibarettir ki, bu hususa gereken sarahati vermek daima mümkündür. Bunun dışında, müşterek olması zarureti inkâr edilmeyen servislerin Saymanlık hizmetlerinin esasen bir elden idare edilmesi zarureti de unutulmamalıdır.

Son olarak şu hususu belirtmek gerekiyor ki, bir Meclisin aldığı kararların, diğer Meclisin aldığı kararları yazan daktilo tarafından tebyiz edilmesi gibi durumların, bu Meclislerin karar alma alanındaki muhtariyetlerine aykırı olduğunu ileri sürmek kabul değildir. Nitekim, aşağı yukarı her kanun tasarısı ve teklifinin geçtiği Millet Meclisi Plân Komisyonuyla Cumhuriyet Senatosu Plân Komisyonunun sekreterlik işlerinin, - aynı zamanda Bütçe Karma Komisyonunun sekreterlik işlerini yapan - bir tek servis tarafından yerine getirilmesi ve bu durumun Cumhuriyet Senatosu İdareci Üyelerinin teklifinde değiştirmek istenmeyişi, kanunlarla ilgili servislerin müşterek oluşu ile iki Meclisin muhtariyetinin ihlâl edilmediğinin en bariz örneğidir.

3. Komisyonumuz, teşkilâtın müşterek olmasının Anayasaya aykırı olmadığını ve bunun daha verimli çalışmayı sağlayacağını tesbit ettikten sonra, bu müşterek teşkilâtın, halen mer'î olan 5 Ocak 1961 tarihli ve 231 sayılı Kanununun ve bu kanuna istinaden Bütçe kanunlarının tesbit ettiği tarzda, daha ziyade Millet Meclisi Başkanlık Divanının hâkimiyetinde olmasını da uygun görmüştür.

Gerçekten bu takdirde, Cumhuriyet Senttosuna has hizmetler için dahi, teşkilâta dâhil müdürlüklerin faaliyeti Millet Meclisi Başkanının ve Başkanlık Divanının muhhasır talimatı ve kontrolü altında kalmaktadır. Oysa ki Millet Meclisi Başkanlık Divanına, Cumhuriyet Senatosuna has hizmetlerde Cumhuriyet Senatosu Başkanlık Divanının haiz olması gereken yetkileri devretmek mümkün olamayacağı gibi; her iki Meclis ve Birleşik Toplantı için müşterek olan hizmetlerin görülmesinde de sadece Millet Meclisi Başkanının ve Başkanlık Divanının hâkim olması, komisyonumuzca uygun görülmemiştir.

Komisyonumuz, bu müşterek teşkilâtın her iki Meclisin başkanları ve başkanlık divanları tarafından birlikte yürütülmesini, Cumhuriyet Senatosu İdareci Üyelerinin teklifinde müşterek olması kabul edilen servisler için olduğu tarzda, uygun görmüştür.

Bu sistem içinde Millet Meclisi Başkanı, - Cumhurbaşkanı vekillik etmek durumunda olan Cumhuriyet Senatosu Başkanına nazaran icrâ organından daha müstakil olduğu cihetle - sırf müştereken alınacak kararları yürürlüğe koymak ve bu kararlar dairesinde cari işleri yürütmek bakımından, müşterek teşkilâtın başı olarak gösterilmiştir. Hakikatte, bunun, müşterek idare prensibine aykırı olmadığı ve bir idari zaruretten geldiği aşikârdır.

Komisyonumuzun kanaatine, şimdiye kadar iki Başkanlık Divanı arasında husule gelen idari mahiyetteki ihtilâfların asıl sebebi, mezkûr 231 sayılı Kanunun yarattığı tek taraflılıktan ileri gelmektedir. Müşterek teşkilâtın müşterek idaresi esası kabul edilince, yetkiler karşılıklı olarak ve eşitlik dairesinde belli olacak ve iki Divan, pek de önemli olmayan bu gibi idari meselelerde pekâlâ anlaşarak hareket etmek imkânını bulacaklardır.

4. Komisyonumuz son olarak, teşkilâtın müşterek olmasının Hazineye malî külfet yüklememek bakımından da tercihe şayan olduğunu müşahede etmiştir.

5. Komisyonumuzun yukarıda izah edilen esaslar dairesinde hazırladığı metnin 1 nci maddesinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi teşkilâtının servisleri açıklanmaktadır. Bu servisler, halen Anayasa veya kanun gereğince yapılması gereken hizmetlere tekabül etmekte olup bugünkü durum esas itibarıyla değiştirilmemiştir. Kalkınma Plânı dolayısıyla haiz olduğu önem dolayısıyla Plân ve Bütçe Müdürlüğü Kanunlar Müdürlüğünden ayrılmış; aynı mülâhaza ile Dilekçe Karma Komisyonu için ayrı bir müdürlük derpiş olunmuş; Anayasanın 127 nci maddesi gereğince teklif edilmiş bir kanun teklifi gereğince kurulması beklenen Kamu İktisadi Teşebbüslerinin denetlenmesi konusunda da ayrı bir müdürlük düşünülmüş; evrak ve arşiv işleri de, personel işleriyle hiçbir ilgisi olmadığından ve kazandığı önem dolayısıyla ayrı bir müdürlük halinde teşkilâtlandırılmıştır. Teşriî Organ binası içinde yer alan Postane Müdürlüğü gibi servislerin de, Teşriî Organ teşkilâtı dışındaki teşkilâtın başlarından emir alması kabil olmayacağından, özellikleri muhafaza olunarak, bu gibi servisler de Teşriî Organ teşkilâtı kademe'leri içine alınmışlardır.

6. Komisyonumuzun metninin ikinci maddesi, müşterek teşkilâtın müşterek tedvirine dair esasları vazetmektedir.

7. Komisyonumuz metninin 3 nci maddesinde, 2 nci maddedeki temel esaslar dairesinde, memur ve hizmetlilerin tâyini, terfileri, terfipleri ve nakilleri düzenlemektedir.

8. Komisyonumuz metninin 4 nci maddesinde, aynı esaslar dairesinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi teşkilâtındaki personelin bu teşkilât içindeki servisler arasındaki tevzii düzenlenmiştir. Bu hususta da, Cumhuriyet Senatosunun kendisine has hizmetlerde muhtar olması esasına tam olarak riayet edilmiştir.

9. Komisyonumuz metninin 5 nci maddesinde siyasi parti grupları görevli kâtiplerinin bu grupların mutabakatiyle tâyin edilecekleri esası vazedilmiştir. Birleşik toplantıda grup kurma hakkına sahibolmak, bu gruplara görevli kâtip tâyini için halen de kâfi sayıldığından, bu konuda, birleşik toplantının Başkanı olmak itibarıyla Millet Meclisi Başkanı yetkili sayılmıştır.

10. Komisyonumuz metninin 6 nci maddesinde, disiplin kovuşturması konusu, her iki Meclisin Divanları için eşit bir tarzda düzenlenmiştir.

11. Komisyonumuz metninin 7 nci maddesinde, hizmetlilerin işten çıkarılması konusu, 2 nci maddedeki esaslar dairesinde düzenlenmiştir.

12. Komisyonumuz metninin 8 nei maddesinde, Türkiye Büyük Millet Meclisi teşkilâtı memurlarının tabi olacakları genel hükümler tesbit edilmiştir.

13. Komisyonumuz metninin 9 scu maddesinde ise, yeni kadrolar tesbit edilmektedir.

14. Komisyonumuz metninin 10 neu maddesinde, belli başlı memurların tahsil şartları tesbit edilmiştir. Müktesep hakların saklı olduğu şüphesizdir.

15. Komisyonumuz metninin 11 nei maddesinde, teşriî organ teşkilâtında çalışanlara verilen tazminat miktarları tesbit edilmektedir.

16. Komisyonumuz metninin 12 nei maddesinde ise, teşriî organın çalışma tarzı icabı olarak, teşkilât mensuplarına verilecek fazla mesai ikramiyesi konusu düzenlenmiştir.

17. Komisyonumuz metninin 13 neu maddesinde, teşriî organ teşkilâtı memurlarının Danıştaya müracaat hakkı düzenlenmiştir. Filhakika, bunlar hakkında uygulanan işlemlerin idari tasarruflardan farksız olduğu şüphesizdir.

18. Komisyonumuz metninin 14 neu maddesinde, kitaplık konusu düzenlenmiştir.

Kitaplık her iki meclis için müşterek olduğundan, bundan böyle, bu servisin milletvekilleri ve Cumhuriyet Senatosu üyelerinden kurulu bir Karma Komisyon marifetiyle idaresi gerekecektir. Şimdi de, mevzuatta yerini bulmuş olmamakla beraber, fiilen durum budur. Her iki meclis üyelerinden kurulu bir Karma Komisyonu, sadece bir tek meclis için bağlayıcı mahiyet taşıyan İktüzüklerle tanzim etmek mümkün olmadığından, bu konuya da bu kanun metninde yer verilmesi zaruri görülmüştür.

Bundan başka, geçen yıl bütçe müzakereleri sırasında izhar edilmiş olan temennilere uyularak, bazı matbuaların Türkiye Büyük Millet Meclisi Kitaplığına gönderilmesi mecburiyeti de kabul edilmiştir.

19. Komisyonumuz metninin 15 nei maddesinde, teşriî organ bütçesinin hazırlanması, 2 nei maddedeki esaslara göre tanzim edilmiştir.

20. Komisyonumuz metninin 16 nei maddesinde, teşriî organ bütçesinden yapılacak harcamalar aynı esaslar dairesinde tanzim edilmiştir.

21. Komisyonumuz metninin 17 nei maddesinde, teşriî organ bütçesinden yapılan harcamaların denetimini de aynı esaslara göre düzenlenmiştir. Müsterek bütçe tertiplerinden yapılacak harcamaların denetiminde her iki meclisin yasama meclislerinin Hesapları İnceleme Komisyonlarının Karma Komisyon halinde bir araya gelerek çalışması esası da, - İktüzüklerde yer alması kâfi gelmiyeciğinden - kanuni bir hüküm olarak kabul edilmiş ve bu Karma Komisyonun her iki meclisten gelecek olan üye sayısı da, iki meclis arasındaki sayı nisbetleri dikkate alınarak tesbit edilmiştir.

22. Komisyonumuz metninin 18 nei maddesinde, harcamaların vizesi konusu, yine 2 nei maddedeki esaslara uygun olarak düzenlenmiştir. Bu konuda, denetleme görevi ile görevli olanların iki kişi olarak tesbitinde de ayrıca fayda görülmüştür.

23. Komisyonumuz metninin 19 neu maddesi teşriî organ eşya ve demirbaşlarının denetimi konusunu, 17 nei maddeye mütenazır olarak düzenlemiştir.

24. Komisyonumuz metninin 20 nei maddesinde, teşriî organ bütçesinin müşterek tertiplerinin kesinhesabının yapılması konusu, 2 nei maddedeki esaslara uygun olarak düzenlenmiştir.

25. Komisyonumuz metninin 21 nei maddesinde, 2 nei maddedeki esaslara göre Saymanlığın denetimi konusu düzenlenmiştir.

26. Komisyonumuz metninin 22 nei maddesinde, harcamaların denetimiyle görevli olanlara ödenecek huzur hakkı konusu yer almaktadır.

27. Komisyonumuz metninin 23 neu maddesinde, genel olarak hesapları inceleme konusu yer almıştır.

28. Komisyonumuz metninin 24 neu maddesinde, kolluk işleriyle ilgili olarak muhafız taburu konusu, teşriî organın icra organı karşısında muhtariyet ilkesi, 25 nei maddedeki esaslara bağdaştırılmak suretiyle düzenlenmiştir.

29. Komisyonumuz metninin 25 nci maddesinde, Emniyet Müdürlüğü ile Sivil Savunma Müdürlüğü konusu teşriî organın icra organından bağımsızlığı ilkesi ve 2 nci maddedeki esaslarla bağdaştırılarak düzenlenmektedir.

30. Komisyonumuz metninin 26 nci maddesinde, komuta konusu, 24 nci maddede göz önünde tutulan ilkeler, askerî komuta vahdeti prensibi ile bağdaştırılarak düzenlenmiştir.

31. Komisyonumuz metninin 27 nci maddesinde de, Postane Müdürlüğü memurlarının atanması konusu, icra organına nazaran teşriî organın muhtariyeti esasına göre düzenlenmiştir.

32. Komisyonumuz metninin 28 nci maddesi, fonksiyonlar ayrılığı ilkesinin tabii bir sonucudur. Gerçekten, fonksiyonlar (kuvvetler) ayrılığı ilkesinin mevcudolduğu memleketlerde, teşriî organ servislerinin, madalya beratı tevzii gibi munhasıran icra organına aid olması gereken işlerle meşgul olması kabil değildir. Bu gibi işler Hükümetin göstereceği dairelere derhal devredilmelidir.

33. Komisyonumuz metninin 1 nci geçici maddesinde, bâzı müstesna haklar, eşitliği korumak bakımından düzenlenmiştir.

34. Komisyonumuz metninin 2 nci geçici maddesinde, yine fonksiyonlar ayrılığı ilkesinin kesin bir icabı olarak, bu ilkenin cari olduğu hiçbir memlekette görülmiyen bir tarzda, millî emlâkin bir kısmının teşriî organ tarafından ibaresine, Millî Saraylar konusunda, son vermektedir. Bu madde ile Millî Saraylar, Maliye Bakanlığı Millî Emlâk Umum Müdürlüğüne bağlanmaktadır. Bu suretle, bu saraylar, bugün olduğundan daha farklı maksatlara tahsis edilmiş olmayacak ve başka türlü idare usullerine de tabi tutulmayacaklardır. Yasama meclislerinin bu saraylarla ilgisini Anayasanın 88 nci maddesi gereğince, Araştırma Komisyonları göndermek suretiyle devam ettirmesi de daima mümkündür. Devlet, ileride lüzum gördüğü takdirde, bu sarayları, kültürel veya turistik maksatlara kısmen veya tamamen tahsis için gereken kanunları da pekâlâ tedvin edebilir. Ancak, bu kanunlar tedvin edilinceye kadar, Anayasaya bâriz bir şekilde aykırı bir durumun, pratik bakımdan millî emlâk idaresinde bir değişiklik getirmeksizin, izalesi gerekmektedir.

35. Komisyonumuz metninin 29 ncu maddesinde, bu kanunla kaldırılması gereken mevcut hükümler sayılmıştır.

36. Komisyonumuz metninin 30 ncu maddesinde, yürürlük tarihi gösterilmiştir.

37. Komisyonumuz metninin 31 nci maddesinde de, yürütme konusu yer almıştır.

38. (1) sayılı kadro cetvelinin tetkiki neticesinde, teşkilâtın kadrolarının bir miktar arttığı müşahede olunacaktır. Bu husus, teşkilâtın devamlı hizmetlerinde ve bir meslek disiplin ve anlayışı içinde devamlı memurların çalıştırılması zaruretinden doğmaktadır. Ancak, bu artışları yaparken, Komisyonumuz, Bütçe Kanunlarına ek muhtelif cetvellerdeki kadroların, daimî teşkilât kadrolarındaki artışı karşılayacak ve hattâ daha fazla nisbette azaltılması gerektiği kanaatini de izhar etmiştir.

39. Havalesi gereğince Plân Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Anayasa Komisyonu

Başkanı Tekirdağ H. Mumcuoğlu	Başkanvekili İstanbul Cetvellerde söz hakkım mahfuzdur S. Evren	Sözcü İstanbul C. Karca	Kâtip Maraş K. Bağcıoğlu
Adana A. Bozdoğanlı İmzada bulunamadı	Afyon Karahisar H. Nurbâki	Afyon Karahisar A. Yılmaz	Balıkesir K. Bulut
Bitlis N. Giray İmzada bulunamadı	Çorum İ. Tombuş	İzmir A. N. Erdem	Kars K. Güven
Konya F. Özfakih	Malatya A. Akşit	Mardin M. A. Arıkan	

Bütçe Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe Plân Komisyonu
Esas No: 2/85 - 2/13
Karar No: 19

9 . 4 . 1964

MİLLET MECLİSİ YÜKSEK BAŞKANLIĞINA

Komisyonumuza havale edilmiş bulunan «Cumhuriyet Senatosu İdare Âmirleri Mehmet Ünalı ve Nihat Pasınlı'nın Cumhuriyet Senatosu teşkilât kanunu teklifi» ile «Millet Meclisi İdare Âmirlerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Memurları Teşkilâtı hakkındaki 5509 sayılı Kanunu değiştiren 231 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesine dair kanun teklifi» Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Başkanlık Divanlarının yetkili kıldığı Başkanvekillerinin, İdare Âmirlerinin ve Genel Sekreterlerinin de iştirakiyle incelendi ve görüşüldü;

Komisyonumuzda yapılan ilk tetkik ve incelemelerde teşkilâtların müstakil mi, yoksa bir idare altında beraber mi olması gerektiği prensibi ilk mesele olarak ele alınmıştır. Bu arada Anayasa Komisyonunun isteği üzerine teklifler bu komisyonda da tetkik edilmiş, teşkilâtların ayrı ayrı olmasında bir Anayasa mecburiyetinin bulunmadığı bu komisyon tarafından mütalâa edilerek kanun teklifleri birleştirilmiş ve birleşik şekilde yeniden bir teşkilât kadrosu düzenlenmiştir.

Yeni Anayasamızın getirdiği bir sistem olarak iki yasama organlı nizamın teşkilâtının nasıl olacağı komisyonumuzda uzun uzun tetkik edilmiş, daha derinlemesine inceleme yapılabilmesi gayesiyle mütaaddit zamanlarda üç defa alt komisyon kurulmuştur. Bu alt komisyonların hazırladığı değişik teşkilât sistemleri üzerinde durulmuştur. Çift Meclis sistemini kabul etmiş bulunan Parlâmentolar hakkında Dışişleri Bakanlığı kanalı ile bilgiler alınmış ve hemen hepsinde idarelerin ayrıldığı ancak, beraber kullanılmasında mecburiyet bulunan kısımların karşılıklı anlaşmalar ile kullanıldığı müşahade edilmiştir. Kendi bünyemiz, şartlarımız ve yasama meclislerimizin bugün için bir binada bulunması da dikkate alınarak neticede son kurulan Alt Komisyonun hazırladığı ve Başkanlık Divanlarının da mutabık oldukları metin müzakereye esas alınmıştır. Bu metne göre :

1. Cumhuriyet Senatosu teşkilâtı,
2. Millet Meclisi teşkilâtı,
3. Müsterek teşkilât olarak ayrılmış ve müsterek teşkilât Millet Meclisi bünyesi içinde mütalâa olunmuştur.

Cumhuriyet Senatosuna ayrılmasında zaruret bulunan müdürlükler verilmiş, ayrılmasında bugün için imkân olmıyan veya fayda bulunmıyan müdürlükler ise müsterek hizmet görme esasına sadık kalınarak Millet Meclisi Başkanlığına verilmiştir. İşlerin selâmetle yürütülmesinde Başkanların müsterek kararlarından ziyade müsterek teşkilât için bir Başkanın kararının faydalı olacağı uygun bulunmuştur. Bu esas muvacehesinde maddelerin müzakeresine geçilmiştir:

1 nci madde yukarıda tâdadedilen tarzda teşkilâtın ayrılmasına mütedair olup, müdürlüklerin vazifeleri kısaca metne alınmıştır. Cumhuriyet Senatosu Teşkilâtına; Genel Sekreterlik, Özel Kalem Müdürlüğü, Kanunlar Müdürlüğü, Tutanak Müdürlüğü, Personel ve Daire Müdürlüğü, Evrak ve Arşiv Müdürlüğü, Levazım Müdürlüğü ve Doktorluk daireleri verilerek yalnız Saymanlık Müdürlüğü hariç olmak üzere Millet Meclisi teşkilâtına muvazi olarak Cumhuriyet Senatosu Teşkilâtı kurulmuştur. Saymanlık Müdürlüğünün müsterek olmasında; işlerin bir elden yapılmasının faydalı olacağı, halihazırdaki teşkilâtı ikiye bölüp kadro adedini çoğaltmakta her hangi bir zaruret bulunmadığı, birçok bakanlıklarda muhtelif bütçeler olduğu halde muhasebe müdürlüklerinin tek olduğu ve bunun yanında komisyonumuzun üzerinde titizlikle durduğu, mümkün merteye yeni kadrolar almamak, mevcut kadro ile teşkilâtı kurmak, çok elemandan ziyade kaliteli elemana ehemmiyet vermek gerektiği müta-lâa edildiğinden bu şekil uygun bulunmuştur.

Bütçe Plân Müdürlüğü; Dilekçe Müdürlüğü, Milletlerarası Münasebetler ve Tercüme Müdürlüğü, Basın Bürosu, Saymanlık Müdürlüğü, Kitaphk Müdürlüğü, Basımevi Müdürlüğü, Teknik İşler Müdür-

lûgü, Emniyet Müdürlüğü ve Muhafız Taburu Komutanlığının gerek her iki yasama organının aynı binada çalışması ve gerekse bu müdürlüklerin çoğunun kanunları icabı karma olan komisyonların hizmetlerini gören müdürlükler bulunması dolayısıyla müşterek müdürlükler olmasında zaruret görülmüştür.

2 nci maddede teşkilâtın idare tarzları esaslara bağlanmış ve yönetmelikler hazırlanacağı belirtilmiştir.

3 ncü madde tâyin ve terfi işlerine mütedairdir. Bu maddenin 1 - 6 ncı fıkralarında teşkilâtın muhtelif kademelerinde bulunan memurların ve özel kalem müdürlüklerinde çalışacakların, tâyin, terfi ve nakil işleri esaslara bağlanmıştır. Aynı maddenin 7 nci fıkrası ile; 231 sayılı Kanunla kabul edilmiş bulunan 3656 sayılı Kanununun 6 ncı maddesinin T. B. M. Meclisine de tatbik edileceğine dair olan hükmü tahdid edilmiştir. Komisyonumuz bu maddenin bütün kadrolara tatbik edilmesini uygun görmemiş ancak, enerjik ve tahsilli kişilerin bulunması icabeden kadroların bu madde şümulünde olmasını da lüzumlu bulmuştur.

4 ncü madde muhtelif kademelerde bulunan memurlar için lüzumlu olan tahsil şartını getirmektedir.

5 - 6 ve 7 nci maddelerde disiplin kovuşturmasının yönetmelikle düzenleneceği, hizmetlilerin işten çıkarılmasının tâyinlerindeki usule göre yapılacağı ve memurların tabi olacakları kanunlar gösterilmektedir.

8 nci maddede eski kadroların kalktığı ve yeni sisteme göre hazırlanmış olan kadroların konduğu belirtilmektedir.

9 ve 10 ncü madde tazminata ve ikramiyeye mütedair olup, evvelki kanunlarda mevcut tatbikatın devamıdır ve yeni konulan kadrolara göre düzenlenmiştir.

11 nci madde Muhafız Taburunun kuruluş tarzına ve flâmasına, 12 nci madde Emniyet kuvveti ve Sivil Savunma Müdürlüğü memurlarının tâyinlerine ve yasama Meclisleri Başkanlarının muvafakatlerinin alınacağına,

13 ncü madde PTT memurlarının Başkanların muvafakatiyle tâyinlerinin yapılacağına, 14 ncü madde ise 11 - 12 ve 13 ncü maddede belirtilen memurların yasama Meclisleri Başkanlarıca dairelerine iadelerinin istenebileceğine dairdir.

15 nci maddede T. B. M. Meclisi (D) cetveli kadrolarında çalıştırılacak teknik elemanlar için istisnai bir hüküm konulmuş hizmetin icabı olarak genç ve enerjik teknik elemanı temin edebilme imkânı sağlanmıştır. 16 ncı madde kaldırılan kanunlara dairdir.

1 nci geçici madde T. B. M. Meclisi memurlarının müktesep hakları mahfuz tutulmuş, halen T. B. M. Meclisinde çalışan ve Devlet Hizmet müddeti 10 yılı doldurmuş bulunanların bu hizmetlerinden mütevellit tecrübeleri göz önüne alınarak muhtelif kademeler için 4 ncü maddede konulan tahsil şartlarından muaf sayılmışlardır.

2 nci geçici maddede; bu kanunun 3 ncü maddesinin 7 nci fıkrasında kabul edilen haktan, bu kanuna ekli 3 sayılı cetveldeki kadrolara yapılacak tâyinlerde dışardan alınacak memurlarla eşit olmalarını sağlamak amacıyla, halen T. B. M. Meclisinde çalışanların da istifade edeceği belirtilmiştir. Bu kadrolara T. B. M. Meclisinde çalışan enerjik, tecrübeli ve tahsilli memurların atanması komisyonumuzca şayanı temenni görülmüştür.

3 ncü geçici maddede; Millî Eğitim Bakanlığına bağlanması tasarlanan Millî Sarayların idaresi hakkındaki kanun teklifi henüz görüşülmekte olduğundan, kadroları bu kanun yürürlüğe girinceye kadar mahfuz tutulmuştur.

4 ncü geçici maddede; yeni kadrolara halen (D) cetvelinde çalışan ve durumları müsaidolan memurlardan da aktarılması arzu edildiğinden, bunun hangi şartlarla olacağı belirtilmiştir. Madde Devlet İstatistik Enstitüsü Teşkilât Kanununa konulduğu şekli ile alınmıştır.

5 nci geçici maddede; bu kanunla kurulan yasama meclisleri ile bunların müsterek teşkilâtına, evvelâ; halen çalışmakta olan memurların atanacağı ve sonra teşkilâtta çalışan (D) cetveli kadrosundakilerin tercih edileceği belirtilmektedir. Teşkilâtın ikiye ayrılmasıyla kadrolar da ayrılmış, bunların bir kısmı Cumhuriyet Senatosuna, bir kısmı Millet Meclisine ve diğer kısmını da müsterek müdürlükler teşkilâtına verilmiştir. İmkân nisbetinde mevcut kadrolarla yetinilmeye çalışılmış yeni kurululan müdürlükler dolayısıyla da zaruri olan yeni kadrolar ilâve edilmiştir. Gaye yeni kadro adedini asgari hadde indirmek olmakla beraber, teşkilâtta halen çalışanları açıkta bırakmamak, ve kalan kadrolara da (D) cetveinde çalışan personelden durumları müsaidolanları atamaktır. (D) cetvelinden asli kadroya geçenlerin yerine de tekrar bütçe kanunıyla eleman alınmaması da komisyonumuzca uygun görülmektedir.

17 ve 18 nci maddeler yürürlük tarihine ve yetkisine dâirdir.

KANUN TEKLİFİNE BAĞLI CETVELLER

[1] Sayılı cetvel:

Kadrolar

Kanun teklifi metninde belirtildiği üzere teşkilâtın ayrılması üzerine, iş hacmi göz önüne alınarak kadro adedleri tanzim edilmiştir. Buna karşılık müdürlük, muavinlik ve şeflik kadro maaşlarında eşitlik tanınarak hepsi aynı seviyede tutulmuştur. Mevcut personel kadrosu bölünerek mümkün mertebe aynı mevzu ile ilgili müdürlüklere verilmişlerdir. Kadroların hacmi bu mevcut personele göre ayarlanmış, çok zaruret olmayan yerlere yeni kadrolar vermekten kaçınılmıştır.

Bu duruma göre; Cumhuriyet Senatosuna 55, Millet Meclisine 107, müsterek dairelere de 114 adet olmak üzere cem'an 276 kadro verilmiştir. Bu yekûnda Millî Saraylar kadrosu olan 11 kadro yoktur. Millî Sarayların Millî Eğitim Bakanlığına bağlanması derpiş eden ilgili kanun çıkıncaya kadar bu kanuna bir geçici madde eklenerek bu kadrolar mahfuz tutulmuştur.

Eski kadro adedi 215 tir. Millî Saraylara aid olan 11 kadro da düşüldünce 204 kalmaktadır. Bu durumda 72 yeni kadro ilâve edilmiş olmaktadır. C. Senatosuna hemen hemen bütün müdürlüklerin verildiği, yeniden kurulan karma komisyonlara bağı müdürlüklerin de mevcudiyeti göz önüne alınırsa, yeni verilen bu 72 kadronun asgari bir miktar olduğu anlaşılır. Bu 72 kadronun 15 adedi Emniyet Müdürlüğüne yapılan ilâvedir. 16 adedi şimdiye kadar tamamen (D) cetveli kadrosundakilerle idare olunan Teknik İşler Müdürlüğüne verilen asli kadrolardır. Buraya yeniden dışardan eleman alınmıyarak halen adedi (121) olan (D) cetveli kadrosundaki elemanlardan atanacaktır. Diğer yeni kadrolara da halen çalışan ve durumları müsaidolan (D) cetveli personelinin alınacağı düşünülürse mevcut memurların sayısının fazla miktarda kabarmıyacağı anlaşılacaktır.

[2] Sayılı cetvel :

Bu kanun teklifinin 9 ncu maddesi gereğince hangi kadrolara ne kadar tazminat verileceğini göstermektedir. Daha evvel yürürlükte olan kanunlara göre yapılan tathikatın devamıdır.

[3] Sayılı cetvel :

Bu kanun teklifinin 3 ncu maddesinin 7 nci fıkrasının tatbik edileceği kadroları göstermektedir.

Kadrolara ait malî porte

Halen T. B. M. Meclisinin maaşlı kadrolarında çalışanlardan mütevellit malî porte 1964 yılı bütçesinde 2 980 618 liradır. Anayasa Komisyonunun müşterek sisteme göre hazırladığı kadroların maaş tutarı ise 4 330 260 liradır. Son Alt Komisyonun hazırladığı ve komisyonumuzun kabul ettiği kadroların malî portesi ise; C. Senatosu 281 340 lira, Millet Meclisi 1 362 420 lira, müşterek daireler 1 622 430 lira olmak üzere yekûn 3 806 190 lira tutmaktadır.

Teknik İşler Müdürlüğüne konulan aslı kadroların tamamı (D) cetvelinden temin edileceğine göre bunların maaş tutarı olan 289 980 lira hizmetliler ücretinden tasarruf edilmiş olacaktır. Müdürlük olarak yeni kurulan ve fakat evvelce de (D) cetveli kadrosundakilerle aynı hizmet görülen Milletlerarası münasebetler ve Tercüme Müdürlüğü ve Basın Bürosu gibi daireler ile (D) cetvelinden yeni kadrolara durumları müsaidolanlardan atanacaklar da hesaba katılırsa malî portenin fazla bir miktar artmadığı görülmektedir. Şöyleki: Anayasa Komisyonunun müşterek esasa göre hazırladığı kadro maaşları tutarına nazaran 524 070 lira tasarruf sağlanmıştır. Teşkilâtın bu kanun teklifinde hazırlandığı şekilde kurulması ile maaşlara ait 1964 bütçe rakamında 875 572 lira fazlalık olmaktadır. Bunun 289 980 lirası Teknik İşler Müdürlüğüne ait olup şahıslar bakımından yeni ihdas sayılamıyacağından (D) cetveli maaşlarından düşülecektir. Diğer (D) cetvelinden aslı kadrolara nakledileceklerin ücretli maaşlarından sağlanacak tasarruf da dikkate alınacak olursa fark olarak kalan 585 592 lira daha da düşecektir. Bu fazlalığın da yeni kurulan büyük bir teşkilât için mühim sayılamıyacağı izahtan vârestedir.

Uzun zamandan beri komisyonumuzda incelenerek tekliflerin birleştirilmesiyle yeniden bir metin halinde hazırlanan kanun teklifinin, biran evvel kanunlaşmasını teminen öncelik ve ivedilikle görüşülmek ve Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan	Başkanvekili		
Trabzon	Sakarya	Bu Raporda Sözei	Sözei
A. Ş. Ağanoğlu	N. Bayar	Kars	İzmir
	İmzada bulunamadı	K. Okyay	N. Mirkelâmoğlu
Kâtip	Adana		
Yozgat	Söz hakkım mah-		
Söz hakkım mahfuzdur	fuzdur	Afyon K.	Ankara
C. Sungur	K. Sarıbrahimoğlu	M. Turgut	N. Berkkan
Ankara	Artvin	Balıkesir	Diyarbakır
M. Ete	S. O. Avcı	Muhafifim	H. Gündoğan
Elâzığ	Gümüşane	A. A. Bolak	
H. Müftügil	Söz hakkım mahfuz	İzmir	Kastamonu
	S. Savacı	Söz hakkım mahfuz	S. Keskin
		N. Kürşad	İmzada bulunamadı
Kırşehir	Maras	Mardin	Niğde
A. Bilgin	H. F. Evliya	Söz hakkım mahfuzdur	Muhafifim
İmzada bulunamadı		Ş. Aysan	R. Soyer
Rize	Sakarya	Sakarya	Siirt
C. Yalçın	B. Akdağ	M. Gürer	A. Yaşa
		İmzada bulunamadı	
Sinop	Trabzon	Trabzon	Yozgat
M. Alicanoğlu	Söz hakkım mahfuzdur	A. R. Uzuner	Söz hakkım mahfuzdur
	A. Şener		V. Uyar

Maliye Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Maliye Komisyonu
Esas No. : 2/13 - 2/85
Karar No. : 49

11 . 2 . 1965

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisi İdare Âmirlerinin, Türkiye Büyük Millet Meclisi memurları teşkilâtı hakkındaki 5509 sayılı Kanunu değiştiren 231 sayılı Kanununun 1 nci maddesinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesine dair olan kanun teklifi, Komisyonumuzda tetkik ve müzakere olundu.

Tümü üzerinde cereyan eden müzakereler esnasında, meseleyi ayrı ayrı zaviyelerden görüp, farklı neticelerde tesbit etmiş bulunan Anayasa ve Bütçe komisyonlarının rapor ve metinlerinin tetkiki ile mevzuun, evvelâ prensip bakımından hallinin daha uygun olacağı mülâhaza edilmiş ve maksadın husulü için de, bir alt komisyon teşkili zaruri görülmüştür.

Alt Komisyonun tesbit etmiş olduğu esasların ışığı altında mesele gözden geçirilirken, Plân Komisyonunun, hizmetleri bölmek suretiyle gördürmesinin mukni bir esasa dayanmadığı kanaatine varılmıştır. Plân Komisyonu raporunda ifade olunan, «Saymanlık Müdürlüğünün müşterek olmasında, işlerin bir elden yapılmasının faydalı olacağı, halihazırdaki teşkilâtı ikiye bölüp kadro adedini çoğaltmakta her hangi bir zaruret bulunmadığı» gerekçesi, Meclise verilen tasarı ve tekliflerin, verilmiş tarihlerinden, Cumhurbaşkanlığına gidış yani kanuniyet iktisabedecekleri tarihe kadar geçen zaman içindeki muameleyi safha safha takiple mükellef Kanunlar Müdürlüğü için de varıttır.

Saymanlık Müdürlüğünün bölünmemesi hususunda serdedilen mucip sebeplerin diğer müdürlükler için de mevcud olduğu inancına varılarak, T. B. M. Meclisi hizmetlilerinin bölünmek suretiyle yaptırılmasının, kadroyu çoğaltacağı, bütçeye külfet tahmil edeceği, tatbikatta ihtilât yaratacağı ve işleri sürüncemede bırakacağı düşünülerek, Plân Komisyonunun, teşkilâtın ayrılmasını istihdaf eden görüşü kabul edilmemiştir.

Anayasa Komisyonunun raporunda sarahaten ve etraflıca belirtildiği veçhile, 231 sayılı Kanunla muaddel 5509 sayılı Kanunda esasları tesbit edilmiş bulunan Türkiye Büyük Millet Meclisi memurları teşkilâtını, Anayasamızın çift Meclis ihdas etmesi gerekçesine dayıyarak ikiye ayırma, bürokrasi yaratacağı, hizmetlerin rasyonel bir şekilde yürütülebilmesini engelliyeceği, bütçeye külfet tahmil edeceği düşüncesi ile yerinde görülmemiştir. Aynı binada, aynı hizmeti safha safha gören Yasama Meclislerinin müşterek memurlardan faydalanmasının hizmetleri aksatmayıp bilâkis kolaylaştıracağını nazara alan Komisyonumuz, Anayasa Komisyonu raporunu benimsiyerek maddelerin müzakeresine geçmiştir.

Tatbikata sarahat vermek ve aynı hizmeti görenleri aynı statüye bağlamak maksadiyle 11 nci madde yeniden düzenlenmiştir.

Evvelce görülen mahzurlar sebebiyle Maliye Bakanlığından alınıp, T. B. M. Meclisine bağlanmış bulunan ve bu sayede hüviyetleri kaybolmadan günümüze intikalleri temin edilmiş olan ecdat yadigarı Millî Saraylarımızın durumları özellik göstermektedir.

Mevcudiyetleriyle iftihar ettiğimiz bu tarihi eserlerimizin âtiye intikali ise ancak haiz oldukları özellik içinde gösterilecek ihtimam ve itina ile mümkün olabilir. En az T. B. M. Meclisi binası kadar ihtimam istiyen bu yerlerin bakımı ve muhafazasının, Meclisçe olduğu kadar, hiçbir bakanlıkca yapılamadığını, bu eserlerin muhtelif bakanlıklara bağlanmış oldukları zamanlardaki halleri göstermektedir.

Muhtelif bakanlık ve dairelerin idaresine terk edilmiş olan bu nevi tarihî eserlerin âkubeti, gözümlüğün önünde iken denenmiş ve iyi netice alınamamış yola tekrar dönülmesi doğru bulununıyarak Millî Saraylarımızın T. B. M. Meclisine bağılı kalmasında fayda ve zaruret mütalâa edilerek geçici ikinci madde metinden çıkarılmış ve ilişkini bulunan (3) sayılı cetvel, eskiden olduğı gibi (1) sayılı cetvele ilâve edilmiş ve diğere maddeler ise Anayasa Komisyonu metnindeki gibi bırakılmış ve yapılan bu değışikliklerle teklif kabul edilmiştir.

Genel Kurula tevdi buyurulmak üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Maliye Komisyonu Başkanı
Edirne
I. Ertem

Başkanvekili
Aydın
N. Müren
İmzada bulunamadı

Sözcü
Erzurum
G. Karaca

Adana
Y. Aktınur

Ağrı
N. Güngör
Sivas
R. Çelteli

Ordu
O. N. Hasineder

ANAYASA KOMİSYONU METNİ

Türkiye Büyük Millet Meclisinin teşkilâtı ve iç hizmetlerinin düzenlenmesi hakkında Kanun

T. B. M. M. Teşkilâtı :

MADDE 1. — Türkiye Büyük Millet Meclisi teşkilâtı aşağıda gösterildiği şekilde kurulmuştur :

1. *Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri;*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, Türkiye Büyük Millet Meclisi teşkilâtının idari başıdır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik toplantısı ile, Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Başkanlık Divanlarının mutabık kalarak alacakları karar üzerine, Millet Meclisi veya Cumhuriyet Senatosunun sekreterlik işlerini yürütür.

2. *Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreter Birinci Yardımcısı :*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreter Birinci yardımcısı, Genel Sekreterin doğrudan doğruya meşgul olmadığı yasama meclisinin sekreterlik işlerini yürütür.

3. *Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreter İkinci Yardımcısı :*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreter İkinci Yardımcısı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterinin teklifi üzerine, Millet Meclisi Başkanının uygun göreceği işlerde Genel Sekretere yardımcılık eder.

4. *Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Başkanlıkları Özel Kalem Müdürlükleri :*

Özel Kalem Müdürlükleri, doğrudan doğruya bağlı oldukları yasama meclisi başkanlığının kalem hizmetlerini yerine getirirler.

5. *Kanunlar Müdürlüğü :*

Kanunlar Müdürlüğü, bu kanunda yer alan diğer müdürlüklerin görev alanı dışında kalan bütün işlemleri, özellikle, kanunların hazırlanmasıyla ilgili sekreterlik işlemlerini yapar; yasama meclisleri komisyonlarının ve genel kurullarının çalışmalarında Başkanlığa yardımcı olur.

Bu müdürlüğün görev alanı dışında kalanlar haric olmak üzere yasama meclisleri komisyonlarının görevli başkâtip, kâtip ve raportörleri bu müdürlüğe bağlıdır.

6. *Plân ve Bütçe Müdürlüğü :*

Bu müdürlük, genel ve katma bütçelerle bu bütçeleri değiştiren kanunlar ve ek ödenek veya olağanüstü ödenek verilmesine dair kanunlar ile kesinhesap kanunları tasarıları ve Sayıştayca yasama meclislerine sunulan raporlar ve uzun vâdeli plânın onaylanması ve değiştirilmesi konularında görevlidir. Ayrıca, yasama meclisleri Plân komisyonlarının sekreterlik işlerini yapar.

Bu görevlerle ilgili yasama meclisleri komisyonlarının görevli başkâtip, kâtip ve raportörleri bu müdürlüğe bağlıdır.

7. *Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Denetlenmesi Müdürlüğü :*

Bu müdürlük, yasama meclislerinin Kamu İktisadi Teşebbüslerinin denetlenmesi hakkındaki yetkileriyle ilgili sekreterlik işlerini yerine getirir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Kamu İktisadi Teşebbüslerini Denetleme Karma Komisyonunun görevli başkâtip, kâtip ve raportörleri bu müdürlüğe bağlıdır.

BÜTÇE VE PLAN KOMİSYONU METNİ

Türkiye Büyük Millet Meclisi Teşkilâtı ve iç hizmetlerinin düzenlenmesi hakkında kanun tasarı

MADDE 1. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Teşkilâtı aşağıda gösterildiği şekilde kurulmuştur:

I - Cumhuriyet Senatosu Teşkilâtı :

1. Genel Sekreter :

Cumhuriyet Senatosu Genel Sekreteri Cumhuriyet Senatosu Teşkilâtının idari başıdır. Ayrıca Cumhuriyet Senatosunun Sekreterlik işlerini yürütür.

2. Özel Kalem Müdürlüğü :

Özel Kalem Müdürlüğü Başkanlık Makamının resmî ve Başkanın özel yazışmaları ile protokol işlerini yürütür.

3. Kanunlar Müdürlüğü :

Bu Müdürlük Özellikle Kanunların hazırlanmasıyla ilgili Sekreterlik işlemlerini yapar. Cumhuriyet Senatosu Komisyonlarının ve Genel Kurulunun çalışmalarında Başkanlığa yardımcı olur ve bu kanunda yer alan diğer Müdürlüklerin görev alanı dışında kalan bütün işlemleri yapar.

4. Tutanak Müdürlüğü :

Bu Müdürlük Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulu ve Komisyonları ve istek üzerine de siyasi parti grup toplantılarının tutanaklarının tutulması, düzenlenmesi ve yayınlanmasıyla görevlidir.

5. Personel ve Daire Müdürlüğü :

Bu Müdürlük Cumhuriyet Senatosu Üyeleriyle bu Teşkilâta mensup memur ve hizmetlilerin özlük işlerine bakmak, bina, bahçe ve arsalarının iç hizmetlerini yerine getirmekle görevlidir.

6. Evrak ve Arşiv Müdürlüğü :

Bu Müdürlük, Cumhuriyet Senatosunun faaliyetleriyle ilgili evrak ve dokümanları saklamak ve bunların iç ve dış dağıtımını sağlamakla görevlidir.

MALİYE KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Türkiye Büyük Millet Meclisinin teşkilâtı ve iç hizmetlerinin düzenlenmesi hakkında Kanun

T. B. M. M. Teşkilâtı

MADDE 1. — Anayasa Komisyonunun 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

8. *Dilekçe Müdürlüğü :*

Bu müdürlük, yasama meclislerinin dilekçelerle ilgili yetkilerinin kullanılmasına ilişkin sekreterlik işlemlerini yerine getirir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Karma Komisyonunun görevli başkâtip, kâtip ve rapor-törleri bu müdürlüğe bağlıdır.

9. *Milletlerarası münasebetler ve Tercüme Müdürlüğü :*

Bu müdürlük, yasama meclislerinin Milletlerarası faaliyetleriyle ilgili sekreterlik işlemlerini, protokol ve tercüme hizmetlerini yerine getirir. Türkiye Büyük Millet Meclisindeki Parlâmentolararası birlik grupları ve dostluk gruplarının görevli başkâtip ve kâtipleri bu müdürlüğe bağlıdır.

10. *Tutanak Müdürlüğü :*

Bu müdürlük, yasama meclisleri genel kurulları ve komisyonları ile yasama meclislerindeki siyasi parti grupları toplantılarının tutanaklarının tutulması ve düzenlenmesiyle görevlidir.

11. *Basın Bürosu Müdürlüğü :*

Bu müdürlük, yasama meclisleri ve üyeleri ile siyasi parti gruplarının basınla olan münasebetlerini düzenlemekle görevlidir.

12. *Kitaplık Müdürlüğü :*

Bu müdürlük, Türkiye Büyük Millet Meclisi kitaplığının idaresiyle görevlidir.

13. *Personel Müdürlüğü :*

Bu müdürlük, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleriyle Türkiye Büyük Millet Meclisi teşkilâtına mensup memur ve hizmetlilerin özlük işlerine bakmakla görevlidir.

14. *Saymanlık Müdürlüğü :*

Bu müdürlük, Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Sayıştay bütçeleriyle ilgili saymanlık görevlerini yerine getirir.

Bu müdürlüğe bağlı olarak bir mutemetlik vardır.

15. *Evrak ve Arşiv Müdürlüğü :*

Bu müdürlük, yasama meclislerinin faaliyetleriyle ilgili evrak ve dokümanların saklanması, iç ve dış dağıtımını sağlamakla görevlidir.

Bu müdürlük, Evrak Şefliği ve Arşiv Şefliği olarak iki şeflik halinde çalışır.

16. *Basımevi Müdürlüğü :*

Bu müdürlük, yasama meclislerinin faaliyetleriyle ilgili kâğıtlar ile evrak ve dokümanları basmakla görevlidir.

17. *Daire Müdürlüğü :*

Bu müdürlük, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bina, bahçe ve arsalarının iç hizmetlerini yerine getirmekle görevlidir.

Bu hizmetlerle görevli personel bu müdürlüğe bağlıdır.

18. *Levazım Müdürlüğü :*

Bu müdürlük, yasama meclislerinin hizmetlerinin görülebilmesi için lüzumlu bütün eşya ve levazımı ve bunların bakımını sağlamakla görevlidir.

7. *Levazım Müdürlüğü:*

Bu Müdürlük Cumhuriyet Senatosu hizmetlerinin görülebilmesi için lüzumlu bütün eşya ve levazımın sağlanması ve bunların bakımı ile görevlidir.

8. *Doktorluk:*

Doktorluk Cumhuriyet Senatosu Üyeleriyle Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına bağlı görevlilerin sağlık hizmetlerini görür.

II - Millet Meclisi Teşkilâtı :

1. *Genel Sekreter*

Millî Meclisi Genel Sekreteri Millet Meclisi Teşkilâtının ve müsterek hizmetlerle ilgili müdürlüklerin idari başıdır. Ayrıca Millet Meclisinin Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantılarının Sekreterlik işlerini yürütür.

2. *Genel Sekreter Yardımcısı :*

Genel Sekreter Yardımcısı Sekreterlik işlerinin yürütülmesinde Genel Sekretere yardım eder.

3. *Özel Kalem Müdürlüğü :*

Özel Kalem Müdürlüğü Başkanlık Makamının resmî ve başkanın özel yazışmalarıyla protokol işlerini yürütür.

4. *Kanunlar Müdürlüğü :*

Bu Müdürlük özellikle kanunların hazırlanmasıyla ilgili sekreterlik işlemlerini yapar. Millet Meclisi komisyonlarının ve Genel Kurulunun çalışmalarında başkanlığa yardımcı olur ve bu kanunda yer alan diğer müdürlüklerin görev alanı dışında kalan bütün işlemlerini yapar.

5. *Tutanak Müdürlüğü :*

Bu Müdürlük Millet Meclisi ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu ve komisyonlarıyla istek üzerine siyasi parti grup toplantılarının tutanaklarının tutulması, düzenlenmesi ve yayınlanmasıyla görevlidir.

6. *Personel, Evrak ve Arşiv Müdürlüğü :*

Bu Müdürlük Millet Meclisi Üyeleriyle, bu teşkilâta mensup memur ve hizmetlilerin özlük işlerine bakmak, Millet Meclisi faaliyetleriyle ilgili evrak ve dokümanları saklamak ve bunların iç ve dış dağıtımını sağlamakla görevlidir.

19. *İşletme Müdürlüğü :*

Bu müdürlük, Türkiye Büyük Millet Meclisi binalarının teknik işletme servislerini yürütmekle görevlidir.

20. *Postane Müdürlüğü :*

Posta - Telgraf - Telefon Genel Müdürlüğüne açılan bu postane, Türkiye Büyük Millet Meclisi teşkilâtı içerisinde yer alır.

21. *Doktorluk :*

Doktorluk, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleriyle memur ve hizmetlilerin sağlık hizmetlerini yerine getirir.

22. *Muhafız Taburu Komutanlığı :*

Muhafız Taburu Komutanlığı, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bina, bahçe ve arsalarının askerî muhafazasını sağlamakla görevlidir.

23. *Emniyet Müdürlüğü :*

Emniyet Müdürlüğü, Türkiye Büyük Millet Meclisi bina, bahçe ve arsalarının emniyetini sağlamakla görevlidir.

24. *Sivil Savunma Müdürlüğü :*

Kadroları İçişleri Bakanlığına aid olan Müdürlük, Türkiye Büyük Millet Meclisinin sivil savunma hizmetlerini yerine getirmekle görevlidir.

7. *Levazım Müdürlüğü :*

Bu Müdürlük Millet Meclisi hizmetlerinin görülebilmesi için lüzumlu bütün eşya ve levazımın sağlanması ve bunların bakımı ile görevlidir.

8. *Daire Müdürlüğü :*

Bu Müdürlük Millet Meclisinin bina, bahçe ve arsalarının iç hizmetlerini yerine getirmekle görevlidir.

9. *Doktorluk :*

Doktorluk Millet Meclisi Üyeleriyle Millet Meclisi Başkanlığına bağlı görevlilerin sağlık hizmetlerini görür.

10. *Bütçe ve Plân Müdürlüğü :*

Bu Müdürlük Karma Bütçe ve Plân Komisyonu ile Millet Meclisi Bütçe ve Plân Komisyonunun Sekreterlik işlerini yürütür.

11. *Dilekçe Müdürlüğü :*

Bu Müdürlük T. B. M. Meclisi Dilekçe Karma Komisyonunun Sekreterlik işlerini yürütür.

12. *Milletlerarası Münasebetler ve Tercüme Müdürlüğü :*

Bu Müdürlük Yasama Meclislerinin Milletlerarası faaliyetleri ile ilgili sekreterlik işlemlerini, protokol ve tercüme hizmetlerini yürütür.

13. *Basın Bürosu :*

Yasama Meclislerinin, T. B. M. Meclisi Üyelerinin ve siyasi parti gruplarının iç ve dış basınla olan münasebetlerini sağlamak ve düzenlemekle görevlidir.

14. *Saymanlık Müdürlüğü :*

Bu Müdürlük Yasama Meclisleri, Cumhurbaşkanlığı ve Sayıştay bütçesiyle ilgili saymanlık görevlerini yerine getirir.

15. *Kitaplık Müdürlüğü :*

Bu Müdürlük Türkiye Büyük Millet Meclisi kitaplığının yönetimi ile görevlidir.

16. *Basımevi Müdürlüğü :*

Bu Müdürlük Yasama Meclislerinin faaliyetleri ile ilgili kâğıtlar ile evrak ve dokümanları basmakla görevlidir.

Teşkilâtın idaresi :

MADDE 2. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Teşkilâtının başı Millet Meclisi Başkanındır.

Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Başkanları, Başkanlık Divanları ve İdareci Üyeleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi memur ve hizmetlileri ile ilgili olarak, mevzuatın kendilerine tanıdığı yetkiler dairesinde tasarruflarda bulunmak ve nezaret vazifelerini yerine getirmekle görevlidirler; bu konudaki özel hükümler saklıdır.

1 nci maddede yer alan teşkilâtın çalışma usulleriyle servislerin teşekkül tarzı bir yönetmelikle düzenlenir. Bu yönetmelik, Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Başkanlık Divanlarının üzerinde mutabık kalması suretiyle yapılır ve Millet Meclisi Başkanı tarafından yürürlüğe konur.

Bütçe ve Plân Ko.

Maliye Ko.

17. Teknik İşler-Müdürlüğü :

Bu Müdürlük Türkiye Büyük Millet Meclisi Binalarının teknik işletme servislerini yürütmekle görevlidir.

18. Emniyet Müdürlüğü :

Bu Müdürlük Türkiye Büyük Millet Meclisi bina, bahçe ve arsalarının emniyetini sağlamakla görevlidir.

19. Muhafız Taburu Komutanlığı :

Bu Komutanlık Türkiye Büyük Millet Meclisi bina, bahçe ve arsalarının askerî muhafazasını sağlamakla görevlidir.

Millet Meclisi Teşkilâtına bağlı; Bütçe ve Plân Müdürlüğü, Dilekçe Müdürlüğü, Milletlerarası Münasebetler ve Tercüme Müdürlüğü, Basın Bürosu, Saymaılık Müdürlüğü, Kitaplık Müdürlüğü, Basımevi Müdürlüğü, Teknik İşler Müdürlüğü, Emniyet Müdürlüğü ve Muhafız Tabur Komutanlığı müşterek hizmet gören daireler olup, Cumhuriyet Senatosunun ve Millet Meclisinin hizmetlerini yerine getirirler.

Hizmetin zarureti icabı olarak Cumhuriyet Senatosu içinde müstakil daireler kuruluncaya kadar müşterek daireler Millet Meclisi Başkanlığınca yönetilirler.

Teşkilât İdaresi

Madde 2. — Cumhuriyet Senatosu Teşkilâtının başı Cumhuriyet Senatosu Başkanı, Millet Meclisi Teşkilâtının başı da Millet Meclisi Başkanıdır.

Birinci Maddede yer alan teşkilâtın çalışma usulleriyle servislerin teşekkül tarzı yasama Meclislerinin Başkanlık Divanlarıncaya hazırlanacak yönetmeliklerle düzenlenir.

Müşterek hizmetlerin görülmesiyle ilgili hususlar Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Başkanlık Divanlarıncaya müştereken hazırlanacak bir yönetmelikle belirtilir. Bu yönetmeliği Millet Meclisi Başkanı yürütür.

Teşkilâtın idaresi

MADDE 2. — Anayasa Komisyonunun 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Memurların tâyin ve terfi işleri :

MADDE 3. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri ve yardımcılılarıyla müdürler, Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Başkanlık Divanlarının üzerinde mutabık kalarak yapacakları teklif üzerine Millet Meclisi Başkanı tarafından tâyin olunurlar.

1 nci maddenin 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 ve 15 nci bendlerinde yazılı müdürlüklere bağlı diğer memurlar Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterinin teklifi üzerine Millet Meclisi Başkanı tarafından, Cumhuriyet Senatosu Başkanının muvafakatı alındıktan sonra, tâyin edilirler.

Yukarıdaki fıkralar dışında kalan diğer memur ve hizmetliler, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterinin inhası ve Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu İdareci üyelerinin müştereken yapacakları teklif üzerine Millet Meclisi Başkanı tarafından tâyin olunurlar.

Özel kalem müdürleri ve bu müdürlüklerde çalışan memurlar ile Yasama Meclisleri Başkanlarının resmî ikâmetgâhlarında ve şahıslarına ait hizmetlerde çalışan memur ve hizmetliler, bağlı oldukları Yasama Meclisinin Başkanı tarafından tâyin olunurlar.

Yukarıdaki fıkralarda zikri geçen memur ve hizmetlilerin terfi ve terfihleri, tâyinlerinde uygulanan usul ve merasime göre yapılır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Memur ve hizmetlileri, Devletin diğer memuriyet ve hizmetlerinden veya Devletin diğer memuriyet ve hizmetlerine o memuriyet ve hizmetlerle ilgili mevzuat hükümlerine göre dereceleriyle veya terfian tâyin olunabilirler. Bunların, Türkiye Büyük Millet Meclisi teşkilâtından ayrılarak Devletin diğer memuriyet ve hizmetlerine naklen tâyin edilebilmeleri, Millet Meclisi Başkanının yukarıdaki fıkralarda gösterilen usul ve merasim dairesinde ve receği izne bağlıdır. Bunların, Devletin diğer memuriyet ve hizmetlerinden Türkiye Büyük Millet Meclisi teşkilâtına naklen atanmaları, yetkili merciin bu konuda izin vermesine bağlıdır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi memur ve hizmetlilerinin nitelikleri ve çalışma şartları, ikinci maddede gösterilen şekilde bir yönetmelikle düzenlenir.

30 Haziran 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi memurları hakkında da uygulanır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi memurluğuna giriş, müsabaka imtihanı ile olur. Bu imtihanla ilgili esaslar 2 nci maddede gösterilen şekilde bir yönetmelikle tesbit edilir.

Cumhuriyet Senatosuna ayrılan memur ve hizmetliler

MADDE 4. — 3 ncü maddenin 1 nci fıkrasında yazılı olanlar dışındaki Türkiye Büyük Millet Meclisi memur ve hizmetlilerinin hangi yasama meclislerinin hangi hizmetlerinde çalışacakları, Millet Meclisi Başkanı tarafından tesbit olunur. Millet Meclisi Başkanı, bu memur ve hizmetlileri 10 Haziran 1949 tarihli ve 5434 sayılı Kanunun 2 nci maddesi uyarınca dilediği yerde çalıştırabilir.

Bütçe ve Plân Ko.

Memurların tâyin ve terfi işleri

MADDE 3. — Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Genel Sekreterleri, bağlı oldukları Başkanlık Divanlarının görüşü alınarak Başkanlarca atanırlar.

Millet Meclisi Genel Sekreter Yardımcısı ile her iki teşkilâtın müdürleri Genel Sekreterin inhası ve Başkanlık Divanlarının görüşleri alınarak bağlı oldukları Başkanlarca atanırlar.

Yukarıdaki fıkralar dışında kalan diğer memur ve hizmetliler, müdürlerinin teklifi, bağlı oldukları Genel Sekreterin inhası üzerine başkanlarca atanırlar.

Özel Kalem müdürleri ve bu müdürlüklerde çalışan memurlar ile Yasama Meclisleri Başkanlarının resmî ikâmetgâhlarında ve şahıslarına ait hizmetlerde çalışan memur ve hizmetliler bağlı oldukları Yasama Meclislerinin Başkanı tarafından atanırlar.

Yasama Meclislerinin memur ve hizmetlileri Devletin diğer memuriyet ve hizmetlerine veya Devletin diğer memur ve hizmetlileri Yasama Meclislerinin memuriyet ve hizmetlerine dereceleriyle veya terfian tâyin olunabilirler. Tâyin için memur veya hizmetlinin bağlı olduğu yasama organı başkanının yahut diğer Devlet Dairesi yetkilisinin izni kâfidir.

Yasama Meclisleri memur ve hizmetlilerinin nitelikleri ve çalışma usulleri ve terfiyelerine müteallik esaslar ikinci maddede gösterilen şekilde bir yönetmelikle düzenlenir.

30 Haziran 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanunun 6 ncı maddesi, bu kanuna bağlı (3) sayılı cetvelde gösterilen kadrolar hakkında da uygulanır.

Yasama Meclisleri memurluğuna giriş sınav ile olur. Bu sınavlarla ilgili esaslar 2 ncı maddede gösterilen yönetmelikte belirtilir.

Maliye Ko.

Memurların tâyin ve terfi işleri

MADDE 3. — Anayasa Komisyonunun 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Cumhuriyet Senatosuna ayrılan memur ve hizmetliler

MADDE 4. — Anayasa Komisyonunun 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Bunlardan 3 ncü maddenin 3 ncü fıkrasında yazılı olanlar için, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterinin inhası ve Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu İdareci Üyelerinin müşterek teklifi üzerine, Millet Meclisi Başkanı karar verir.

Sadece Cumhuriyet Senatosuna ait işlerle meşgul olacak memur ve hizmetlilerin bu işler için ayrılmasından ve bunların o işlerden alınmasından önce, Cumhuriyet Senatosu Başkanlığının muvafakatini alır. Bunlar, Cumhuriyet Senatosu yetkililerinin isteği üzerine değiştirilir.

Siyasi parti gruplarının görevli kâtipleri

MADDE 5. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik toplantısındaki siyasi parti grupları için gerekli sayıda başkâtip veya kâtip tâyin olunur. Bu tâyinler yapılmadan önce Millet Meclisi Başkanlığı ilgili grup başkanlığının muvafakatini alır. Siyasi parti grupları nezdinde görevlendirilecek hizmetlilerin atanması da aynı şekilde Millet Meclisi İdareci Üyeleri tarafından yapılır.

Disiplin kovuşturması

MADDE 6. — Türkiye Büyük Millet Meclisi memur ve hizmetlileri hakkında disiplin kovuşturması açma yetkisi Millet Meclisi Başkanına aittir. Millet Meclisi Başkanı, disiplin kovuşturması açmadan önce Millet Meclisi Başkanlık Divanı ile danışır. Cumhuriyet Senatosu Başkanı da aynı yetkiyi Cumhuriyet Senatosu Başkanlık Divanı ile danıştıktan sonra kullanabilir. Disiplin kovuşturması açmadan önce başkanlar birbirleriyle danışırlar.

Türkiye Büyük Millet Meclisi memur ve hizmetlileri hakkında Memurin Kanununun sicillerin tutulmasına ve disipline dâhil hükümleri uygulanır. Bu hükümlerin nasıl uygulanacağı ve İnzibat Komisyonunun nasıl kurulacağı 2 ncü maddede gösterilen şekilde bir yönetmelikle düzenlenir.

Hizmetlilerin işten çıkarılması

MADDE 7. — Türkiye Büyük Millet Meclisi hizmetlilerinin işten çıkarılmasına Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterinin istemi ve Millet Meclisi İdareci Üyelerinin teklifi üzerine Millet Meclisi Başkanı yetkilidir.

Sadece Cumhuriyet Senatosu hizmetleri için ayrılmış hizmetlilerin işten çıkarılması, ancak Cumhuriyet Senatosu Başkanı tarafından, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterinin istemi ve Cumhuriyet Senatosu İdareci Üyelerinin teklifi üzerine, Millet Meclisi Başkanından talebedilmesiyle olur. Bu istem yerine getirilir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi memurlarının tabi oldukları kanunlar

MADDE 8. — Türkiye Büyük Millet Meclisi memurları, bu kanunun hükümlerine aykırı olmamak şartıyla, 30 Haziran 1939 tarihli ve 3650 sayılı Kanun ile tadil ve eklerine ve 28 Şubat 1950 tarihli ve 7244 sayılı Kanun ile tadil ve eklerine ve Devlet memurlarıyla ilgili sair mevzuata tabidirler.

Bütçe ve Plân Ko.

Maliye Ko.

Memurluğa alınma

MADDE 4. — Genel Sekreterliklere, Genel Sekreter Yardımcılığına, müdürlüklere, müdür yardımcılıklarına ve raportörlüklere, yüksek şofliklere lise ve muadili ve memurluklara en az ortaokul öğrenimi yapmış olanlar atanırlar.

Disiplin kovuşturması

MADDE 5. — Yasama Meclislerinin memur ve hizmetlileri hakkında disiplin kovuşturması, 2 nci maddede adı geçen yönetmelikle düzenlenir.

Hizmetlilerin işten çıkarılması

MADDE 6. — Yasama Meclisleri hizmetlilerinin işten çıkarılması, tâyinlerindeki usule tabidir.

Yasama Meclisleri memurlarının tâbi oldukları kanunlar

MADDE 7. — Yasama Meclisleri memurları, bu kanunun hükümlerine aykırı olmamak şartıyla, 30 Haziran 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanun ile tadil ve eklerine ve 28 Şubat 1959 tarihli ve 7244 sayılı Kanun ile tadil ve eklerine ve Devlet memurları ile ilgili sair mevzuata tabidirler.

Siyasi parti gruplarının görevli kâtipleri

MADDE 5. — Anayasa Komisyonunun 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Disiplin kovuşturması

MADDE 6. — Anayasa Komisyonunun 6 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hizmetlilerin işten çıkarılması

MADDE 7. — Anayasa Komisyonunun 7 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi memurlarının tâbi oldukları kanunlar

MADDE 8. — Anayasa Komisyonunun 8 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Anayasa Ko.

Kadrolar

MADDE 9. — 30 Haziran 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanuna ek (1) sayılı cetvelin «Türkiye Büyük Millet Meclisi» kısmına, 5 Ocak 1961 tarihli ve 231 sayılı Kanuna ek (2) sayılı cetvelle eklenmiş olan kadrolar kaldırılmış ve yerlerine bu kanuna bağlı (1) sayılı cetvelde derece, unvan, aded ve aylıkları gösterilen kadrolar konmuştur.

Memurluğa alınma

MADDE 10. — Genel Sekreter, Genel Sekreter Yardımcısı ve bu kanunun 1 nci maddesinin 5, 6, 7, 8 ve 12 nci bendlerinde yazılı müdür ve müdür yardımcılara, Hukuk Fakültesi, İktisat Fakültesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi mezunları veyahut bunlara muadil yüksek tahsil yapmış olanlar alınır. Kitaplık Müdürü ve Yardımcısı, Edebiyat Fakültesi, Dil - Tarih Coğrafya Fakültesi veya muadili yüksek tahsil yapmış olanlardan da alınabilir.

Tazminat

MADDE 11. — Bu kanuna ek (2) sayılı cetvelde gösterilen tazminatın, dereceleri karşılığı kadroları işgal edenlere verilmesi Millet Meclisi Başkanlık Divanının teklifi üzerine Millet Meclisi Başkanlığı tarafından kararlaştırılabilir. Tazminat miktarında, kadro maaşları ve buldukları memuriyet kadrosundan aşağı derecede maaş alanlar için aldıkları maaş derecesi esas tutulur. Bu tazminatın ödeme şekil ve şartları hakkında 19 Şubat 1947 tarihli ve 5017 sayılı Kanunun 2 ve 3 nci maddeleri uygulanır.

1 nci fıkrada yazılı tazminatlardan Muhafız Taburu Subay ve astsubayları ile Sivil Savunma Müdürlüğü ve Postane Müdürlüğü memurları da aynı usul ve merasim dairesinde faydalanırlar.

Emniyet Müdürlüğünde görevli polis memurlarına 100, komiser muavinlerine 125, komiser ve emniyet âmirlerine 150 şer lira aylık tazminat ve daimi ücretlilere aylıklarına ilâveten her ay 50 şer lira ek ücret, 1 nci fıkradaki usul ve merasim dairesinde verilir.

Sadece Cumhuriyet Senatosuyla ilgili işlerde çalışan personel için Millet Meclisi Başkanlığına ve Başkanlık Divanına ait yetkileri Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı ve Başkanlık Divanı kullanır.

Genel bütçe kanununa ekli cetvellerde yer alan kadrolarda çalışan Türkiye Büyük Millet Meclisi klima ve kalorifer tesisleri hizmetlileri için gerekli tazminat miktarları bu cetvellerle gösterilir.

Bütçe ve Plân Ko.

Kadrolar

MADDE 8. — 30 Haziran 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanuna ek (1) sayılı cetvelin «Türkiye Büyük Millet Meclisi» kısmına, 5 Ocak 1961 tarihli ve 231 sayılı Kanuna ek (2) sayılı cetvelle eklenmiş olan kadrolar kaldırılmış ve yerlerine bu kanuna bağlı (1) sayılı cetvelde derece, unvan aded ve aylıkları gösterilen kadrolar konulmuştur.

Tazminat

MADDE 9. — Bu kanuna ek (2) sayılı cetvelde gösterilen tazminatlar kadro maaşlarına göre verilir.

Tazminatın ödeme şekil ve şartları hakkında 19 Şubat 1947 tarih ve 5017 sayılı Kanununun 2 ve 3 ncü maddeleri uygulanır.

Birinci fıkrada yazılı tazminatlardan Muhafız Taburu subay ve astsubaylarıyla sivil savunma personeli aynı usul ve merasim dairesinde faydalanırlar.

Emniyet Müdürlüğüne 200, bu müdürlükte görevli emniyet âmirlerine 175, - başkomiser ve komiserlere 150 - şer, komiser muavinlerine 125 şer, polis memurlarına 100 er, P.T.T. memurlarına 150 şer ve daimi ücretliler ile T. B. M. Meclisi P.T.T. ücretlilerine 100 er lire ek ücret 2 nci fıkradaki usul ve merasim dairesinde verilir.

Maliye Ko.

Kadrolar

MADDE 9. — Anayasa Komisyonunun 9 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Memurluğa alınma

MADDE 10. — Anayasa Komisyonunun 10 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Tazminat

MADDE 11. — T. B. M. Meclisinin yasama faaliyetleriyle doğrudan doğruya alâkalı teşkilât kadrolarından maaş alan memurlara Başkanlık Divanı kararıyla, 2 sayılı cetvelde gösterilen tazminat verilir. Bu tazminatın ödeme şekil ve şartları hakkında 19 Şubat 1947 tarihli ve 5017 sayılı Kanununun 2 ve 3 ncü maddeleri uygulanır.

1 nci fıkrada yazılı tazminatlardan Muhafız Taburu Subay ve astsubayları ile Sivil Savunma Müdürlüğü ve Postane Müdürlüğü memurları da aynı usul ve merasim dairesinde faydalanırlar.

Emniyet Müdürlüğünde görevli polis memurlarına 100, komiser muavinlerine 125, komiser ve emniyet âmirlerine 150 şer lira aylık tazminat ve daimi ücretlilere aylıklarına ilâveten her ay 50 şer lira ek ücret, 1 nci fıkradaki usul ve merasim dairesinde verilir.

Sadece Cumhuriyet Senatosuyla ilgili işlerde çalışan personel için Millet Meclisi Başkanlığına ve Başkanlık Divanına ait yetkileri Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı ve Başkanlık Divanı kullanır.

Genel Bütçe Kanununa ekli cetvelerde yer alan kadrolarda çalışan Türkiye Büyük Millet Meclisi klima ve kalorifer tesisleri hizmetlileri için gerekli tazminat miktarları bu cetvellerle gösterilir.

Çalışma saatleri dışında mesai ikramiyesi

MADDE 12. — Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarında mütadolan saatler dışında fazla çalışmak mecburiyetinde bulunan 2 nci maddede de zikri geçen vazifelilere bir aylık maaş ve ücret tutarını geçmemek şartıyla, Millet Meclisi Başkanlık Divanının teklifi üzerine Millet Meclisi Başkanlığınca yılda bir defa ikramiye verilebilir.

Sadece Cumhuriyet Senatosuyla ilgili hizmetlerde çalışanlar için, 1 nci fıkra hükmü, Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı ve Başkanlık Divanıca uygulanır.

Kanun yolları

MADDE 13. — Bu kanuna tabi personel hakkında, kanunların, içtüzüklerin ve yasama Meclisleri Başkanlık Divanlarınca yapılan yönetmeliklerin yetkili kıldığı merciler tarafından işlemlerle ilgili olarak Danıştaya başvurulabilir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Kitaplık Karma Komisyonu

MADDE 14. — 1. Türkiye Büyük Millet Meclisi Kitaplık Karma Komisyonu, Millet Meclisi Genel Kurulunca her toplantı yılı başında seçilen aittü milletvekili ile Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunca seçilen üç, Cumhuriyet Senatosu üyesinden ve Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Başkanlarınca kendi meclislerinden seçilen birer İdareci Üyeden kuruludur.

Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosunda mevcut siyasi parti grupları ve siyasi parti grubu üyesi olmayanlar bu komisyonun her Meclisin kontenjanı içinde o Meclisteki sayıları oranında temsil edilirler.

Bu Karma Komisyon üyeleri, yasama meclislerinin diğer daimi karma komisyon ve komisyanlarına üye seçilemezler; geçici komisyonlarına seçilebilirler.

2. Karma Komisyonun görevli kâtibi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Kitaplığı Müdürüdür. Kitaplık Müdürünün Karma Komisyonca görüşü alınır.

3. Kitap, gazete, dergi, harita ve sair yayınların seçilmesi komisyonca aittir. Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri de, bunların alınması için tekliflerde bulunabilirler. Bu tekliflerin takdiri, komisyonca aittir.

4. Türkiye Büyük Millet Meclisi Kitaplık Karma Komisyonunun kitaplığa nezaretinin sonuçlarına dair raporu her yıl basılarak bilgi için Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Genel Kurullarına sunulur.

5. Kitaplık Müdürü, mevcutların kayıtlarını düzgün şekilde tutmakla yükümlüdür ve bundan sorumludur.

Açık bulunduğu saatlerde müdür veya yardımcısı kitaplıkta hazır bulunmak zorundadır.

6. Türkiye Büyük Millet Meclisi Kitaplığı ile ilgili sair hususlar, Karma Komisyonca hazırlanıp Millet Meclisi Başkanı tarafından yürürlüğe konacak bir yönetmelikle düzenlenir.

7. Türkiye'de her türlü baskı usulleriyle basılıp yayınlanan gazeteler, ajans tebliğleri, dergiler, kitaplar, r'saleler, tahsil tezleri, haritalar, atlaslar, kılavuzlar, plânlar, krokiler, dernek ve şirketler ve odalarca yayınlanan raporlar, her türlü kataloglar, yıllıklar, yılaçlar ve muhturaları basanlar, bunların bir nüshasını Türkiye Büyük Millet Meclisi Kitaplık Müdürlüğünün emrine göndermeye mecburdurlar.

21 Haziran 1934 tarihli ve 2527 sayılı Kanununun 3, 6, 7, 9, ve 10 ncu maddeleri bu yayınlar için de uygulanır; ancak, yetkili merci Türkiye Büyük Millet Meclisi Kitaplık Müdürlüğüdür.

Bütçe ve Plân Ko.

Fazla mesai ikramiyesi

MADDE 10. — T. B. M. Meclisi çalışmalarında mütadolan şartlar dışında fazla çalışmak mecburiyetinde bulunan görevlilere bir aylık maaş veya ücret tutarını geçmemek üzere Başkanlık Divanlarınca yılda bir defa ikramiye verilebilir.

Maliye Ko.

Çalışma saatleri dışında mesai ikramiyesi

MADDE 12. — Anayasa Komisyonunun 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kanun yolları

MADDE 13. — Anayasa Komisyonunun 13 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Kitaplık Karma Komisyonu

MADDE 14. — Anayasa Komisyonunun 14 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

T. B. M. M. Bütçesinin hazırlanması

MADDE 15. — 1. Yasama Meclislerinin bütçesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçesi olarak Genel Bütçe Kanununun bir bölümünü teşkil eder.

Bu bölümde, Cumhuriyet Senatosu üyelerinin ödenekleri, yollukları ve sair kanuni istihkakları, Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı, Özel Kalem Müdürlüğü ve ikametgâhı memur ve hizmetlilerinin kanuni istihkakları, Cumhuriyet Senatosu Başkanının temsil masrafları ile ikametgâh ve otomobil masrafları ayrı maddeler halinde yer alır.

Aynı bölümde, Milletvekillerinin ödenekleri, yollukları ve sair kanuni istihkakları, Millet Meclisi Başkanlığı Özel Kalem Müdürlüğü ve ikametgâhı memur ve hizmetlilerinin kanuni istihkakları, Millet Meclisi Başkanının temsil masraflarıyla ikametgâh ve otomobil masrafları ayrı maddeler halinde yer alır.

Yasama Meclislerinin müşterek hizmetlerine dair ödenekler ise, «Türkiye Büyük Millet Meclisi» başlığı altında maddelere bölünür.

2. Türkiye Büyük Millet Meclisinin müşterek hizmetleriyle ilgili bütçe maddeleri Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu İdareci Üyelerinin müşterek teklifi üzerine ve Millet Meclisi Başkanlık Divanı ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlık Divanı tarafından mutabakat halinde hazırlanır.

Sadece Millet Meclisi ile ilgili maddeler, Millet Meclisi İdareci Üyelerinin teklifi üzerine Millet Meclisi Başkanlık Divanı tarafından hazırlanır.

Sadece Cumhuriyet Senatosu ile ilgili maddeler, Cumhuriyet Senatosu İdareci Üyelerinin teklifi üzerine Cumhuriyet Senatosu Başkanlık Divanı tarafından hazırlanıp Millet Meclisi Başkanlığına bildirilir.

T. B. M. M. Bütçesinden harcamalar

MADDE 16. — Türkiye Büyük Millet Meclisinin müşterek hizmetleri ile ilgili masrafların verilen emirleri, Millet Meclisi Başkanı veya onun tarafından verilen yazılı mezuniyet üzerine Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu İdareci Üyelerince müştereken imzalanır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçesinde Millet Meclisine ait maddelerde yapılacak harcamaların verile emirleri Millet Meclisi Başkanı veya onun vereceği yazılı mezuniyet üzerine Millet Meclisi İdareci Üyelerince imzalanır.

Cumhuriyet Senatosuna ait maddelerden yapılacak harcamaların verile emirleri Cumhuriyet Senatosu Başkanı veya onun tarafından verilen yazılı mezuniyet üzerine Cumhuriyet Senatosu İdareci Üyeleri tarafından imzalanır.

T. B. M. M. Bütçesinden yapılan harcamaların denetimi

MADDE 17. — Türkiye Büyük Millet Meclisi bütçesinin müşterek hizmetlere dair maddelerinden yapılan harcamaların denetimi, 11 milletvekilinden kurulu Millet Meclisi Hesaplarını İnceleme Komisyonu ile 7 Cumhuriyet Senatosu üyesinden kurulu Cumhuriyet Senatosu Hesaplarını İnceleme Komisyonu üyelerinin teşkil ettiği Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesapları İnceleme Karma Komisyonu tarafından yapılır.

Bu Karma Komisyon, Türkiye Büyük Millet Meclisinin müşterek hizmetleriyle ilgili maddelerden yapılan harcamalar hakkındaki incelemelerinin sonucu bir raporla bilgi edinilmek üzere Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Genel Kurullarına sunar.

Karma Komisyon, raporunda, bir görevli, memur veya hizmetli hakkında kovuşturma açılmasını istemişse, Millet Meclisi Başkanlığı bu istemi yerine getirir.

Bütçe ve Plân Ko.

Maliye Ko.

T. B. M. M. bütçesinin hazırlanması

MADDE 15. — Anayasa Komisyonunun
15 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

T. B. M. M. bütçesinden harcamalar

MADDE 16. — Anayasa Komisyonunun 16
ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

*T. B. M. M. bütçesinden yapılan harcamaların
denetimi*

MADDE 17. — Anayasa Komisyonunun
17 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Anayasa Ko.

Harcamaların vizesi

MADDE 18. — Türkiye Büyük Millet Meclisinin müşterek hizmetlerine dair bütçe maddeleriyle ilgili verile emirleri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesapları İnceleme Karma Komisyonunca kendi içinden seçilen bir başkan ve bir denetçi üye tarafından sarftan önce vize edilir. Başkan ve denetçi aynı Meclisten olamazlar, başkanvekili ve sözcü aynı Meclisten olamazlar. Vize edilmedikçe, saymanlık ödemede bulunamaz.

Başkan özürlü ise başkanvekili; denetçi özürlü ise sözcü bu görevi yerine getirir.

Eşya ve demirbaşın denetimi

MADDE 19. — Türkiye Büyük Millet Meclisi müşterek hizmetlerine ayrılan eşya ve demirbaşın defterleri Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu İdareci Üyeleri tarafından beraberce tutulur ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesapları İnceleme Karma Komisyonuna sunulur. Karma Komisyon eşya ve demirbaşları kurul halinde denetler ve bu defterleri inceliyerek raporunu Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Genel Kurullarına bilgi edinilmek üzere sunar.

Kesinhesap

MADDE 20. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesapları İnceleme Karma Komisyonu, her malî yılın sonunda geçen yıl bütçesinin Türkiye Büyük Millet Meclisinin müşterek hizmetlerine dair maddelerinin kesinhesabını bir raporla bilgi edinilmek üzere Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Genel Kurullarına sunar.

Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulları bu rapora bilgi edindikten sonra, rapor Hazine genel hesabına eklenmek üzere, diğer bölümlerle ilgili kesiphesaplarla bir arada, Millet Meclisi Başkanlığınca Maliye Bakanlığına gönderilir.

Saymanlığın denetimi

MADDE 21. — Yasama Meclisleri toplanıkta Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesapları İnceleme Karma Komisyonu ile Millet Meclisi Hesapları İnceleme Komisyonu ve Cumhuriyet Senatosu Hesapları İnceleme Komisyonu bir arada ve kurul halinde gününü ves aatini bildirmeden saymanlığı denetlerler. Yasama Meclisleri toplanık değilken bu görevi Başkan ve denetçi üyeler bir arada yerine getirirler.

Her komisyon ve her denetçi üye bu denetlemeyi kendi yetki alanı içine giren bütçe maddeleri için yapar. Denetleme sonucu bir tutanakla tesbit olunur. Bu tutanağı denetlemeyi yapanlar ile denetlenenler imzalarlar.

Bu denetleme yılda altı defadan az olamaz.

Denetleme sırasında bütün işlemler durdurulur.

Gerçekirse denetleme sonucundan Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Genel kurullarına bilgi verilir.

Denetçi üyeler

MADDE 22. — 21 nci maddede söz konusu komisyonların Başkan ve denetçi üyeleri tadil ve ara verme sırasında baskentte bulunurlar.

Denetçi üyelere kanunla tesbit edilen bir huzur hakkı ödenir.

Bütçe ve Plân Ko.

Maliye Ko.

Harcamaların vizesi

MADDE 18. — Anayasa Komisyonunun 18 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Eşya ve demirbaşın denetimi

MADDE 19. — Anayasa Komisyonunun 19 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Kesinhesap

MADDE 20. — Anayasa Komisyonunun 20 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Saymanlığın denetimi

MADDE 21. — Anayasa Komisyonunun 21 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Denetçi üyeler

MADDE 22. — Anayasa Komisyonunun 22 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Hesapları İnceleme komisyonlarının yetkileri

MADDE 23. — Millet Meclisi Hesapları İnceleme Komisyonu ile Cumhuriyet Senatosu Hesapları İnceleme Komisyonunun seçilmesi ilgili Meclislerin içtüzükleriyle düzenlenir.

İçtüzüklerde ayrıca bu komisyonların ve bu komisyonların başkan ve denetçi üyelerinin yetkileri ve çalışma usulleri 18, 19, 20, 21 ve 22 nci maddelere mütenazır olarak düzenlenir.

T. B. M. M. Muhafız Taburu

MADDE 24. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Muhafız Taburu, Kara, Deniz, Hava ve Jandarma subay, astsubay ve eratından kuruludur. Bu tabur bağımsız bir birliktir.

Bu taburun kuruluş ve kadroları Millî Savunma Bakanlığı tarafından tesbit edilir. Taburun flâması ve işareti, Millî Savunma Bakanlığı ile danışılarak Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Başkanlarınca müstereken tesbit edilir.

Muhafız Taburu subay ve astsubaylarının bu taburdaki görevlerine tâyini Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Başkanlarının yazılı muvafakati üzerine Millî Savunma Bakanlığınca yapılır. Taburda görevlendirilecek jandarma subay ve astsubaylarının tâyinde de aynı usul uygulanır; ancak bu halde İçişleri Bakanlığı Jandarma Genel Komutanlığı yetkilidir.

T. B. M. M. Emniyet Kuvveti ve Sivil Savunma Müdürlüğü

MADDE 25. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Emniyet kuvveti, bağımsız bir birliktir.

Emniyet kuvvetinin, komiser muavini ve daha üst derecelerdeki personelinin tâyini İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğüne Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Başkanlarının yazılı muvafakati üzerine yapılır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Sivil Savunma Müdürlüğü memurlarının tâyini İçişleri Bakanlığınca Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Başkanlarının yazılı muvafakati üzerine yapılır.

Bütçe ve Plân Ko.

Maliye Ko.

Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Hesapları İnceleme Komisyonlarının yetkileri

MADDE 23. — Anayasa Komisyonunun 23 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Çeşitli hükümler

T. B. M. Meclisi Muhafız Taburu

MADDE 11. — T. B. M. Meclisi Muhafız Taburu bağımsız bir birliktir. Bu taburun kuruluş ve kadroları Millî Savunma Bakanlığı tarafından tesbit edilir. Taburun flâması ve işareti, Millî Savunma Bakanlığı ile Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Başkanlarının yazılı muvafakâti üzerine Millî Savunma Bakanlığınca yapılır.

T. B. M. Meclisi Emniyet Kuvveti ve Sivil Savunma Müdürlüğü

MADDE 12. — T. B. M. Meclisi Emniyet kuvveti bağımsız bir birliktir.

Emniyet kuvvetinin, komiser muavini ve daha üst derecelerdeki personelinin tâyini ve terfileri İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğünce, Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Başkanlarının yazılı muvafakati üzerine yapılır.

Emniyet Müdürlüğü kadrolarından yeteri kadarı Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı emrine verilir.

T. B. M. Meclisi Sivil Savunma Müdürlüğü memurlarının tâyini İçişleri Bakanlığınca Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Başkanlarının yazılı muvafakati üzerine yapılır.

T. B. M. Meclisi PTT memurlarının tâyini

MADDE 13. — T. B. M. Meclisi PTT memurlarının tâyini Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Başkanlarının yazılı muvafakati üzerine Posta, Telgraf ve Telefon Genel Müdürlüğünce yapılır.

MADDE 14. — Bu kanunun 11. 12 ve 13 ncü maddelerinde yazılı bulunan personelin icabında dairelerine iadesini veya değiştirilmesini ilgili yasama Meclisleri Başkanları isteyebilir ve bu istem ilgili dairelerce yerine getirilir.

T. B. M. M. Muhafız Taburu

MADDE 24. — Anayasa Komisyonunun 24 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

T. B. M. M. Emniyet Kuvveti ve Sivil Savunma Müdürlüğü

MADDE 25. — Anayasa Komisyonunun 25 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

T. B. M. M. Muhafız Taburu ile Emniyet kuvvetinin bağlı olduğu makam

MADDE 26. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Muhafız Taburu Komutanı ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Emniyet Müdürü Millet Meclisi Başkanının emrindedirler.

Sadece Cumhuriyet Senatosu işleri için ayrılan emniyet memurları doğrudan doğruya Cumhuriyet Senatosu Başkanının emrindedirler.

T. B. M. M. Postahanesi memurlarının tâyini

MADDE 27. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Postahanesi memurlarının tâyini Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Başkanlarının yazılı muvafakatlari üzerine Posta - Telgraf ve Telefon Genel Müdürlüğünce yapılır.

T. B. M. Meclisine bağlı daireler

MADDE 28. — Türkiye Büyük Millet Meclisine, Sayıştay dışında hiçbir daire veya makam bağlanamaz ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin teşkilâtı başka hiçbir dairenin veya makamın hizmetleriyle uğraşamaz.

Geçici hükümler

GEÇİCİ MADDE 1. — 5 Ocak 1961 tarihli ve 231 sayılı Kanunun 1 nci geçici maddesi hükmünden üç üst veya daha fazla dereceye terfi etmek suretiyle istifade etmiş olanlar, bir daha bu haktan faydalanamazlar; ancak, halen üç dereceden az faydalananlar için aradaki fark verilebilir.

Bütçe ve Plân Ko.

Maliye Ko.

MADDE 15. — T. B. M. Meclisi Teşkilâtı (D) cetveli kadrolarındaki teknik personel 7244 sayılı Kanunun 5 nci maddesinin 3 ncü fıkrasındaki tahdide tabi değildir.

MADDE 16. — T. B. M. Meclisi Teşkilâtı memurları ve hizmetlileri hakkında, 5931 sayılı Kanunun 2 nci maddesi hükmü hariç, evvelce mevcut bütün özel kanun hükümleri kaldırılmıştır.

T. B. M. M. Muhafız Taburu ile Emniyet kuvvetinin bağlı olduğu makam

MADDE 26. — Anayasa Komisyonunun 26 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

T. B. M. M. Postahanesi memurlarının tâyini

MADDE 27. — Anayasa Komisyonunun 27 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

T. B. M. M. ne bağlı daireler

MADDE 28. — Anayasa Komisyonunun 28 ncı maddesi aynen kabul edilmiştir.

Geçici hükümler

Geçici hüküm

GEÇİCİ MADDE 1. — Halen T. B. M. Meclisi kadrolarında çalışan memurların müktesep hakları saklı olup, bunlardan hizmet müddeti on yılı geçmiş ve terfi hak kazanmış olanlar için 4 ncü maddede belirtilen şartlar aranmaz.

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte memur bulunanlardan, memuriyet unvanları değiştirilmeyenler için mucip almaya lüzum yoktur.

GEÇİCİ MADDE 2. — Halen T. B. M. Meclisi kadrosunda bulunanlar için bu kanunun 3 ncü maddesinin 7 nci fıkrası bir defaya mahsus olmak üzere uygulanabilir.

GEÇİCİ MADDE 3. — Millî Saraylar İdaresi hakkındaki Kanun yürürlüğe girinceye kadar Millî Sarayların 231 sayılı Kanuna bağlı (2) sayılı cetveldeki kadroları mahfuz olup bu müddet içinde Millî Saraylar Millet Meclisi Başkanlığınca idare edilir.

GEÇİCİ MADDE — Anayasa Komisyonunun Geçici birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Millî Saraylar Müdürlüğü

GEÇİCİ MADDE 2. — Millî Saraylar Müdürlüğü, bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce (3) sayılı cetvelde gösterilen kadroları Maliye Bakanlığına bağlanmıştır.

30 Haziran 1939 tarihli ve 3656 sayılı Kanuna ek (1) sayılı cetvelin «Türkiye Büyük Millet Meclisi» kısmından birinci fıkrada yazılı kadrolar çıkarılmış ve mezkûr 3656 sayılı Kanuna ek (1) sayılı cetvelin «Maliye Bakanlığı» kısmına Millî Emlâk Umum Müdürlüğü (Millî Saraylar Müdürlüğü) başlığı altında eklenmiştir.

Kaldırılan hükümler

MADDE 29. — Türkiye Büyük Millet Meclisi Teşkilâtı memurları ve hizmetlileri hakkında evvelce mevcut bütün özel kanun hükümleriyle İçtüzük hükümleri kaldırılmıştır. Bu kanunun 1 nci geçici maddesi hükmü saklıdır.

Yürürlüğe giriş

MADDE 30. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 31. — Bu Kanunu Türkiye Büyük Millet Meclisi yürütür.

Bütçe ve Plân Ko.

Maliye Ko.

GEÇİCİ MADDE 4. — T. B. M. Meclisi Bütçe Kanununa bağlı (D) cetveli kadrolarında istihdam edilenlerden, yasama Meclisleri Başkanlıklarınca memuriyet kadrolarına geçirilmeleri uygun görülenlere, 3656 sayılı Kanunun 3 ncu maddesi hükmü gereğince girebilecekleri dereceye bu kadrolarda geçen hizmet sürelerinin her üç yılı için bir derece ilâve edilmek suretiyle bulunacak derece maaşı verilebilir.

Ancak; bu gibilere verilecek maaş, tâyin edilecekleri memuriyetin kadro maaşını geçimiyeceği gibi, halen (D) cetvelinde almakta oldukları ücretten de fazla olamaz.

GEÇİCİ MADDE 5. — Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Teşkilâtı kadrolarına evvelâ 5 . 1 . 1961 tarih ve 231 sayılı Kanuna bağlı (2) sayılı cetveldeki kadrolarda olanlar tâyin olunurlar. Diğer boş kadrolara yapılacak tâyinlerde halen T. B. M. Meclisinde çalışan ve durumları müsaidolan (D) cetveli kadrosundakiler tercih edilirler.

Yürürlüğe giriş

MADDE 17. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 18. — Bu kanunu Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Başkanları yürütür.

Kaldırılan hükümler

MADDE 29. — Anayasa Komisyonunun 29 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yürürlüğe giriş

MADDE 30. — Anayasa Komisyonunun 30 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 31. — Anayasa Komisyonunun 31 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Anayasa Komisyonu deęiřtiriliřine bağlı cetvel

CETVEL [1]

Türkiye Büyük Millet Meclisi Teşkilâtı

D.	Görevin çeşidi	Aded	Aylık	D.	Görevin çeşidi	Aded	Aylık
Millet Meclisi Başkanlığı				Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Denetlenmesi Müdürlüğü			
<i>Özel Kalem Müdürlüğü</i>				<i>Dilekçe Müdürlüğü</i>			
3	Müdür	1	1 500	4	Müdür	1	1 250
9	Kâtip veya Daktilo	1	600	5	Şef	1	1 100
Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı				7	Memur	1	800
<i>Özel Kalem Müdürlüğü</i>				9	Kâtip veya Daktilo	1	600
3	Müdür	1	1 500	<i>Dilekçe Müdürlüğü</i>			
9	Kâtip veya Daktilo	1	600	4	Müdür	1	1 250
<i>Genel Sekreterlik</i>				4	Raportör	3	1 250
1	Genel Sekreter	1	2 000	5	Şef	1	1 100
2	Genel Sekreter Yardımcısı	2	1 750	6	Memur	1	950
6	Şef	1	950	7	»	1	800
7	Memur	1	800	8	Kâtip veya Daktilo	1	700
9	Kâtip veya Daktilo	1	600	9	» » »	1	600
<i>Kanunlar Müdürlüğü</i>				<i>Milletlerarası Münasebetler ve Tercüme Müdürlüğü</i>			
3	Müdür	1	1 500	4	Müdür (Fransızca ve İngilizce bilir)	1	1 250
4	Müdür Yardımcısı	2	1 250	5	Tercüman (Fransızca, İngilizce veya Almandan ikisini bilir)	1	1 100
4	Raportör	1	1 250	6	Daktilo (İngilizce veya Fransızca yazar)	1	950
5	»	1	1 100	<i>Tutanak Müdürlüğü</i>			
6	»	1	950	3	Müdür	1	1 500
5	Şef	2	1 100	4	Müdür Yardımcısı	2	1 250
6	Memur	2	950	5	Şef	6	1 100
7	»	7	800	6	Birinci Sınıf Stenocu	20	950
8	»	7	700	7	İkinci Sınıf Stenocu	20	800
9	Kâtip veya Daktilo	4	600	8	Üçüncü Sınıf Stenocu	15	700
<i>Plân ve Bütçe Müdürlüğü</i>				9	Kâtip veya Daktilo	8	600
3	Müdür	1	1 500	<i>Basın Bürosu Müdürlüğü</i>			
4	Müdür Yardımcısı	1	1 250	5	Müdür	1	1 100
5	Şef	1	1 100	5	Tercüman (İngilizce ve Fransızca bilir)	1	1 100
6	Raportör	1	950	9	Kâtip veya Daktilo	2	600
7	Memur	2	800	<i>Basın Bürosu Müdürlüğü</i>			
8	Kâtip veya Daktilo	1	700	5	Müdür	1	1 100
9	» » »	1	600	5	Tercüman (İngilizce ve Fransızca bilir)	1	1 100

D.	Görevin çeşidi	Aded	Aylık	D.	Görevin çeşidi	Aded	Aylık
<i>Kitaplık Müdürlüğü</i>				<i>Basımevi Müdürlüğü</i>			
3	Müdür	1	1 500	3	Müdür	1	1 500
4	Müdür Yardımcısı	1	1 250	5	İdare Şefi	1	1 100
4	Kitaplık Uzmanı (Nitelikleri, Kitaplık Karma Komisyonunun yapacağı yönetmelikle belirtilir)	2	1 250	7	İdare Memuru	1	800
6	Tercüman (İngilizce, Fransızca veya Almandan birini bilir)	1	950	8	Ambar Memuru	1	700
6	Şef	1	950	5	Başdüzeltici	1	1 100
6	Ayniyat Mutemedi	1	950	6	Başdüzeltici Yardımcısı	1	950
7	Memur	2	800	6	Düzeltici	2	950
9	»	2	600	7	»	2	800
9	Kâtip veya Daktilo	1	600	8	»	4	700
10	Memur	1	500	9	» Yardımcısı	2	600
<i>Personel Müdürlüğü</i>				<i>Daire Müdürlüğü</i>			
3	Müdür	1	1 500	4	Müdür	1	1 250
4	Müdür Yardımcısı	1	1 250	5	Şef	1	1 100
5	Şef	1	1 100	7	Memur	1	800
7	Memur	5	800	8	» (Sivil Savunma Müdürlüğüne ait)	1	700
8	»	1	700	9	Kâtip veya Daktilo (Sivil Savunma Müdürlüğüne ait)	1	600
9	»	2	600	<i>Levazım Müdürlüğü</i>			
10	Kâtip veya Daktilo	2	500	4	Müdür	1	1 250
<i>Saymanlık Müdürlüğü</i>				6	Şef	1	950
3	Müdür	1	1 500	5	Ayniyat Saymanı	1	1 100
4	Müdür Yardımcısı	1	1 250	7	Alım - Satım Memuru	1	800
5	Şef	2	1 100	7	Ambar Memuru	1	800
6	Muamelât Şefi	1	950	8	Mal Sorumlusu	1	700
6	Mutemet	1	950	8	Memur	1	700
7	Memur	3	800	<i>İşletme Müdürlüğü</i>			
8	Kâtip	2	700	2	Müdür (Yüksek Mühendis veya Mühendis)	1	1 750
8	Arşiv Memuru	1	700	3	Makina Mühendisi	1	1 500
9	Çek Memuru	1	600	4	» »	1	1 250
10	Evrak Memuru	1	600	3	Tesisat Mühendisi	1	1 500
<i>Evrak ve Arşiv Müdürlüğü</i>				3	Elektrik Mühendisi	1	1 500
4	Müdür	1	1 250	3	Elektronik Mühendisi	1	1 500
5	Arşiv Şefliği	1	1 100	4	İnşaat Mühendisi veya Mimar	1	1 250
6	Şef	1	950	7	Kazan Teknisyeni	1	800
7	Memur	2	800	7	Atelye Teknisyeni	1	800
8	»	2	700	7	Klima Teknisyeni	1	800
				8	Klima Kontrolörü	1	700
				8	Tesisat Kontrolörü	1	700

D.	Görevin çeşidi	Aded	Aylık	D.	Görevin çeşidi	Aded	Aylık
8	Sıhhi Tesisat Kontrolörü	1	700	8	Başkomiser	2	700
8	Sıhhi Tesisat Teknisyeni	2	700	9	Komiser	3	600
7	Elektrik Teknisyeni	4	800	9	Komiser Muavini	2	600
8	» »	3	700	10	» »	3	500
8	Asansör Teknisyeni	1	700	8	Polis Memuru	10	700
8	Soğutma Teknisyeni	1	700	9	» »	10	600
8	Memur	2	700	10	» »	12	500
9	Kâtip veya Daktilo	1	600	11	» »	10	450
<i>Doktorluk</i>				12	» »	10	400
3	Doktor (İç Hastalıkları Uzmanı)	1	1 500	13	» »	8	350
4	Doktor (İç Hastalıkları Uzmanı)	1	1 250	8	Muamelât Memuru ve Mutemet	1	700
4	Diş Doktoru	1	1 250	<i>Siyasi parti grupları personeli</i>			
<i>Emniyet Müdürlüğü</i>				7	Başkâtip	2	800
5	Emniyet Müdürü	1	1 100	8	Kâtip	2	700
7	Emniyet Âmiri	1	800	9	Memur	2	600
				9	Kâtip veya Daktilo	3	600
				10	Kâtip veya Daktilo	3	500

CETVEL [2]

**Türkiye Büyük Millet Meclisi Teşkilâtı
memurları tazminatları**

D.	Aylık	Tazminat Lira
1	2 000	800
2	1 750	800
3	1 500	800
4	1 250	500
5	1 100	350
6	950	350
7	800	350
8	700	250
9	600	250
10	500	250
11	450	200
12	400	200
13	350	200

CETVEL [3]

**Maliye Bakanlığı Millî Emlâk Umum
Müdürlüğü**

D.	Görevin çeşidi	Aded	Aylık	D.	Görevin çeşidi	Aded	Aylık
<i>Millî Saraylar Müdürlüğü</i>				9	Kâtip	1	600
3	Müdür	1	1 500	8	Sicil ve Masraf Tahakkuk Memuru	1	700
5	Kontrol Memuru ve Ayniyat Saymanı	1	1 100	10	Evrak Memuru	1	500
5	Başkâtip ve Mutemet	1	1 100	9	Ayniyat Kâtabi	1	600
5	Mimar	1	1 100	10	» »	1	500
6	Memur	3	950	9	Levazım Memuru	1	600
				9	İnşaat Sürveyanı	1	600

*Bütçe ve Plân Komisyonunun değiştirmesine
bağlı cetveller*

[1] SAYILI CETVEL

D.	Görevin çeşidi	Aded	Aylık	D.	Görevin çeşidi	Aded	Aylık
Cumhuriyet Senatosu				<i>Tutanak Müdürlüğü</i>			
1	Genel Sekreter	1	2 000	3	Müdür	1	1 500
<i>Özel Kalem Müdürlüğü</i>				4	» Yardımcısı	1	1 250
3	Müdür	1	1 500	5	Şef	2	1 100
7	Memur	1	800	6	Birinci Sınıf Stenoğraf	5	950
9	» (Daktilo bilir)	1	600	7	İkinci Sınıf Stenoğraf	3	800
<i>Genel Sekreterlik Bürosu</i>				8	Üçüncü Sınıf Stenoğraf	7	700
5	Şef	1	1 100	9	Memur (Daktilo bilir)	1	600
8	Memur	1	700	<i>Personel ve Daire Müdürlüğü</i>			
9	» (Daktilo bilir)	1	600	3	Müdür	1	1 500
<i>Kanunlar Müdürlüğü</i>				5	Şef	2	1 100
3	Müdür	1	1 500	7	Memur	1	800
4	» Yardımcısı	1	1 250	8	»	1	700
5	Şef	1	1 100	9	»	1	600
6	Raportör	1	950	10	» (Daktilo bilir)	1	500
7	Memur	2	800	<i>Evrak ve Arşiv Müdürlüğü</i>			
8	»	3	700	3	Müdür	1	1 500
9	»	2	600	5	Şef	1	1 100
9	» (Daktilo bilir)	3	600	8	Memur	1	700

D.	Görevin çeşidi	Aded	Aylık	D.	Görevin çeşidi	Aded	Aylık
<i>Levazım Müdürlüğü</i>				6	1 nci Sınıf Stenoğraf	10	950
3	Müdür	1	1 500	7	2 nci » »	7	800
5	Şef ve Ayniyat Saymanı	1	1 100	8	3 ncü » »	10	700
9	Memur	1	600	9	Memur (Daktilo bilir)	3	600
<i>Doktor</i>				<i>Personel, Evrak ve Arşiv Müdürlüğü</i>			
3	Doktor (Dahiliye Mütchassısı)	1	1 500	3	Müdür	1	1 500
<i>Millet Meclisi</i>				4	» Yardımcısı	1	1 250
<i>Genel Sekreterlik</i>				5	Şef	3	1 100
1	Genel Sekreter	1	2 000	7	Memur	4	800
2	» » Yardımcısı	1	1 750	8	»	1	700
<i>Genel Sekreterlik Bürosu</i>				10	» (Daktilo bilir)	1	500
5	Şef	1	1 100	<i>Levazım Müdürlüğü</i>			
8	Memur	1	700	3	Müdür	1	1 500
9	» (Daktilo bilir)	2	600	5	Şef	1	1 100
<i>Özel Kalem Müdürlüğü</i>				6	Ayniyat Saymanı	1	950
3	Müdür	1	1 500	8	Memur	1	700
5	Şef	1	1 100	10	»	1	500
9	Memur (Daktilo bilir)	1	600	<i>Daire Müdürlüğü</i>			
<i>Kanunlar Müdürlüğü</i>				3	Müdür	1	1 500
3	Müdür	1	1 500	5	Şef	1	1 100
4	» Yardımcısı	1	1 250	7	Memur	1	800
5	Raportör	1	1 100	<i>Meclis Doktorluğu</i>			
6	»	1	950	3	Doktor (Dahiliye Mütchassısı)	1	1 500
5	Şef	2	1 100	<i>Bütçe Plân Müdürlüğü</i>			
7	Memur	8	800	3	Müdür	1	1 500
8	»	9	700	4	» Yardımcısı	1	1 250
9	» (Daktilo bilir)	3	600	5	Şef	1	1 100
<i>Siyasi parti grupları</i>				5	Raportör	1	1 100
7	Memur (Daktilo bilir)	2	800	7	Memur	2	800
8	» » »	1	700	8	» (Daktilo bilir)	1	700
9	» » »	2	600	<i>Dilekçe Müdürlüğü</i>			
<i>Tutanak Müdürlüğü</i>				3	Müdür	1	1 500
3	Müdür	1	1 500	4	Raportör	3	1 250
4	» Yardımcısı	1	1 250	5	Şef	1	1 100
5	Şef	3	1 100	8	Memur	1	700
				9	» (Daktilo bilir)	1	600

D.	Görevin çeşidi	Aded	Aylık
<i>Milletlerarası Münasebetler ve Tercüme Müdürlüğü</i>			
3	Müdür (Asgari 2 lisan bilir)	1	1 500
4	Mütercim (İngilizce - Fransızca veya Fransızca - Almanca veya Almanca - İngilizce bilir)	1	1 250
6	Daktilo (İngilizce veya Fransızca yazar)	1	950
<i>Basın Bürosu</i>			
5	Basın Bürosu Şefi	1	1 100
4	Mütercim (İngilizce - Fransızca veya Fransızca - Almanca veya Almanca - İngilizce bilir)	1	1 250
8	Memur	2	700
<i>Saymanlık Müdürlüğü</i>			
3	Müdür	1	1 500
4	» Yardımcısı	1	1 250
5	Şef	2	1 100
5	Veznedar (Mutemet)	1	1 100
6	Şef Muavini	1	950
7	Memur	2	800
8	»	2	700
9	» (Daktilo bilir)	1	600
10	Evrak Memuru	1	500
<i>Kitaplık Müdürlüğü</i>			
3	Müdür	1	1 500
4	» Yardımcısı (Lisan bilir)	1	1 250
4	Mütercim (İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca ve Rusça dillerden en az birini bilir)	1	1 250
6	Ayniyat Mutemedi	1	950
6	Mikrofilim Uzmanı	1	950
7	Memur	2	800
8	»	1	700
9	» (Daktilo bilir)	1	600
<i>Basımevi Müdürlüğü</i>			
3	Müdür	1	1 500

D.	Görevin çeşidi	Aded	Aylık
5	İdare Şefi	1	1 100
7	» Memuru	1	800
8	Ambar Memuru	1	700
5	Başmusahhîh	1	1 100
6	» Yardımcısı	1	950
6	Musahhîh	2	950
7	»	2	800
8	»	4	700
9	» Yardımcısı	2	600
<i>Teknik İşler Müdürlüğü</i>			
2	Müdür (Y. Mühendis veya Mühendis)	1	1 750
3	Makina Mühendisi (Y. Müh. veya Mühendis)	2	1 500
3	Elektrik Mühendisi (Y. Müh. veya Mühendis)	1	1 500
6	Ziraat Teknisyeni	1	950
<i>Teknik Büro</i>			
5	Teknik Büro Şefi	1	1 100
7	Tahakkuk Memuru	1	800
<i>Elektrik Servisi</i>			
5	Elektrik Şefi	1	1 100
7	Elektrik Teknisyeni	1	800
<i>Kuvvet Santrali</i>			
5	Kuvvet Santrali Şefi	1	1 100
5	Atelye Şefi	1	1 100
<i>Klima Servisi</i>			
5	Klima Şefi	1	1 100
8	» Teknisyeni	1	700
<i>Tesisat Servisi</i>			
5	Tesisat Şefi	1	1 100
8	» Teknisyeni	1	700
<i>Ahşap İşler Servisi</i>			
5	Marangoz Atelye Şefi	1	1 100

D.	Görevin çeşidi	Aded	Aylık	D.	Görevin çeşidi	Aded	Aylık
<i>Emniyet Müdürlüğü</i>				9	Sivil Komiser	1	600
6	Emniyet Müdürü	1	950	10	» » Muavini	1	500
7	» Âmiri	2	800	9	Polis Memuru	6	600
8	Başkomiser	2	700	10	» »	10	500
9	Komiser	2	600	11	» »	10	450
9	» Muavini	1	600	12	» »	10	400
10	» »	2	500	13	» »	4	350

[2] SAYILI CETVEL

Derece	Aylık	Lira
1	2 000	800
2	1 750	800
3	1 500	800
4	1 250	500
5	1 100	350
6	950	350
7	800	350
8	700	250
9	600	250
10	500	250

[3] SAYILI CETVEL

D.	Görevin çeşidi	Aded	Aylık	D.	Görevin çeşidi	Aded	Aylık
Cumhuriyet Senatosu				5	Şef	2	1 100
1	Genel Sekreter	1	2 000	6	Birinci Sınıf Stenograf	5	950
<i>Özel Kalem Müdürlüğü</i>				7	İkinci Sınıf Stenograf	3	800
3	Müdür	1	1 500	8	Üçüncü Sınıf Stenograf	7	700
<i>Kanunlar Müdürlüğü</i>				<i>Personel ve Daire Müdürlüğü</i>			
3	Müdür	1	1 500	3	Müdür	1	1 500
4	» Yardımcısı	1	1 250	5	Şef	2	1 100
5	Şef	1	1 100	<i>Evrak ve Arşiv Müdürlüğü</i>			
6	Raportör	1	950	3	Müdür	1	1 500
<i>Tutanak Müdürlüğü</i>				5	Şef	1	1 100
3	Müdür	1	1 500	<i>Doktor</i>			
4	» Yardımcısı	1	1 250	3	Doktor (Dahiliye Müttehassısı)	1	1 500

D.	Görevin çeşidi	Aded	Aylık	D.	Görevin çeşidi	Aded	Aylık
Millet Meclisi				<i>Milletlerarası Münasebetler ve Tercüme Müdürlüğü</i>			
<i>Genel Sekreterlik</i>				<i>Milletlerarası Münasebetler ve Tercüme Müdürlüğü</i>			
1	Genel Sekreter	1	2 000	3	Müdür (Asgari iki lisan bilir)	1	1 500
2	» » Yardımcısı	1	1 750	4	Mütercim (İngilizce - Fransızca veya Fransızca - Almanca veya Almanca - İngilizce bilir)	1	1 250
<i>Özel Kalem Müdürlüğü</i>				6	Daktilo (İngilizce veya Fransızca yazar)	1	950
3	Müdür	1	1 500	<i>Basın Bürosu</i>			
<i>Kanunlar Müdürlüğü</i>				5	Basın Bürosu Şefi	1	1 100
3	Müdür	1	1 500	4	Mütercim (İngilizce - Fransızca veya Fransızca - Almanca veya Almanca - İngilizce bilir)	1	1 250
4	» Yardımcısı	1	1 250	<i>Kitaplık Müdürlüğü</i>			
5	Raportör	1	1 100	3	Müdür	1	1 500
6	»	1	950	4	» Yardımcısı (Lisan bilir)	1	1 250
5	Şef	2	1 100	4	Mütercim (İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca ve Rusça dillerden en az birini bilir)	1	1 250
<i>Tutanak Müdürlüğü</i>				6	Mikrofilm Uzmanı	1	950
3	Müdür	1	1 500	<i>Basımevi Müdürlüğü</i>			
4	» Yardımcısı	1	1 250	3	Müdür	1	1 500
5	Şef	3	1 100	5	Başmusahhih	1	1 100
6	Birinci Sınıf Stenograf	10	950	<i>Teknik İşler Müdürlüğü</i>			
7	İkinci Sınıf Stenograf	7	800	2	Müdür (Y. Müh. veya Mühendis)	1	1 750
8	Üçüncü Sınıf Stenograf	10	700	3	Makina Mühendisi (Y. Müh. veya Mühendis)	2	1 500
<i>Personel, Evrak ve Arşiv Müdürlüğü</i>				3	Elektrik Mühendisi (Y. Müh. veya Mühendis)	1	1 500
3	Müdür	1	1 500	6	Ziraat Teknisyeni	1	950
4	» Yardımcısı	1	1 250	<i>Elektrik Servisi</i>			
<i>Saymanlık Müdürlüğü</i>				5	Elektrik Şefi	1	1 100
3	Müdür	1	1 500	7	» Teknisyeni	1	800
4	» Yardımcısı	1	1 250	<i>Dilekçe Müdürlüğü</i>			
<i>Meclis Doktorluğu</i>				3	Müdür	1	1 500
3	Doktor (Dahiliye Uzmanı)	1	1 500	4	Raportör	3	1 250
<i>Bütçe ve Plân Müdürlüğü</i>				<i>Elektrik Servisi</i>			
3	Müdür	1	1 500	5	Elektrik Şefi	1	1 100
4	» Yardımcısı	1	1 250	7	» Teknisyeni	1	800
5	Şef	1	1 100	<i>Elektrik Servisi</i>			
5	Raportör	1	1 100	5	Elektrik Şefi	1	1 100
<i>Dilekçe Müdürlüğü</i>				7	» Teknisyeni	1	800
3	Müdür	1	1 500	<i>Elektrik Servisi</i>			
4	Raportör	3	1 250	5	Elektrik Şefi	1	1 100
<i>Dilekçe Müdürlüğü</i>				7	» Teknisyeni	1	800
3	Müdür	1	1 500	<i>Elektrik Servisi</i>			
4	Raportör	3	1 250	5	Elektrik Şefi	1	1 100
<i>Dilekçe Müdürlüğü</i>				7	» Teknisyeni	1	800

D.	Görevin çeşidi	Aded	Aylık	D.	Görevin çeşidi	Aded	Aylık
<i>Kuvvet Santrali</i>				<i>Tesisat Servisi</i>			
5	Kuvvet Santrali Şefi	1	1 100	5	Tesisat Şefi	1	1 100
5	Atelye Şefi	1	1 100	8	» Teknisyeni	1	700
<i>Klima Servisi</i>				<i>Ahşap İşler Servisi</i>			
5	Klima Şefi	1	1 100	5	Marangoz Atelyesi Şefi	1	1 100
8	» Teknisyeni	1	700		M. Meclisi (S. Sayısı : 655)		

Maliye Komisyonunun değiştirmesine bağlı cetveller

CETVEL [1]

Türkiye Büyük Millet Meclisi teşkilâtı

D.	Görevin çeşidi	Aded	Aylık	D.	Görevin çeşidi	Aded	Aylık
<i>Millet Meclisi Başkanlığı Özel Kalem Müdürlüğü</i>				<i>Plân ve Bütçe Müdürlüğü</i>			
3	Müdür	1	1 500	6	Memur	2	950
9	Kâtip veya Daktilo	1	600	7	»	7	800
<i>Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı Özel Kalem Müdürlüğü</i>				8	»	7	700
<i>Müdürlüğü</i>				9	Kâtip veya daktilo	4	600
3	Müdür	1	1 500	<i>Kamu İktisadi Teşebbüslerinin Denetlenmesi Müdürlüğü</i>			
9	Kâtip veya Daktilo	1	600	4	Müdür	1	1 250
<i>Genel Sekreterlik</i>				5	Şef	1	1 100
1	Genel Sekreter	1	2 000	7	Memur	1	800
2	» » Yardımcısı	2	1 750	9	Kâtip veya Daktilo	1	600
6	Şef	1	950	<i>Dilekçe Müdürlüğü</i>			
7	Memur	1	800	4	Müdür	1	1 250
9	Kâtip veya Daktilo	1	600	5	Şef	1	1 100
<i>Konunlar Müdürlüğü</i>				7	Memur	1	800
3	Müdür	1	1 500	9	Kâtip veya Daktilo	1	600
4	» Yardımcısı	2	1 250	<i>Dilekçe Müdürlüğü</i>			
4	Raportör	1	1 250	4	Müdür	1	1 250
5	»	1	1 100	4	Raportör	3	1 250
6	»	1	950				
5	Şef	2	1 100				

D.	Görevin çeşidi	Aded	Aylık
5	Şef	1	1 100
6	Memur	1	950
7	»	1	800
8	Kâtip veya daktilo	1	700
9	» » »	1	600
<i>Milletlerarası Münasebetler ve Tercüme Müdürlüğü</i>			
4	Müdür (Fransızca ve İngilizce bilir)	1	1 250
5	Tercüman (Fransızca, İngilizce veya Almandan ikisini bilir)	1	1 100
6	Daktilo (İngilizce veya Fransızca yazar)	1	950
<i>Tutanak Müdürlüğü</i>			
3	Müdür	1	1 500
4	» Yardımcısı	2	1 250
5	Şef	6	1 100
6	Birinci Sınıf Steno	20	950
7	İkinci » »	20	800
8	Üçüncü » »	15	700
9	Kâtip veya Daktilo	8	600
<i>Basın Bürosu Müdürlüğü</i>			
5	Müdür	1	1 100
5	Tercüman (İngilizce ve Fransızca bilir)	1	1 100
9	Kâtip veya Daktilo	2	600
<i>Kitaplık Müdürlüğü</i>			
3	Müdür	1	1 500
4	» Yardımcısı	1	1 250
4	Kitaplık Uzmanı (Nitelikleri Kitaplık Karma Komisyonunun yapacağı yönetmelikle belirtilir.)	2	1 250
6	Tercüman (İngilizce, Fransızca veya Almandan birini bilir)	1	950
6	Şef	1	950
6	Aynıyat Mutemedi	1	950
7	Memur	2	800
9	»	2	600

D.	Görevin çeşidi	Sayı	Tutarı
9	Kâtip veya Daktilo	1	600
10	Memur	1	500
<i>Personel Müdürlüğü</i>			
3	Müdür	1	1 500
4	» Yardımcısı	1	1 250
5	Şef	1	1 100
7	Memur	5	800
8	»	1	700
9	»	2	600
10	Kâtip veya Daktilo	2	500
<i>Saymanlık Müdürlüğü</i>			
3	Müdür	1	1 500
4	» Yardımcısı	1	1 250
5	Şef	2	1 100
6	Muamelât Şefi	1	950
6	Mutemet	1	950
7	Memur	3	800
8	Kâtip	2	700
8	Arşiv Memuru	1	700
9	Çek Memuru	1	600
10	Evrak Memuru	1	500
<i>Evrak ve Arşiv Müdürlüğü</i>			
4	Müdür	1	1 250
5	Arşiv Şefliği	1	1 100
6	Şef	1	950
7	Memur	2	800
8	»	2	700
<i>Basımevi Müdürlüğü</i>			
3	Müdür	1	1 500
5	İdare Şefi	1	1 100
7	» Memuru	1	800
8	Ambar Memuru	1	700
5	Başdüzeltici	1	1 100
6	» Yardımcısı	1	950
6	Düzeltici	2	950
7	»	2	800
8	»	4	700
9	» Yardımcısı	2	600
<i>Daire Müdürlüğü</i>			
4	Müdür	1	1 250
5	Şef	1	1 100

D.	Görevin çeşidi	Aded	Aylık	D.	Görevin çeşidi	Aded	Aylık
7	Memur	1	800	4	Diş Doktoru	1	1 250
8	Memur (Sivil Savunma Müdürlüğüne ait)	1	700				
9	Kâtip veya Daktilo (Sivil Savunma Müdürlüğüne ait)	1	600				
	<i>Levazım Müdürlüğü</i>				<i>Millî Saraylar Müdürlüğü</i>		
4	Müdür	1	1 250	3	Müdür	1	1 500
6	Şef	1	950	5	Başkâtip ve Mutemet	1	1 100
5	Ayniyat Saymanı	1	1 100	5	Kontrol Memuru ve Ayniyat Saymanı	1	1 100
7	Alım - Satım Memuru	1	800	5	Mimar	1	1 100
7	Ambar Memuru	1	800	6	Memur	3	950
8	Mal Sorumlusu	1	700	9	Kâtip	1	600
8	Memur	1	700	8	Sicil ve masraf tahakkuk Memuru	1	700
	<i>İşletme Müdürlüğü</i>			10	Evrak Memuru	1	500
2	Müdür (Y. Mühendis veya Mühendis)	1	1 750	9	Ayniyat Kâtibi	1	600
3	Makina Mühendisi	1	1 500	10	» »	1	500
4	» »	1	1 250	9	Levazım Memuru	1	600
3	Tesisat »	1	1 500	9	İnşaat Sürveymanı	1	600
3	Elektrik »	1	1 500				
3	Elektronik »	1	1 500		<i>Emniyet Müdürlüğü</i>		
4	İnşaat Mühendisi veya Mimar	1	1 250	5	Emniyet Müdürü	1	1 100
7	Kazan Teknisyeni	1	800	7	» Âmiri	1	800
7	Atelye Teknisyeni	1	800	8	Başkomiser	2	700
7	Klima »	1	800	9	Komiser	3	600
8	Sıhhi Tesisat Kontrolörü	1	700	9	» Muavini	2	600
8	Tesisat »	1	700	10	» »	3	500
8	Sıhhi Tesisat Kontrolörü	1	700	8	Polis Memuru	10	700
8	» » Teknisyeni	2	700	9	» »	10	600
7	Elektrik Teknisyeni	4	800	10	» »	12	500
8	» »	3	700	11	» »	10	450
8	Asansör »	1	700	12	» »	10	400
8	Soğutma »	1	700	13	» »	8	350
8	Memur	2	700	8	Muamelât Memuru ve Mutemet	1	700
9	Kâtip veya Daktilo	1	600				
	<i>Doktorluk</i>				<i>Siyasi parti grupları personeli</i>		
3	Doktor (İç Hastalıkları Uzmanı)	1	1 500	7	Başkâtip	2	800
4	» » »	1	1 250	8	Kâtip	2	700
				9	Memur	2	600
				9	Kâtip veya Daktilo	3	600
				10	» » »	3	500

CETVEL [2]

*Türkiye Büyük Millet Meclisi teşkilâtı
memurları tazminatları*

Derece	Aylık	Tazminat
1	2 000	800
2	1 750	800
3	1 500	800
4	1 250	500
5	1 100	350
6	950	350
7	800	350
8	700	250
9	600	250
10	500	250
11	450	200
12	400	200
13	350	200